

Negende jaargang, 2021,
nr. 3 (maart)

Bron: <https://www.toychamp.nl/kaart-van-europa-cito-300st-xxl>

Rechtspraak Europa

In één [klik](#) verbonden met Europa

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU). De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVr). Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Sophie Abelsma, Roel Andrea, Remco den Arend, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Dorien Boessenkool, Anne-Marie ten Bosch, Igoné de Bruijne, Stella van Gennip, Nicolien Keereweer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Judith van Riel, Charlotte Roseboom, Nynke Veenstra en Bonita van Vliet.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVr), en wordt gepubliceerd op de [website van de rechtspraak](#) en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op [rechtspraak.nl](#).

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Inhoud

Inhoud	2
Deel I - Rechtspraak	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)	7
Asiel, migratie en burgerschap (S – V)	12
Belastingen	19
Belastingen, accijns	21
Belastingen, btw (Fi - S)	21
Belastingen, douane en tariefindeling	24
Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal	25
Beroepskwalificaties	26
Bestuursrecht	27
Brexit	28
Civiel	29
Consumenten (C)	29
COVID-19	30
Detentie en politieonderzoek (S)	31
Digitale markt, telecommunicatie en diensten	35
Discriminatie	37
Eigendomsrecht	39
Energemarkt	39
Erfrecht	40
Europese monetaire Unie	40
Europese subsidies	41
Familielieven en familierecht	41
Financiële diensten en markten (B – S)	43
GBVB – Gemeenschappelijk buitenland en veiligheidsbeleid	44
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)	44
Godsdienstvrijheid (B)	45
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen	46
Handel en anti-dumping	46
Insolventie	47
IE - Intellectuele eigendom	47
Interstatelijke klachten EHRM	49
Institutioneel recht	49

IPR - Justitiële samenwerking in civiele zaken	51
Justitie	55
Kwekersrecht	55
Landbouw en visserij (B)	55
LHBT-rechten	58
Luchtvaart (C).....	58
Manipulatiesoftware	59
Mededinging (B-S)	59
Medische nalatigheid	61
Mensenhandel (S).....	62
Milieu, natuur, duurzame energie.....	62
Militaire missie	64
Ne bis in idem (B – S)	65
Overlevering en uitlevering (S).....	65
Prejudiciële procedure HvJ	66
Privacy en persoonsgegevens.....	66
Procesrecht en recht op eerlijk proces – bestuursrecht	68
Procesrecht en recht op een eerlijk proces – civiel recht	70
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht	70
Rechtsstaat en rechterlijke macht	74
Recht op leven	76
Scheepvaart.....	76
Staatssteun	77
Strafrecht	78
Terrorisme en witwassen	79
Toegang tot documenten	79
Vennootschapsrecht	79
Verkiezingen en kiesrecht	79
Vervoer en rijbewijs (B en S)	80
Verzekeringen	82
Vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en vrijheid om inlichtingen te ontvangen (S)	83
Vrijheid van vereniging.....	85
Deel II – Algemeen	86
Cursus en opleiding.....	86
Nieuwsbrieven.....	87
NL zaken bij het HvJEU.....	88
NL zaken bij het EHRM	104
Verzoeken Protocol no. 16 EVRM	111

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven "bladwijzers", de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.
- In de index is tussen haakjes aangegeven voor welke rechtsgebieden de informatie relevant is: Bestuursrecht (B), Civiel recht (C), Familierecht (Fa), Fiscaal recht (Fi), Strafrecht (S), Vreemdelingenrecht (V)

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I - Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)

HvJ – ARREST – 3 februari 2021 – gevoegde zaken C-155/19 en C-156/19 – FIGC en Consorzio Ge.Se.Av – Italië – ECLI:EU:C:2021:88 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Overheidsopdrachten – Italiaanse voetbalbond – Publieke instelling?

Richtlijn 2014/24/EU. In de hoofdgedingen moet worden opgehelderd of de Italiaanse voetbalbond is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang en, zo ja, of het Italiaans olympisch comité zeggenschap uitoefent over het beheer van de FIGC. Moet de Italiaanse voetbalbond FIGC zich houden aan de regels inzake overheidsopdrachten, bij het plaatsen van opdrachten voor werken, leveringen of diensten die een bepaalde drempel overschrijden (richtlijn 2014/24)? Dat zou enkel het geval zijn als de voetbalbond kan worden beschouwd als een publieke instelling die is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang en, zo ja, als bovendien het Italiaans olympisch comité CONI zeggenschap uitoefent over het beheer van de voetbalbond.

Het Hof oordeelt dat een nationale sportbond, zoals de Italiaanse voetbalbond FIGC, aan de regels voor het plaatsen van overheidsopdrachten kan worden onderworpen wanneer hij activiteiten van algemeen belang verricht die niet van industriële of commerciële aard zijn. Daarnaast moet een dergelijke bond met rechtspersoonlijkheid echter ook onder de controle staan van een overheidsinstantie zoals het Italiaanse Olympisch Comité, in die zin dat die overheidsinstantie de besluiten van de bond op het gebied van overheidsopdrachten moet kunnen beïnvloeden.

Hof: Artikel 2, lid 1, punt 4, onder a), van richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat een entiteit die belast is met uitsluitend in het nationale recht vastgestelde openbare taken, kan worden geacht in de zin van die bepaling te zijn opgericht voor het specifieke doel te voorzien in andere behoeften van algemeen belang dan die van industriële of commerciële aard, ofschoon die entiteit niet is opgericht in de vorm van een overheidsinstantie maar in de vorm van een privaatrechtelijke vereniging en sommige van haar activiteiten, die zij zelf in staat is te financieren, niet-openbaar zijn.

De tweede variant van de in artikel 2, lid 1, punt 4, onder c), van richtlijn 2014/24 genoemde alternatieven moet aldus worden uitgelegd dat, wanneer een nationale sportbond naar nationaal recht over beheersautonomie beschikt, het beheer van deze bond slechts kan worden geacht onder de controle van een overheidsinstantie te staan indien uit een algehele analyse van de bevoegdheden waarover die overheidsinstantie ten aanzien van die bond beschikt, blijkt dat er sprake is van actieve beheerscontrole die in feite dermate afbreuk doet aan voornoemde autonomie dat die overheidsinstantie de beslissingen op het gebied van overheidsopdrachten van de betreffende bond kan beïnvloeden. De omstandigheid dat de verschillende nationale sportbonden invloed uitoefenen op de activiteiten van de betrokken overheidsinstantie omdat zij de meerderheid vormen in de belangrijkste beraadslagende collegiale organen ervan is slechts relevant indien kan worden vastgesteld dat elk van die bonden op zich in staat is aanzienlijke invloed uit te oefenen op de door die overheidsinstantie verrichte controle ten aanzien van de betreffende bond, waardoor deze controle wordt geneutraliseerd en de betrokken nationale sportbond dus opnieuw zeggenschap verwerft over zijn beheer, ondanks de invloed van andere nationale sportbonden in een soortgelijke situatie.

- B** EU-Hof: een nationale sportbond, opgericht als privaatrechtelijke vereniging, kan kwalificeren als aanbestedingsplichtige publiekrechtelijke instelling ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 10 november 2020 (ECER 4.2.21) – C-669/20 - Veridos

Abnormaal lage inschrijving – Onderzoeksplicht aanbestedende dienst?

Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2009/81/EG. De zaak gaat over een “niet-openbare” aanbesteding uitgeschreven voor “de planning, de ontwikkeling en het beheer van een systeem voor de afgifte van Bulgaarse identiteitsdocumenten van de generatie 2019”. Dit besluit is bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie (2018/S). Vraag is o.a. of de aanbestedende dienst verplicht is te onderzoeken of sprake is van een abnormaal lage inschrijving, wanneer de in de nationale wetgeving vastgestelde criteria voor de beoordeling van een abnormaal lage inschrijving niet van toepassing is?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 18 november 2020 (ECER 9.2.21) - C-719/20 - Comune di Lerici

Overheidsopdrachten – Inhouse-gunning

Richtlijn 2014/24/EU. In het huidige Italiaanse recht is het geïntegreerde beheer van stedelijk afval in handen van de regio's, die daarin voorzien door passende territoriale gebieden vast te stellen. In de Regione Liguria vallen de territoriale gebieden samen met de provincies, die het afvalbeheer voor de gemeenten uitvoeren en die, aangezien zij op hun beurt weer als aanbestedende dienst optreden, altijd moeten voorzien in openbare aanbestedingen of, waar dat is toegestaan, “in house”-gunningen. In de onderhavige zaak werden de voorwaarden van het gezamenlijke toezicht zoals op de eigen diensten reeds op het tijdstip waarop de combinatie van ondernemingen tot stand is gekomen, niet langer vervuld: i) de aldus verworven deelneming in IREN is onbeduidend en kan als zodanig de keuzen van deze vennootschap niet beïnvloeden, en ii) IREN is een aan de Italiaanse effectenbeurs genoteerde aandelenvennootschap, en particuliere aandeelhouders kunnen, zonder bijzondere formaliteiten, aandelen verwerven. De verwijzende rechter wenst te vernemen of de regeling op het gebied van gunning van overheidsopdrachten aan rechtspersonen, met name met betrekking tot het begrip “toezicht zoals op de eigen diensten”, verenigbaar is met het Unierecht.

De vraag heeft betrekking op het voortzetten van het beheer van de diensten door de opvolger van de oorspronkelijke concessiehouder in geval van een in-house gunning.

- Ⓜ A-G: Rechtsgevolgen verwijderingsbesluit komen niet te vervallen door het enkele feit dat de EU-burger uit de gastlidstaat vertrekt ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 23 november 2020 (ECER 19.2.21) - C-676/20 - ASADE

Overheidsopdrachten - Vrij verkeer van diensten

Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2006/123/EG. In oktober 2017 heeft de nationale vereniging van thuiszorgverleners (hierna: ASADE) bij de verwijzende rechter bestuursrechtelijk beroep ingesteld tegen de regionale verordening inzake bijstand aan aidspatiënten. De regionale regeling voorziet in dezelfde aanbestedingsprocedures voor overheidsopdrachten voor diensten, die echter uitsluitend openstaan voor non-profitorganisaties, waardoor de regeling volgens ASADE in strijd is met artikel 49 VWEU en artikel 15 van richtlijn 2006/123. Vraag is o.a. of een nationale regeling die aanbestedende diensten de mogelijkheid biedt om gebruik te maken van overeenkomsten met particuliere non-profitorganisaties voor de verrichting van sociale diensten aan personen, zonder de procedures te volgen waarin de richtlijn voorziet, verenigbaar is met het Unierecht?

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)

EHRM – ARREST – 4 februari 2021 – Jurcic t. Kroatië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [54711/15](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0204JUD005471115](#)

Zorgverzekering werkneemster gedurende zwangerschap

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Artikel 14 EVRM. In deze zaak komt het EHRM unaniem tot het oordeel van een schending van artikel 14 EVRM (verbod van discriminatie) in samenhang met artikel 1 Eerste Protocol (bescherming van eigendom). Aan klagster werd dekking onder de werknemerszorgverzekering geweigerd gedurende haar zwangerschap. Het ziekenfonds stelt dat haar recent getekende arbeidscontract fictief was, want uitsluitend bedoeld om een uitkering te ontvangen tijdens de zwangerschap, en dat zij hoe dan ook niet aan een baan had moeten beginnen terwijl zij een IVF-behandeling onderging. Het Hof oordeelt dat de betreffende autoriteiten niet zijn geslaagd in het bewijs van enige fraude, en de suggestie hebben gewekt dat zwangere vrouwen niet zouden moeten willen werken, en klagster aldus hebben gediscrimineerd.

EHRM – ARREST – 4 februari 2021 – Vorotnikova t. Letland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [68188/13](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0204JUD006818813](#)

Sociale zekerheid – Vervroegd pensioen – Bestuursrechtelijke procedure – Recht op een eerlijk proces – Contradictoir proces – Adviezen – Rechterlijke oordeelsvorming

Samenvatting onder: [procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

HvJ – ARREST – 11 februari 2021 – gevoegde zaken C-407/19 en C-471/19 – Katoen Natie Bulk Terminals en General Services Antwerp en Middlegate Europe – België – [ECLI:EU:C:2021:107](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Havenarbeiders (stuwadoors) – Toegang tot het beroep en aanwerving – Vereisten voor de erkenning van havenarbeiders

Artikel 45, 49 en 56 VWEU. Het Belgisch Grondwettelijk Hof en de Raad van State stellen het Hof vragen over het Koninklijk Besluit van 2016 betreffende de erkenning van havenarbeiders. Die moeten door een paritair samengestelde commissie (waarvan de leden door de werkgevers en de vakbonden worden aangewezen) worden erkend om te kunnen worden opgenomen in de pool van havenarbeiders. Voor werknemers die niet via deze pool worden aangeworven, dat wil zeggen direct door de werkgevers, gelden andere regels (de duurtijd van hun erkenning wordt beperkt tot de duurtijd van de arbeidsovereenkomst, zodat telkens een nieuwe erkenningsprocedure moet worden aangevat).

Het Hof oordeelt dat een wet op grond waarvan havenarbeid is voorbehouden aan erkende havenarbeiders verenigbaar kan zijn met het Unierecht indien deze wet als doel heeft om de veiligheid in de havengebieden te waarborgen en arbeidsongevallen te voorkomen. De betrokkenheid van een paritair samengestelde administratieve commissie bij de erkenning van havenarbeiders is echter noch noodzakelijk, noch geschikt om het nagestreefde doel te bereiken.

HvJ – ARREST – 11 februari 2021 – zaak C-760/18 – M.V. e.a. – Griekenland – [ECLI:EU:C:2021:113](#) – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Verlenging van rechtswege – Verbod in grondwet

Richtlijn 1999/70/EG. Clausule 1 en clausule 5, punt 2, van de door het EVV, de Unice en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen M.V. en andere werknemers enerzijds en hun werkgever, (gemeentebestuur van Agios Nikolaos), anderzijds over de vraag of hun

arbeidsverhouding als werknemer van de reinigingsdienst van deze gemeente als overeenkomst voor onbepaalde tijd moet worden gekwalificeerd.

Hof: Clause 1 en clause 5, punt 2, van de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de Unice en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, moeten aldus worden uitgelegd dat de daarin gebruikte uitdrukking „opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd” ook ziet op de overeenkomstig uitdrukkelijke nationale bepalingen doorgevoerde verlenging van rechtswege van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd van werknemers bij de reinigingsdiensten van plaatselijke bestuurslichamen, ondanks het feit dat dit niet schriftelijk is gebeurd, wat nochtans in beginsel verplicht is voor de sluiting van opeenvolgende overeenkomsten.

Clause 5, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd moet aldus worden uitgelegd dat wanneer misbruik is gemaakt van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in de zin van deze bepaling, de verplichting voor de verwijzende rechter om aan de betrokken bepalingen van nationaal recht zoveel mogelijk een uitlegging en toepassing te geven waarmee dat misbruik naar behoren kan worden bestraft en de gevolgen van de schending van het Unierecht ongedaan kunnen worden gemaakt, ook impliceert dat hij uitmaakt of in voorkomend geval ten behoeve van die conforme uitlegging toepassing kan worden gegeven aan een oudere nationale regeling die nog steeds van kracht is en waardoor de opeenvolging van overeenkomsten voor bepaalde tijd kan worden omgezet in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, hoewel grondwettelijke nationale bepalingen een dergelijke omzetting in de overheidssector categorisch verbieden.

- ▣ Tegengaan misbruik tijdelijke contracten door vergaande richtlijnconforme uitleg ([Sdu Nieuws Arbeidsrecht 2021/80](#))

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-129/20 – Caisse pour l'avenir des enfants – Luxemburg - ECLI:EU:C:2021:140 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Ouderschapsverlof - Vereisten

Richtlijn 2010/18/EU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen XI en het toekomstfonds voor kinderen, Luxemburg, over de weigering van laatstgenoemde om XI het recht op ouderschapsverlof toe te kennen om voor haar tweeling te zorgen op grond dat zij op de dag van hun geboorte geen betaalde arbeid verrichtte.

Hof: De clausules 1.1, 1.2 en 2.1 alsmede clause 3.1, onder b), van de raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien), staan niet in de weg aan een nationale regeling waarbij de toekenning van het recht op ouderschapsverlof afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokken ouder gedurende een periode van ten minste twaalf maanden onmiddellijk voorafgaand aan het begin van dit ouderschapsverlof ononderbroken is tewerkgesteld. Deze clausules staan daarentegen wel in de weg aan een nationale regeling waarbij de toekenning van het recht op ouderschapsverlof afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de ouder de hoedanigheid van werknemer heeft op het moment van de geboorte of adoptie van zijn kind.

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 11 februari 2021 – zaak C-535/19 – A – Grote Kamer – Letland - ECLI:EU:C:2021:114 – [conclusie](#)

Sociale zekerheid – Unieburger – Door de staat betaalde gezondheidszorg - Duurzaam verblijfsrecht

Richtlijn 2004/38/EG. Verordening (EG) nr. 883/2004. Artikel 21 VWEU. Deze zaak heeft betrekking op het recht van een economisch niet-actieve burger van de Unie die zijn recht van vrij verkeer heeft uitgeoefend door te verhuizen naar een lidstaat met het oog op gezinshereniging, om gebruik te maken van de sociale zekerheid in die lidstaat en door de staat betaalde gezondheidsdiensten te ontvangen. Richtlijn 2004/38 telt daarvoor de volgende voorwaarden: beschikken over voldoende bestaansmiddelen en over een verzekering die de ziektekosten volledig dekt. Het Hof heeft in eerdere zaken geoordeeld dat het gastland aan Unieburgers een recht op sociale dienstverlening gelijk aan dat van de eigen onderdanen kon weigeren zolang zij daar niet gedurende vijf jaar rechtmatig hadden

verbleven en er een duurzaam verblijfsrecht hadden verworven. De Unieburger voldoet aan *beide* voorwaarden. De vraag rijst of hij daardoor recht heeft op gelijke behandeling ten opzichte van de onderdanen van het gastland wat betreft de toegang tot door de staat betaalde gezondheidszorg. Kan het gastland niettemin, ten behoeve van het financiële evenwicht van zijn socialezekerheidsstelsel, weigeren om betrokkene op te nemen en om hem dezelfde gezondheidszorg te verstrekken als de eigen onderdanen, op grond dat hij moet beschikken over een verzekering die de ziektekosten volledig dekt?

A-G geeft het Hof in overweging: Openbare gezondheidszorgprestaties, die zonder enige individuele of discretionaire beoordeling van de persoonlijke behoeften en op grond van een wettelijk omschreven situatie aan de begunstigden worden verstrekt, vallen niet onder het begrip „sociale en medische bijstand” in de zin van artikel 3, lid 5, onder a), van verordening (EG) nr. 883/2004, maar onder dat van „prestaties bij ziekte” in de zin van artikel 3, lid 1, onder a), van deze verordening.

Artikel 11, lid 3, onder e), van verordening nr. 883/2004, strekt uitsluitend tot vaststelling van de wetgeving die van toepassing is op prestaties bij ziekte, en heeft geen betrekking op de materiële voorwaarden waaronder aanspraak kan worden gemaakt op dergelijke prestaties. Aan de hand van deze bepaling alleen kan niet worden beoordeeld of het Unierecht zich verzet tegen een nationale regeling die een burger van de Unie die zijn recht op vrij verkeer uitoefent, waarbij hij zijn lidstaat van oorsprong verlaat om zich in een andere lidstaat te vestigen, uitsluit van het recht op door de staat betaalde gezondheidszorgprestaties op grond dat hij geen werknemer of zelfstandige is op het grondgebied van het gastland.

Artikel 21 VWEU, artikel 4 van verordening nr. 883/2004, en artikel 24 van richtlijn 2004/38/EG, gelezen in samenhang met artikel 7, lid 1, onder b), en artikel 14, lid 2, van deze richtlijn, verzetten zich tegen een nationale regeling die het een lidstaat toestaat om een economisch niet-actieve burger van de Unie die voldoet aan de voorwaarden van artikel 7, lid 1, onder b), van genoemde richtlijn en die, na het centrum van zijn belangen te hebben verplaatst naar die lidstaat als gastland, aantoonst dat hij een reële band van integratie met die staat heeft, automatisch en in alle omstandigheden van zijn socialezekerheidsstelsel uit te sluiten en te weigeren om hem op gelijke voet met de eigen onderdanen door de staat betaalde gezondheidszorgprestaties toe te kennen, op grond dat de betrokkene geen werknemer of zelfstandige is op het grondgebied van die lidstaat.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 25 februari 2021 – gevoegde zaken C-804/18 en C-341/19 – WABE en MH Müller Handel – Grote Kamer – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:144 – persbericht – conclusie

Godsdienstvrijheid – Hoofddoekverbod – Neutraliteitsbeleid

Samenvatting onder: Godsdienstvrijheid

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 11 november 2020 (ECER 03.02.2021) – zaak C-660/20 – Lufthansa CityLine

Deeltijdarbeid – Piloot ingezet als voltijdwerker – Recht op vergoeding voor extra vliegreuren piloot? - Gelijke behandeling

Richtlijn 97/81/EG (raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid). Verweerster exploiteert een luchtvaartonderneming en verzoeker is daar als piloot aangesteld. Sinds 2010 werkt verzoeker in deeltijd (arbeidstijd 90% van de volledige arbeidstijd). Verzoeker wordt overeenkomstig een bedrijfsakkoord als voltijdwerker ingezet, zonder dat de te maken vliegreuren worden verminderd. Partijen zijn het niet eens over de vraag of verzoeker als deeltijdwerker recht heeft op een verhoogde vergoeding voor extra vliegreuren. Verzoeker vordert van verweerster het verschil tussen de reeds betaalde en de verhoogde vergoeding voor extra vliegreuren op grond van – volgens het pro-ratatoris- beginsel – overeenkomstig zijn deeltijdpercentage verlaagde drempels.

De verwijzende rechter vraagt of deeltijdwerkers minder gunstig worden behandeld dan vergelijkbare voltijdwerkers in de zin van clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, wanneer een nationaal wettelijk voorschrift toestaat dat als voorwaarde voor een aanvullende vergoeding voor deeltijd- en voltijdwerkers uniform geldt dat hetzelfde aantal werkuren wordt

overschreden, en dus dat wordt uitgegaan van de totale vergoeding en niet van het beloningselement van de aanvullende vergoeding?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 11 december 2020 (ECER 10.02.2021) – C-715/20 – X

Arbeidsovereenkomst bepaalde tijd – Motiveringsplicht opzegging alleen voor arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd – Non-discriminatiebeginsel - Rechterlijke toetsing

Richtlijn 1999/70/EG. Raamovereenkomst inzake arbeidscontracten voor bepaalde tijd. Artikel 21 EU Handvest. Verzoeker en verweerster hadden een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd gesloten voor de periode tot en met 31 juli 2022, voor een halftijdse tewerkstelling. Op 15 juli 2020 heeft de werkgever de arbeidsovereenkomst opgezegd met een opzegtermijn van een maand.

De verwijzende rechter vraagt onder andere of het Unierecht in de weg staat aan een nationale regeling die de werkgever alleen bij arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd verplicht om de beslissing tot opzegging te motiveren (waardoor rechterlijke toetsing mogelijk is) terwijl deze verplichting niet bestaat bij arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 18 augustus 2020 (ECER 05.02.2021) – zaak C-677/20 – IG Metal

Werknemers – Medezeggenschap – Vakorganisaties – Europese vennootschap (SE) - Afzonderlijke verkiezingsprocedure

Richtlijn 2001/86/EG. Werkgever is een Europese vennootschap die tot 2014 de Duitse rechtsvorm had. Na de omzetting in 2014 naar een Europese vennootschap, is in de nieuwe medezeggenschapsovereenkomst bepaald dat alleen werknemers van het concern of vertegenwoordigers van de in het concern vertegenwoordigde vakorganisaties werknemersvertegenwoordigers in de raad van toezicht zijn. Het is echter ook mogelijk dat er een raad van toezicht van maar twaalf mensen wordt aangesteld, in welk geval de raad zes werknemersvertegenwoordigers moet tellen. Vakorganisaties kunnen in dit geval wel leden voordragen, maar er is geen aparte verkiezing voor die voorgedragen leden. Verzoekers stellen dat de regelingen met betrekking tot de aanwijzing van werknemersvertegenwoordigers in een dergelijke twaalfpersonenraad nietig zijn vanwege strijd met Duits recht, omdat er geen exclusief voordrachtsrecht voor vakorganisaties is.

De verwijzende rechter vraagt of een nationale bepaling waaruit blijkt dat bij de oprichting van een in Duitsland gevestigde Europese vennootschap door omzetting, moet worden gewaarborgd dat voor een bepaald aantal werknemersvertegenwoordigers in de raad van toezicht een afzonderlijke verkiezingsprocedure wordt georganiseerd voor de door vakorganisaties voorgedragen kandidaten – verenigbaar is met artikel 4, lid 4, van richtlijn 2001/86/EG?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 30 september 2020 (ECER 26.2.21) - C-602/20 - AKZ Burgas*

Loyale samenwerking - Sociale zekerheidsbijdragen – Wettelijke rente

Artikel 4, lid 3 VEU. Vraag is o.a. of het Unierecht in de weg staat aan een nationale regeling op grond waarvan de wettelijke rente die bij terugbetaling van in strijd met het Unierecht geheven socialezekerheidsbijdragen wordt toegekend, pas loopt ná de dag waarop om terugbetaling van de hoofdsom is verzocht?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 30 november 2020 (ECER 19.02.2021) – zaak C-3/21 – Chief Appeals Officer e.a.*

**Kinderbijslag – Verschil hoogte uitkering lidstaat van verblijf en lidstaat herkomst-
Terugwerkende kracht – Begrip aanvraag**

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verzoekster ontvangt sinds de geboorte van haar kind eind 2015 kinderbijslag in Roemenië. Sinds eind 2016 woont ze in Ierland, waar ze in 2018 een aanvraag voor de Ierse kinderbijslag heeft ingediend. Aan de orde is de vraag of verzoekster recht had op uitbetaling met terugwerkende kracht van het verschil tussen de Ierse en de Roemeense kinderbijslag voor het tijdvak tussen haar aankomst in Ierland in november/december 2016 en het tijdstip waarop zij een aanvraag voor Ierse kinderbijslag heeft ingediend in 2018.

De verwijzende rechter vraagt of het begrip ‚aanvraag‘ in artikel 81 van verordening nr. 883/2004 mede de omstandigheid omvat dat er nog een periodieke uitkering wordt ontvangen van een lidstaat (terwijl de uitkering in feite door een andere lidstaat verschuldigd is), telkens wanneer de desbetreffende uitkering wordt betaald, ook al is er de oorspronkelijke aanvraag en het oorspronkelijke besluit van de eerste lidstaat om de uitkering toe te kennen?

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

Supreme Court Rules That Uber Drivers Are Workers – Here’s What That Means ([eachother](#))

NOOT – bij HvJ 28 januari 2021, C-742/19, Ministrstvo za obrambo

A-G: EU-Arbeidstijdenrichtlijn in beginsel van toepassing op militairen bij specifieke activiteiten voor de nationale strijdkrachten ([ECER](#))

BREXIT

W. Wijn Nobel, in: Brexit: tewerkstelling van onderdanen van het Verenigd Koninkrijk als vreemdelingen [ODG 2021/16](#)

OVERIG

The European Labour Authority: This leaflet presents the European Labour Authority, a relatively new body of the European Union with a focus on cross-border labour mobility. Its aim is to support the fair mobility of workers within the EU, enabling citizens and businesses to seize the opportunities offered by the single market ([Publications office](#))

EHRM factsheets

- [Trade union rights](#)
- [Work-related rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408/71 en 883/2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie en burgerschap (S – V)

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 12 februari 2021 – Azzaqui t. Nederland - [8757/20](#) - subject matter of the case

Intrekken verblijfsvergunning – Strafrechtelijke veroordeling – TBS - Inreisverbod

Artikel 3 EVRM. Artikel 8 EVRM. Klager komt uit Marokko. In 1982 is hij naar Nederland gekomen. Hij had een verblijfsvergunning. In 1996 is aan hem terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege opgelegd. De klacht gaat over het besluit in 2018 tot intrekking van zijn verblijfsvergunning en tot het opleggen van een tien jaar durend inreisverbod. Het EHRM wil van partijen weten of artikel 8 EVRM geschonden is en of de Nederlandse autoriteiten voldoende rekening hebben gehouden met de persoonlijke belangen van klager.

HvJ – ARREST – 24 februari 2021 – zaak C-673/19 – M. - Nederland – [Raad van State](#) - ECLI:EU:C:2021:127 - [conclusie](#) - [arrest](#)

Vluchteling die illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijft – Inbewaringstelling met het oog op overbrenging naar een andere lidstaat waar hij vluchtelingenstatus heeft – Beginsel van non-refoulement

Richtlijn 2008/115/EG. Het gaat in deze zaken om vreemdelingen die in Nederland asiel hebben aangevraagd. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft deze aanvragen niet-ontvankelijk verklaard en dus niet inhoudelijk behandeld, omdat de vreemdelingen al in andere lidstaten van de EU een geldige asielvergunning hebben. Daarnaast heeft de staatssecretaris de vreemdelingen opgedragen onmiddellijk te vertrekken naar die lidstaten. Nadat de vreemdelingen daar niet aan hadden voldaan, heeft de staatssecretaris hen in detentie gezet om er zeker van te zijn dat zij daadwerkelijk vertrekken. Volgens de vreemdelingen is dat onrechtmatig, omdat de Europese Terugkeerrichtlijn dat niet zou toestaan. (bron: persbericht RvS).

Hof: iedere derdelander die op het grondgebied van een lidstaat aanwezig is zonder te voldoen aan de voorwaarden voor toegang tot dan wel verblijf of vestiging in deze lidstaat verblijft daardoor al illegaal op dit grondgebied (arrest van 7 juni 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, punt 48). Dit geldt ook indien de derdelander beschikt over een geldige verblijfsvergunning voor een andere lidstaat omdat deze lidstaat hem de vluchtelingenstatus heeft verleend.

Richtlijn 2008/115 moet aldus worden uitgelegd dat zij er niet aan in de weg staan dat een lidstaat een illegaal op zijn grondgebied verblijvende onderdaan van een derde land in bewaring stelt met het oog op zijn gedwongen overbrenging naar een andere lidstaat waar hij de vluchtelingenstatus bezit, wanneer die onderdaan heeft geweigerd gehoor te geven aan het bevel dat hem was gegeven om naar die andere lidstaat te vertrekken en het niet mogelijk is om tegen hem een terugkeerbesluit uit te vaardigen.

- ▣ Europees Hof beantwoordt vraag over detentie van vreemdelingen met asiel in ander EU-land ([RvS](#))
- ▣ EU-Hof: Illegaal verblijvende derdelander met verblijfsrecht in andere EU-lidstaat kan zonder uitgevaardigd terugkeerbesluit in bewaring worden gesteld ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 2 februari 2021 – zaak C-194/19 – Belgische Staat – Grote Kamer – België - ECLI:EU:C:2021:85 – [conclusie](#)

Asiel – Dublin - Verantwoordelijke lidstaat – Overdrachtsbesluit - Rekening houden met asielaanvraag familielid? - Rechtsmiddel

Verordening (EU) nr. 604/2013. Artikel 47 EU Handvest. H.A., Palestijns onderdaan, vraagt asiel in België. Hij is echter de EU binnengekomen via Spanje. België vraagt op grond van de Dublinregels aan Spanje om de betrokkene over te nemen en zijn dossier te behandelen. Spanje stemt daarmee in. H.A. verzet zich echter tegen de overname door Spanje, en voert daarbij aan dat zijn broer inmiddels ook asiel heeft aangevraagd in België. De Raad van State vraagt het Hof van Justitie of rekening moet worden gehouden met dit feit, dat dateert van na de overnamebeslissing.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 27 van verordening (EU) nr. 604/2013, gelezen in samenhang met artikel 47 EU Handvest, verzet zich ertegen dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt, niet over een rechtsmiddel beschikt teneinde omstandigheden aan te voeren die zich hebben voorgedaan na de vaststelling van het hem betreffende overdrachtsbesluit en die van invloed kunnen zijn op het bepalen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn verzoek. Dergelijke latere omstandigheden moeten in aanmerking kunnen worden genomen door de nationale rechter die uitspraak heeft gedaan over het overdrachtsbesluit, ook in het kader van een andere vordering, of door middel van een bij een andere nationale rechter ingestelde vordering, mits deze vorderingen een doeltreffend en snel rechtsmiddel vormen en de uitkomst daarvan bindend is voor de rechter bij wie beroep tegen het overdrachtsbesluit is ingesteld. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan, teneinde te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming.

- 📌 2021/0250 Conclusie van advocaat-generaal A. Rantos van 2 februari 2021, zaak C-194/19, H. A. tegen Belgische Staat ([Nieuws Vreemdelingenrecht 2021](#))
- 📌 Shadow Opinion of Advocate-General Eleanor Sharpston QC - Case C-194/19 HA, on appeal rights of asylum seekers in the Dublin system ([EU law analysis](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 10 februari 2021 – zaak C-719/19 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Grote Kamer – Nederland – Raad van State – ECLI:EU:C:2021:104 – conclusie

Uitzetting Unieburger - Verstoring openbare orde - Minimumtermijn voor terugkeer na verlaten grondgebied?

Artikel 21 VWEU. Richtlijn 2004/38/EG. De politie heeft de vreemdeling, een Pool onderdaan, een aantal keren aangehouden op verdenking van (winkel)diefstal en zakkenrollen. Ook heeft de politie de vreemdeling een aantal keren aangehouden voor het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs en het veroorzaken van overlast die bestaat uit huisvredebreuk, zich verzetten met geweld of bedreiging met geweld tegen een ambtenaar bij het uitoefenen van zijn bevoegdheid, belediging en het overtreden van een huisverbod. Hij heeft onvoldoende middelen van bestaan en heeft niet aangetoond onvrijwillig werkloos te zijn of werkzoekend. De staatssecretaris heeft zich in dit besluit op het standpunt gesteld dat de vreemdeling niet voldoet aan de in artikel 7 van de Verblijfsrichtlijn gestelde vereisten. Er is een termijn van vier weken voor vrijwillig vertrek vastgesteld en bepaald dat de vreemdeling kan worden uitgezet indien hij zich daar niet aan houdt.

De vreemdeling heeft tegen dit besluit geen beroep bij de rechtbank ingesteld, zodat het in rechte vaststaat. Hij heeft binnen de termijn van vrijwillig vertrek Nederland verlaten en is korte tijd later weer teruggekeerd.

De Raad van State vraagt of de EU-burger als hij aantoonbaar het grondgebied heeft verlaten weer mag terugkeren of moet een minimumtermijn in acht worden genomen? Hoe lang moet die termijn zijn?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2004/38/EG moet aldus worden uitgelegd dat het enkele feit dat een persoon ten aanzien van wie een gastland op grond van deze bepaling een verwijderingsbesluit had genomen, het grondgebied van dat land fysiek heeft verlaten, niet met zich meebrengt dat het verwijderingsbesluit in kwestie kan worden geacht volledig ten uitvoer te zijn gelegd en geen rechtsgevolgen meer te sorteren. Het staat aan de autoriteiten van het gastland om de werking in de tijd van dergelijke besluiten te beoordelen op basis van een individueel onderzoek van de betrokken persoon, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele wijziging in materiële zin in de omstandigheden waardoor hij opnieuw kan voldoen aan de voorheen onvervulde verblijfsvoorwaarden die ten grondslag lagen aan het verwijderingsbesluit of, bij gebreke van een dergelijke wijziging, met een aantal factoren zoals in het bijzonder een reële en daadwerkelijke beëindiging van het verblijf in het gastland – waarbij de duur van het verblijf buiten het grondgebied van dat land een aanwijzing maar op zich geen doorslaggevend criterium vormt – en het risico dat de betrokkene een onredelijke belasting voor het sociale bijstandstelsel van het gastland vormt.

- 📌 A-G: Rechtsgevolgen verwijderingsbesluit komen niet te vervallen door het enkele feit dat de EU-burger uit de gastlidstaat vertrekt ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 10 februari 2021 – zaak C-546/19 – Westerwaldkreis – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:105 – [conclusie](#)

Inreis- en verblijfsverbod

Richtlijn 2008/115/EG. De door de verwijzende rechter voorgelegde vragen stellen het Hof in de onderhavige zaak in staat de nodige verduidelijking te geven over twee aspecten van het „inreisverbod” van richtlijn 2008/115, dat elke toegang tot en verblijf op het grondgebied van alle lidstaten verbiedt. Meer in het bijzonder wordt het Hof gevraagd om in de eerste plaats te bepalen hoeveel speelruimte de lidstaten hebben om uitsluitend op basis van nationaalrechtelijke bepalingen inreisverboden op te leggen, en in de tweede plaats het in deze richtlijn vastgestelde juridische verband tussen het inreisverbod en het terugkeerbesluit te definiëren.

A-G: Een inreis- en verblijfsverbod dat jegens een onderdaan van een derde land wordt uitgevaardigd en dat gepaard gaat met een uitwijzingsbesluit wegens een eerdere strafrechtelijke veroordeling, valt binnen de werkingssfeer van richtlijn 2008/115/EG.

Richtlijn 2008/115 verzet zich tegen de handhaving van een inreis- en verblijfsverbod dat jegens een onderdaan van een derde land tegelijkertijd met een wegens een eerdere strafrechtelijke veroordeling vastgesteld uitwijzingsbesluit is uitgevaardigd, wanneer het terugkeerbesluit is ingetrokken. Dit geldt eveneens indien het uitwijzingsbesluit definitief is geworden.

- A-G: Handhaving inreis- en verblijfsverbod tegen derdelander niet toegestaan na intrekking terugkeerbesluit ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 11 februari 2021 – zaak C-901/19 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:116 – [conclusie](#)

Subsidiaire beschermingsstatus - Willekeurig geweld - Reëel risico op ernstige schade – Kwantitatief criterium?

Richtlijn 2011/95/EU. Hoe dient de mate van willekeurig geweld in een gewapend conflict te worden gemeten met het oog op de beoordeling van een verzoek om toekenning van subsidiaire bescherming op grond van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95/EU? Kan voor het verkrijgen van een dergelijke bescherming als voorwaarde worden gesteld dat is voldaan aan een kwantitatief criterium dat betrekking heeft op een minimumaantal slachtoffers – gewonden of doden – in het conflictgebied ten opzichte van het bevolkingsaantal van het betrokken gebied, of dient daartoe van meet af aan een globale – zowel kwantitatieve als kwalitatieve – beoordeling van alle aspecten van dit gewapend conflict plaats te vinden?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 15, onder c), gelezen in samenhang met artikel 2, onder f), van richtlijn 2011/95/EU staat in de weg aan een nationale praktijk volgens welke de vaststelling van het bestaan van een ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict in de zin van deze bepaling, in het geval dat deze burger niet specifiek wordt geïdентificeerd om redenen die te maken hebben met zijn persoonlijke omstandigheden, vooronderstelt dat de verhouding tussen het aantal slachtoffers in het betrokken gebied en het totale bevolkingsaantal van dat gebied een bepaalde drempel bereikt.

Het onderzoek van de mate van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict, met het oog op de vaststelling van het bestaan van een reëel risico op ernstige schade in de zin van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95, impliceert een globale, zowel kwantitatieve als kwalitatieve beoordeling van alle relevante feiten van dit conflict, gebaseerd op ingewonnen objectieve, betrouwbare en actuele gegevens, zoals met name de geografische omvang van de situatie van willekeurig geweld, de daadwerkelijke bestemming van de verzoeker wanneer hij naar het betrokken land of gebied terugkeert, de intensiteit van de gewapende confrontaties, de duur van het conflict, het organisatieniveau van de aanwezige strijdkrachten, het aantal doden, gewonden of ontheemden onder de burgers vanwege de gevechtshandelingen en de aard van de methoden of tactieken van oorlogsvoering die door de strijdende partijen worden gebruikt.

- A-G: Mate van willekeurig geweld in een gewapend conflict kan niet alleen worden gemeten aan de hand van het relatieve aantal burgerslachtoffers ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 10 februari 2021 – zaak C-718/19 – Ordre des barreaux francophones en germanophone e.a. – Grote Kamer – België – ECLI:EU:C:2021:103 – conclusie

Uitzetting Unieburgers – Preventieve maatregelen – Bewaringsmaatregel – Gevaar voor openbare orde

Artikelen 20 en 21 VWEU. Richtlijn 2004/38/EG. Richtlijn 2008/115/EG. De advocatenordes vragen nietigverklaring van een wetwijziging uit 2017. Het Belgische Grondwettelijk Hof, waaraan de zaak ten gronde is voorgelegd, vraagt het Hof van Justitie of een aantal bepalingen die voorzien in preventieve maatregelen voor de uitzetting van EU-burgers (met name bij gevaar voor de openbare orde en veiligheid) in strijd zijn met EU-regelgeving. Het gaat daarbij met name om een detentie van maximaal 8 maanden.

A-G: De artikelen 20 en 21 VWEU en richtlijn 2004/38/EG, verzetten zich er in beginsel niet tegen dat de lidstaten aan een Unieburger of zijn familielid jegens wie uit hoofde van richtlijn 2004/38 een verwijderingsbesluit is vastgesteld, vóór het verstrijken van de in artikel 30, lid 3, van die richtlijn gestelde termijn voor vrijwillig vertrek preventieve maatregelen ter voorkoming van het risico op onderduiken opleggen, zoals die welke zijn bedoeld in artikel 7, lid 3, van richtlijn 2008/115/EG, op voorwaarde dat die maatregelen op objectieve overwegingen berusten en evenredig zijn.

De artikelen 20 en 21 VWEU en richtlijn 2004/38, verzetten zich er in beginsel niet tegen dat de lidstaten aan een Unieburger of zijn familielid jegens wie uit hoofde van die richtlijn een verwijderingsbesluit is vastgesteld, na het verstrijken van de in artikel 30, lid 3, van die richtlijn gestelde termijn voor vrijwillig vertrek met het oog op de tenuitvoerlegging van dat verwijderingsbesluit een bewaringsmaatregel opleggen waarvan de maximumduur identiek is aan die welke van toepassing is op illegaal verblijvende derdelanders, op voorwaarde dat die duur in individuele gevallen zo kort mogelijk blijft en niet langer is dan de duur die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel, welke duur normaliter korter zal zijn dan de tijd die nodig is om een maatregel tot verwijdering van illegaal verblijvende derdelanders ten uitvoer te leggen.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 11 februari 2021 – zaak C-921/19 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Den Bosch – ECLI:EU:C:2021:117 – conclusie

Asielprocedure – Bewijskracht van documenten waarvan de authenticiteit niet kan worden vastgesteld

Richtlijn 2013/32/EU. De vraag is aan de orde hoe het begrip “nieuwe elementen en bevindingen” zoals benoemd in artikel 40 van de Procedurerichtlijn dient te worden uitgelegd om te bezien of de Nederlandse regelgeving en beleid in overeenstemming zijn met het recht van de Unie. In de huidige Nederlandse praktijk betreft de beslissingsautoriteit bij een eerste asielaanvraag documenten waarvan de authenticiteit niet vaststaat bij de beoordeling. Daarentegen vormt bij een volgende asielprocedure onzekerheid over de authenticiteit op zichzelf al reden voor de beslissingsautoriteit om te concluderen dat geen sprake is van nieuwe elementen of bevindingen, wat leidt tot niet-ontvankelijkheid van de opvolgende aanvraag. Deze gevolgen worden door de beslissingsautoriteit ook verbonden aan de overlegging van een kopie bij een volgend verzoek en bij documenten die afkomstig zijn uit een niet-objectief verifieerbare bron. De rechtbank wenst van het HvJ te vernemen of deze categorieën van documenten buiten beschouwing mogen worden gelaten bij de beoordeling van volgende verzoeken enkel vanwege deze kwalificatie. De rechtbank wil tevens weten of lidstaten bij de beoordeling van documenten in een asielprocedure onderscheid mogen maken tussen een eerste en opvolgende aanvraag en of lidstaten bij opvolgende aanvragen minder invulling hoeven te geven aan de samenwerkingsplicht met de verzoeker.

A-G: De instandhouding, door een beslissingsautoriteit van een lidstaat, van een praktijk op grond waarvan originele documenten nooit nieuwe elementen of bevindingen kunnen vormen voor een volgend asielverzoek indien de authenticiteit van deze documenten niet kan worden vastgesteld, is onverenigbaar met artikel 40, lid 2, van richtlijn 2013/32/EU, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 2, van richtlijn 2011/95/EU. Er is geen verschil tussen kopieën van documenten en documenten

afkomstig uit een niet objectief verifieerbare bron die bij een volgend verzoek door de verzoeker worden ingebracht, in die zin dat alle documenten nauwgezet en grondig op individuele basis moeten worden beoordeeld om vast te stellen of zij de kans aanzienlijk groter maken dat de verzoeker in aanmerking komt voor erkenning als persoon die internationale bescherming geniet en om te voorkomen dat een persoon wordt uitgezet indien hij een individueel en reëel risico loopt te worden onderworpen aan behandelingen die strijdig zijn met artikel 19, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Artikel 40 van richtlijn 2013/32, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 2, van richtlijn 2011/95, kan niet aldus worden uitgelegd dat het de beslissingsautoriteit van een lidstaat is toegestaan om bij de beoordeling van documenten en de toekenning van bewijswaarde aan die documenten onderscheid te maken tussen documenten die worden overgelegd bij een eerste verzoek en die welke worden overgelegd bij een volgend verzoek. Bij de beoordeling van documenten bij een volgend verzoek is een lidstaat verplicht om in dezelfde mate als in de eerste procedure samen te werken met de verzoeker.

- A-G: Niet-geauthentiseerde documenten moeten in aanmerking worden genomen als 'nieuw element of bevinding' bij volgend asielverzoek ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 25 februari 2021 – zaak C-821/19 – Commissie/Hongarije – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:143 – persbericht – conclusie

Nieuw asielbeleid Hongarije - "Stop-Soros"-wet – Strafrechtelijke sancties voor organisaties die ten onrechte asielprocedures starten

Richtlijn 2013/32/EU. Richtlijn 2013/33/EU. Nadat in 2015 het aantal asielaanvragen plotseling was gestegen, heeft Hongarije zijn asielregeling aangescherpt. In 2018 heeft het Hongaarse parlement een wet ter bestrijding van illegale immigratie, en een grondwetswijziging aangenomen. Dit pakket maatregelen staat ook bekend als de „Stop Soros“-wet. Als gevolg van de wijziging van de asielwet is een aanvraag niet-ontvankelijk als de asielaanvrager naar Hongarije is gekomen via een 'veilig' land. Bovendien zijn organisaties strafbaar wanneer ze een asielprocedure starten voor personen die niet in aanmerking komen voor asiel. Volgens de EU-Commissie is de regeling in strijd met het Unierecht.

A-G: Vast te stellen dat Hongarije, ten eerste, de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens artikel 33, lid 2, van richtlijn 2013/32/EU door naast de in deze bepaling op uitputtende wijze vastgestelde gronden een nieuwe grond voor niet-ontvankelijkheid van verzoeken om internationale bescherming in te voeren en, ten tweede, de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens artikel 8, lid 2, artikel 12, lid 1, onder c), en artikel 22, lid 1, van richtlijn 2013/32 alsook krachtens artikel 10, lid 4, van richtlijn 2013/33/EU, door over te gaan tot de strafbaarstelling van de organisatorische activiteit die ertoe strekt een asielprocedure in te leiden voor personen die niet voldoen aan de in het nationale recht vastgelegde criteria voor internationale bescherming. Het beroep te verwerpen voor het overige.

- A-G: Hongaarse strafbaarstelling van hulp aan asielzoekers is in strijd met het EU-recht ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Den Bosch – 4 februari 2021 – ECLI:NL:RBDHA:2021:800

Ernstig zieke vreemdeling - Reikwijdte artikelen 1, 4 en 19 EU Handvest - Medische uitzettingsbeletselen – Medische noodsituatie?

Artikelen 1, 4 en 19 EU Handvest. Eiser heeft een zeldzame vorm van bloedkanker. Hij wordt in Nederland reeds gedurende geruime tijd in het kader van pijnbestrijding behandeld met medicinale cannabis. In het land van herkomst van eiser is medicinale cannabis niet beschikbaar. Uit de informatie van de behandelaars blijkt dat eiser intense pijnen heeft die door de huidige behandeling niet draaglijk zijn en dat voor alternatieve pijnstillende medicatie een contra-indicatie bestaat. Bureau Medische Advisering (BMA) geeft aan dat de werking van medicinale cannabis als geneesmiddel niet kan worden vastgesteld en niet kan worden vastgesteld dat een medische noodsituatie zal ontstaan als deze wijze van pijnbestrijding niet kan worden voortgezet. De rechtbank zal, afhankelijk van de

beantwoording van de vragen door het Hof, in een latere fase van de procedure een medisch deskundige benoemen om zich te laten informeren over de te verwachten medische gevolgen van het stopzetten van pijnbestrijding met medicinale cannabis. De behandelaars van eiser zijn vanwege de behandelrelatie geen objectieve deskundigen, terwijl BMA niet hoeft na te gaan of alternatieve medicatie die in beginsel adequaat is als pijnbestrijding ook daadwerkelijk voor eiser als volwaardig alternatief kan gelden. De rechtbank acht het noodzakelijk alvorens over te gaan tot het benoemen van een of meerdere medisch deskundigen uitleg te verkrijgen van het Hof over de reikwijdte van de bescherming die artikelen 1, 4 en 19 EU Handvest biedt aan ernstig zieke vreemdelingen.

De rechtbank legt aan het Hof de vraag voor of de wijze waarop in de nationale rechtspraak wordt beoordeeld of sprake is van medische uitzettingsbeletselen verenigbaar is met het Unierecht. Uit de jurisprudentie van het EHRM en van het Hof wordt dit onvoldoende duidelijk. De rechtbank wenst te vernemen of een achteruitgang in de gezondheid is vereist om een medische noodsituatie aan te nemen of dat een intensivering van ernstig lijden bij een ongewijzigd ziektebeeld ook onder artikel 4 Handvest kan vallen. Voorts wil de rechtbank alvorens een medisch deskundige te benoemen om te laten beoordelen welke medische gevolgen op welke termijn zijn te verwachten als de pijnbestrijding wordt gestaakt, weten van het Hof of een rechtspraak waarin een vaste termijn (van drie maanden) is bepaald waarbinnen medische gevolgen zich moeten verwezenlijken om bij de beoordeling te worden betrokken verenigbaar is met het Unierecht en met name het absolute karakter van artikel 4 Handvest. Het Hof wordt bovendien gevraagd of de feitelijke gevolgen van de enkele terugkeer/uitzetting moeten worden betrokken bij de beoordeling of sprake zal zijn van een medische noodsituatie na terugkeer of dat het volstaat, zoals in de nationale rechtspraak is voorzien, dit enkel te betrekken bij de vraag of en onder welke voorwaarden de vreemdeling kan reizen. Tot slot acht de rechtbank een nadere uitleg van artikel 7 van het Handvest noodzakelijk om uitspraak te kunnen doen. De rechtbank vraagt het Hof om te verduidelijken of het ondergaan van een medische behandeling beschermingswaardig privéleven kan opleveren. De vraag die dan rijst is of het ondergaan van een medische behandeling moet worden betrokken bij het beoordelen of een reguliere verblijfsvergunning moet worden verleend of dat privéleven moet worden beoordeeld bij de vraag of sprake is van medische uitzettingsbeletselen. Voor de vreemdeling is dit relevant omdat een verblijfsvergunning op medische gronden een juridisch sterker verblijfsrecht oplevert dan (tijdelijk) uitstel van vertrek vanwege medische uitzettingsbeletselen. De rechtbank verzoekt het Hof van Justitie de navolgende prejudiciële vragen te beantwoorden: I Kan een aanzienlijke toename van intensiteit van pijn door het uitblijven van een medische behandeling bij een ongewijzigd ziektebeeld een situatie opleveren die in strijd is met artikel 19, tweede lid, Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie gelezen in samenhang met artikel 1 Handvest en artikel 4 Handvest indien geen uitstel van de vertrekplicht die voortvloeit uit de Terugkeerrichtlijn wordt toegestaan? II Is het bepalen van een vaste termijn waarbinnen de gevolgen van het uitblijven van een medische behandeling zich moeten verwezenlijken om medische beletselen voor een terugkeerplicht die voortvloeit uit de Terugkeerrichtlijn aan te moeten nemen verenigbaar met artikel 4 Handvest gelezen in samenhang met artikel 1 Handvest? Indien het bepalen van een vaste termijn niet in strijd is met het recht van de Unie, is het een lidstaat dan toegestaan een algemene termijn te bepalen die voor alle mogelijke medische aandoeningen en alle mogelijke medische gevolgen gelijklopend is? III Is het bepalen dat de gevolgen van de feitelijke uitzetting uitsluitend beoordeeld dienen te worden bij de vraag of en onder welke voorwaarden de vreemdeling kan reizen verenigbaar met artikel 19, tweede lid, Handvest gelezen in samenhang met artikel 1 Handvest en artikel 4 Handvest en de Terugkeerrichtlijn. IV Vereist artikel 7 Handvest, gelezen in samenhang met artikel 1 Handvest en artikel 4 Handvest en tegen de achtergrond van de Terugkeerrichtlijn, dat de medische gesteldheid van de vreemdeling en de behandeling die hij hiervoor in de lidstaat ondergaat dient te worden beoordeeld bij de vraag of privéleven tot verblijfsaanvaarding moet leiden? Vereist artikel 19, tweede lid, Handvest, gelezen in samenhang met artikel 1 Handvest en artikel 4 Handvest en tegen de achtergrond van de Terugkeerrichtlijn dat bij de beoordeling of medische problemen uitzettingsbeletselen kunnen opleveren privéleven en familielevens zoals bedoeld in artikel 7 Handvest betrokken dienen te worden?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 december 2020 (ECER 10.02.2021) – zaak C-720/20 – Bundesrepublik Deutschland

Asiel - Dublinverordening - Verantwoordelijke lidstaat – Internationale bescherming

Verordening (EU) nr. 604/2013. Deze zaak betreft de vraag welke lidstaat verantwoordelijk is voor het asielverzoek van verzoekster. Verzoekster (Russische nationaliteit) werd in 2015 geboren in Duitsland. Haar ouders en vijf broers en zussen hebben sinds 2012 vluchtelingenbescherming in Polen. In december 2012 hebben de ouders Polen verlaten en zijn zij naar Duitsland gereisd, waar zij asiel hebben aangevraagd. Een verzoek om overname van de Duitse federale dienst voor migratie en vluchtelingen aan Polen werd door de Poolse autoriteiten afgewezen omdat Polen reeds vluchtelingenbescherming had verleend. In 2016 heeft verzoekster in Duitsland een asielverzoek ingediend. Over de asielverzoeken van de ouders en de broers en zussen van verzoekster in Duitsland is nog niet definitief beslist.

De verwijzende rechter vraagt of, gelet op de door het Unierecht nagestreefde doelstelling van voorkomen van secundaire stromen van personen die om internationale bescherming verzoeken en het algemene beginsel van eenheid van het gezin, een analoge toepassing van artikel 20, lid 3, van verordening nr. 604/2013 is geboden in een situatie waarin een minderjarig kind en zijn ouders in dezelfde lidstaat om internationale bescherming verzoeken, terwijl de ouders reeds internationale bescherming in een andere lidstaat genieten en het kind pas werd geboren in de lidstaat waarin het om internationale bescherming heeft verzocht?

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

Supreme Court: Shamima Begum may be barred from UK ([UK human rights blog](#))

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad verbetering van de medewerking inzake terugkeer en overname in het kader van een eerlijk, doeltreffend en alomvattend EU-beleid inzake migratie, [COM/2021/56 final](#)

EHRM factsheets

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin" cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)

OVERIG

- EASO publishes updated 'Country Guidance: Iraq' ([EASO](#))
- Political Compromise on a Recast Asylum Reception Conditions Directive: Dignity Without Autonomy? ([EU migration law blog](#))
- The Commission's proposal for a new Independent Monitoring Mechanism at the external border of the EU: a necessary but limited mechanism ([EU migration law blog](#))
- Legal migration in the "New Pact": modesty or unease in the Berlaymont? ([EU migration law blog](#))
- Wat is de betekenis van nieuwe staatloosheidwetgeving voor de praktijk? ([Verblijfblog](#))

Belastingen

HvJ – ARREST – 24 februari 2021 – zaak C-95/19 – Silcompa – Italië - ECLI:EU:C:2021:128 – persbericht – conclusie – arrest

Invordering accijnsvordering

Richtlijn 76/308/EEG. Richtlijn 92/12/EG. Spanje en Zweden hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Het onderhavige verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen het douaneagentschap en Silcompa SpA, een in Italië gevestigde onderneming die ethylalcohol produceert, over een aan deze onderneming gericht verzoek tot betaling van accijns in het kader van de bijstandsprocedure van artikel 7, lid 1, van richtlijn 76/308/EEG. De verwijzende rechter wil weten of in het kader van een procedure die door een onderneming is ingesteld tegen executiemaatregelen strekkende tot invordering van accijnsvorderingen die in een lidstaat (in casu Italië) op verzoek van een andere lidstaat (in casu de Helleense Republiek) zijn uitgevaardigd, de voorwaarde kan worden geverifieerd met betrekking tot de plaats waar de onregelmatigheid of de overtreding tijdens het verkeer van de producten waarvoor de accijns verschuldigd is, heeft plaatsgevonden. Deze vraag rijst in een context waarin volgens de verwijzende rechter zowel de Italiaanse als de Griekse bevoegde autoriteiten een accijnsvordering voor dezelfde belaste transacties invorderen.

Hof: Artikel 12, lid 3, van richtlijn 76/308/EEG, gelezen in samenhang met artikel 20 van richtlijn 92/12/EEG, moet aldus worden uitgelegd dat, in het kader van een vordering waarmee wordt opgekomen tegen de uitvoeringsmaatregelen die zijn vastgesteld in de lidstaat waar de aangezochte autoriteit is gevestigd, de bevoegde instantie van deze lidstaat mag weigeren gevolg te geven aan het door de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat ingediende verzoek tot invordering van accijnzen voor producten die op onregelmatige wijze zijn onttrokken aan een schorsingsregeling in de zin van artikel 6, lid 1, van richtlijn 92/12, wanneer dat verzoek gebaseerd is op dezelfde exporttransacties als die waarvoor reeds accijnzen worden ingevorderd in de lidstaat waar de aangezochte autoriteit is gevestigd.

- Rechter mag bij dubbele belastingheffing bijstandsverzoek naast zich neerleggen ([taxlive](#))

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-712/19 – Novo Banco – Spanje - ECLI:EU:C:2021:137 – geen conclusie – arrest

Vrijheid van vestiging – Vrij verkeer van kapitaal - Belasting op deposito's van cliënten van kredietinstellingen – Btw - Begrip 'omzetbelasting'

Richtlijn 2006/112/EG. Artikel 49, en Artikel 63, lid 1, VWEU.

Hof: De in artikel 49 VWEU neergelegde vrijheid van vestiging moet aldus worden uitgelegd dat zij, in het geval van aftrekken die in mindering worden gebracht van het brutobedrag van een belasting op deposito's van cliënten van kredietinstellingen met hoofdzetel of agentschappen op het grondgebied van een regio van een lidstaat,

– zich ertegen verzet dat er op het brutobedrag van die belasting een aftrek van 200 000 EUR in mindering wordt gebracht ten gunste van kredietinstellingen die hun hoofdzetel op het grondgebied van die regio hebben;

– zich niet ertegen verzet dat er op het brutobedrag van die belasting aftrekken van 5 000 EUR in mindering worden gebracht per op het grondgebied van die regio gevestigd agentschap, waarbij dit bedrag wordt verhoogd tot 7 500 EUR voor elk agentschap dat is gelegen in een gemeente met minder dan 2 000 inwoners, tenzij deze aftrekken de facto leiden tot niet te rechtvaardigen discriminatie op grond van de plaats van de zetel van de betrokken kredietinstellingen, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

Artikel 63, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het, in geval van een belasting op deposito's van cliënten van kredietinstellingen die hun hoofdzetel of agentschappen op het grondgebied van een regio van een lidstaat hebben, zich ertegen verzet dat het bedrag aan kredieten, leningen, en investeringen die zijn bestemd voor projecten in die regio wordt afgetrokken van het brutobedrag van die belasting, voor zover met deze aftrekken een zuiver economisch doel wordt nagestreefd.

Artikel 401 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling tot invoering van een belasting die door kredietinstellingen verschuldigd is wegens het aanhouden van cliëntendeposito's waarvan de grondslag overeenkomt met het rekenkundig gemiddelde van het driemaandelijke saldo van die deposito's en die de belastingplichtige niet aan derden mag doorrekenen.

- ⓑ Andalusische IDECA op onderdelen in strijd met EU-recht ([Taxlive](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 25 februari 2021 – gevoegde zaken C-478/19 en C-479/19 – UBS Real Estate – Italië – ECLI:EU:C:2021:148 – [conclusie](#)

Registratie- en kadasterbelasting - Belastingvoordeel voor uitsluitend gesloten vastgoedfondsen – Vrij verkeer van kapitaal – Vrijheid van vestiging

Artikel 43, lid 1, en Artikel 56, lid 1, EG. Met de onderhavige verwijzingsbeslissingen verzoekt de Corte suprema di cassazione (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Italië) het Hof uitspraak te doen over de verenigbaarheid met het Unierecht, en in het bijzonder met de bepalingen van de Verdragen inzake het vrije verkeer van kapitaal en de vrijheid van vestiging, van een Italiaanse wettelijke regeling op grond waarvan alleen zogenaamde „gesloten” vastgoedfondsen in aanmerking kunnen komen voor verlaging met de helft van de registratie- en de kadasterbelasting die verschuldigd zijn bij het verwerven van commercieel vastgoed namens vastgoedfondsen. De zaak werpt wederom vragen op met betrekking tot de beperking van het vrije verkeer van kapitaal op het gebied van belastingen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 56 EG moet aldus worden uitgelegd dat het toestaat dat een criterium gebaseerd op het open of gesloten karakter van een fonds wordt gehanteerd als voorwaarde om in aanmerking te komen voor een verlaging van het tarief van de registratie- en de kadasterbelasting die verschuldigd zijn bij de verwerving van onroerend goed, indien de rechtvaardiging voor dat criterium erin is gelegen dat dit bijdraagt tot bescherming tegen systeemrisico's op de desbetreffende vastgoedmarkt en op voorwaarde dat er geen sprake is van directe discriminatie op grond van factoren zoals de vraag of de fondsen in Italië worden beheerd of anderszins door het Italiaanse recht worden beheerst.

- ⓑ Italiaanse verlaging belasting voor gesloten vastgoedfondsen volgens A-G HvJ EU niet in strijd met EU-recht ([Taxlive](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 17 december 2020 (ECER 08.02.2021) – [zaak C-694/20 – Orde van Vlaamse balies e.a.*](#)

Inlichtingen op belastinggebied - Beroepsgeheim advocaten – Meldingsplicht – grensoverschrijdende constructies

Richtlijn 2011/16/EU. Richtlijn 2018/822/EU. EU Handvest. De verzoekende partijen (waaronder de Orde van Vlaamse balies en Belgian Association of Tax Lawyers) vorderen (gedeeltelijke) schorsing van een Vlaams decreet over administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies. De vraag van de verwijzende rechter betreft de verenigbaarheid van de meldingsplicht met het beroepsgeheim van advocaten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 26 november 2020 (ECER 18.02.2021) – [zaak C-674/20 – Airbnb Ireland](#)

Belastingen inrichtingen toeristische logies – Elektronische platformen – Informatieverzoek Belastingdienst – Bestuurlijke boete - Airbnb

Richtlijn 2000/31/EG. Richtlijn 2006/123/EG. De belastingdienst heeft verzoekster om informatie gevraagd met betrekking tot inrichtingen van toeristisch logies in het Brussels Gewest. Omdat verzoekster heeft geweigerd gevolg te geven aan die verzoeken, zijn negen geldboetes aan haar opgelegd. Verzoekster heeft een beroep tot vernietiging van artikel 12 van de ordonnantie ingesteld.

De verwijzende rechter vraagt of een nationale regeling die de verleners van een bemiddelingsdienst die via een elektronisch platform mogelijke huurders tegen vergoeding in contact brengt met verhuurders die diensten op het gebied van accommodatie voor een kort verblijf aanbieden, verplicht om, op verzoek van de fiscale administratie en op straffe van een bestuurlijke geldboete, gegevens te verstrekken met het oog op het identificeren van de schuldenaars van een gewestbelasting op de inrichtingen van toeristisch logies en hun belastbare inkomsten, onder het begrip „belastingen” in artikel 1, lid 5, a) van richtlijn 2000/31/EG valt en moet worden geacht van de werkingssfeer van die richtlijn te zijn uitgesloten?

LITERATUUR

A.C. Breuer, Kroniek formeel Europees belastingrecht, in: [TFB 2021/6](#)

EHRM factsheet

- [Taxation](#)

Belastingen, accijns

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 16 december 2020 (ECER 03.02.2021) – [zaak C-711/20 – TanQuid Polska](#)

Accijns – Schorsingsregeling – Douane – Fraude

Richtlijn 92/12/EEG. Verzoekster is een Poolse handelsvennootschap die in Polen een belastingentrepot drijft. Uit dat depot zijn minerale oliën waarover accijns wordt geheven, verzonden aan een erkende geadresseerde, de Tsjechische vennootschap EKOL GAS. Deze heeft echter nooit handel gedreven met verzoekster, noch is enig contact geweest. De oliën zijn niet binnen de gestelde termijn en op de aangegeven plaats door EKOL GAS als erkende geadresseerde in ontvangst genomen, maar zijn geleverd aan een onbekende in Tsjechië als gevolg van fraude door derden. Volgens het Tsjechische douanekantoor heeft verzoekster de betrokken procedure geschonden en heeft verzoekster een aanslag opgelegd.

De verwijzende rechter vraagt onder andere of accijnsproducten onder een schorsingsregeling in de zin van artikel 4, onder c), van richtlijn 92/12/EEG worden overgebracht in een situatie waarin het douanekantoor van een lidstaat toestemming heeft gegeven voor overbrenging van producten onder een schorsingsregeling van een belastingentrepot naar een in een andere lidstaat gevestigd geregistreerd bedrijf, hoewel de voorwaarden voor de overbrenging van de producten onder de schorsingsregeling objectief gezien niet zijn vervuld, omdat in een latere procedure is vastgesteld dat het geregistreerde bedrijf niet op de hoogte was van de overbrenging van de producten als gevolg van fraude door derden?

Belastingen, btw (Fi - S)

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-604/19 – Gmina Wrocław – Polen – [ECLI:EU:C:2021:132](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Wettelijke omzetting van een eeuwigdurend vruchtgebruik in eigendom

Richtlijn 2006/112/EG. Het Hof dient zich in deze procedure te buigen over de btw-behandeling van een wettelijke eigendomsverwerving tegen betaling van een omzettingsvergoeding. In het onderhavige geval waren percelen belast met een speciaal zakelijk recht (het eeuwigdurend vruchtgebruik). Dat had tot gevolg dat de „economische eigenaar” – degene die dat perceel als een eigenaar gebruikte – en de „formele eigenaar” – degene aan wie het perceel civielrechtelijk toebehoorde – niet een en dezelfde persoon waren. Vergoedingen die door de houder van het recht van eeuwigdurend vruchtgebruik aan de perceeleigenaar werden betaald, waren aan de Poolse btw onderworpen.

In het kader van een zakenrechtelijke hervorming hebben de voormalige perceeleigenaren hun eigendom inmiddels krachtens de wet verloren aan de houders van het recht van eeuwigdurend vruchtgebruik. Laatstgenoemden dienen de jaarlijkse termijnen voor het eeuwigdurend vruchtgebruik verder te betalen gedurende twintig jaar dan wel een eenmalige betaling ten belope van hetzelfde bedrag te verrichten. Zijn de door de voormalige eigenaren thans ontvangen vergoedingen zoals voorheen ook aan de btw onderworpen?

In dit geval ging het om percelen die aan een gemeente toebehoorden. Derhalve dient daarnaast te worden opgehelderd of de gemeente in dit geval als belastingplichtige heeft gehandeld, dan wel als overheid, waardoor geen btw is verschuldigd.

Hof: Artikel 14, lid 2, onder a), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de omzetting krachtens nationale wetgeving van het recht van eeuwigdurend vruchtgebruik op onroerend goed in een recht van volle eigendom tegen betaling van een vergoeding een levering van goederen is in de zin van deze bepaling.

Richtlijn 2006/112 moet aldus worden uitgelegd dat een gemeente die eigenaar is van onroerend goed handelt als belastingplichtige in de zin van artikel 9, lid 1, van deze richtlijn, en niet als overheid in de zin van artikel 13, lid 1, van deze richtlijn, wanneer het recht van eeuwigdurend vruchtgebruik op dat onroerend goed krachtens nationale wetgeving wordt omgezet in een recht van volle eigendom tegen betaling van een vergoeding aan die gemeente, waardoor deze er duurzaam opbrengst uit kan verkrijgen, zulks onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties.

- 📌 Omzetting eeuwigdurend vruchtgebruik in volle eigendom vormt levering van goederen (Taxlive)

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-712/19 – Novo Banco – Spanje – ECLI:EU:C:2021:137 – geen conclusie – arrest

Vrijheid van vestiging – Vrij verkeer van kapitaal - Belasting op deposito's van cliënten van kredietinstellingen – Btw - Begrip 'omzetbelasting'

Samenvatting onder: Belastingen

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 30 juni 2020 (ECER 4.2.2021) - C-696/20 - X Dyrektor Izby Skarbowej w W.

Btw - Intracommunautaire levering van goederen (ILG) - Intracommunautaire verwerving van goederen (IVG) - Ketentransacties

Richtlijn 2006/112/EG. Vennootschap B is een in Polen geregistreerde btw-plichtige en stond als tussenhandelaar tussen de leverancier en de ontvanger bij twee ketentransacties. De leverancier (BOP) heeft een Pools btw-nummer, de ontvanger heeft telkens een EU-btw-nummer gehad. De vraag heeft betrekking op intracommunautaire levering van goederen (ILG) en intracommunautaire verwerving van goederen (IVG) en de identificatie van de leveringen in het kader van ketentransacties.

Prejudiciële vraag: Staan artikel 41 van richtlijn 2006/112/EG en de beginselen van evenredigheid en neutraliteit, in de weg aan de toepassing van een nationale bepaling op een intracommunautaire verwerving door een belastingplichtige, indien deze verwerving reeds is belast op het grondgebied van de lidstaat van aankomst van de verzending door de afnemers van de goederen van deze belastingplichtige wanneer wordt vastgesteld dat de handelwijze van de belastingplichtige geen belastingfraude inhield maar het gevolg was van de onjuiste identificatie van de leveringen in het kader van ketentransacties en dat deze belastingplichtige een Pools btw-identificatienummer heeft vermeld met het oog op een nationale in plaats van een intracommunautaire levering?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Verenigd Koninkrijk – 15 december 2020 (ECER 03.02.2021) – zaak C-695/20 – Fenix International

Btw - Uitvoeringsverordening

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011. Verzoekster (Fenix) exploiteert een social media-website Only Fans, dat ter beschikking is gesteld aan gebruikers uit de hele wereld. Deze gebruikers kunnen worden onderverdeeld in "Creators" en "Fans". Creators op het platform hebben een profiel en kunnen inhoud naar hun profiel uploaden en posten en verdienen aan inhoud en Fans betalen voor inhoud. Fenix rekent de Creator een vergoeding van 20% aan voor verrichte diensten, door een inhouding op het door de Fan betaalde bedrag. Betalingen van Fans aan een Creator verschijnen op het bankafschrift van de betreffende gebruiker als een betaling aan of van Fenix. Fenix heeft steeds een btw-tarief van 20 % aangerekend en de overeenkomstige btw afgedragen. Verweerder (belasting dienst van het VK) heeft aan verzoekster aanslagen voor verschuldigde btw verstuurd.

Verweerder stelt dat de rechtsgrondslag voor de aanslagen erin bestond dat Fenix op grond van artikel 9 bis moest worden geacht op eigen naam te handelen. Fenix heeft beroep ingediend waarin zij de rechtsgrondslag voor de aanslag alsook het bedrag ervan betwistte. Fenix stelt dat artikel 9 bis ongeldig en niet van toepassing was, en subsidiair dat Fenix buiten het vermoeden van artikel 9 bis viel.

De verwijzende rechter vraagt of artikel 9 bis van uitvoeringsverordening nr. 282/2011, dat is ingevoegd bij artikel 1, lid 1, onder c), van uitvoeringsverordening nr. 1042/2013, ongeldig is op grond dat het verder gaat dan de bij artikel 397 van richtlijn 2006/112/EG voor de Raad vastgestelde uitvoeringsbevoegdheid of -plicht, voor zover het artikel 28 van richtlijn 2006/112/EG aanvult en/of wijzigt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 17 november 2021 (ECER 5.2.21) - C-714/20 - U.I.

Douane – Btw – Hoofdelijke aansprakelijkheid

Richtlijn 2006/112/EG. Verordening (EU) nr. 952/2013. Verzoekster heeft douaneformaliteiten verricht op grond van specifieke vertegenwoordigingsvolmachten die twee importeurs haar hadden verleend. In dit verband heeft zij de aangiften in eigen naam en voor rekening van de voornoemde importeurs ingediend. Het douanekantoor (verweester) heeft tijdens een controle opgemerkt dat de bij de invoeraangiften bijgevoegde intentieverklaringen niet betrouwbaar waren omdat zij waren gebaseerd op de veronderstelling dat de exportondernemingen veelvuldig uitvoertransacties verrichtten, terwijl daar volgens verweester geen sprake van was. De invoertransacties waren dus niet vrijgesteld van btw omdat de importondernemingen geen "transacties hebben verricht die in aanmerking kunnen worden genomen voor de vaststelling van het btw-plafond". Volgens verweerder zijn de importeurs en de indirecte douanevertegenwoordiger hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de belasting.

Vraag is o.a. of de lidstaat van invoer een nationale regeling op het gebied van btw bij invoer dient vast te stellen waarin uitdrukkelijk wordt bepaald welke personen tot voldoening van deze belasting gehouden zijn?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 18 november 2020 (ECER 22.2.21) – C-1/21 - Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika”*

Bescherming financiële belangen EU - Hoofdelijke aansprakelijkheid

Richtlijn 2006/112/EG. Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de EG. Verzoeker was directeur van een onderneming, ten aanzien waarvan een naheffingsaanslag is vastgesteld inclusief de rente over de niet-voldane btw. De schuldenaar is herhaaldelijk aangemaand tot vrijwillige betaling, maar deze heeft nooit plaatsgevonden. De vragen betreffen de hoofdelijke aansprakelijkheid van een niet-belastingplichtig natuurlijk persoon wanneer door diens oneerlijk gedrag de btw niet is voldaan.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 22 juli 2020 (ECER 23.2.21) - C-697/20 - Dyrektor Izby Skarbowej w L.*

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster en haar echtgenoot hebben op hun perceel - dat tot hun gemeenschappelijke huwelijksvermogen behoort - 6 pluimveestallen staan. Beide echtgenoten exploiteren daarin bijzondere landbouwproductieafdelingen voor het fokken van mestkippen. Verzoekster gebruikt hiervoor 2 van de 6 gebouwen. De overige 4 gebouwen worden gebruikt door haar echtgenoot. Op 31 december 2010 heeft verzoekster een registratieaangifte ter zake van de btw ingediend waarbij zij met ingang van 1 januari 2011 heeft afgezien van de belastingvrijstelling en heeft gekozen voor een maandelijks belastingtijdvak, terwijl haar echtgenoot als forfaitair belaste landbouwer vrijstelling is blijven genieten.

Het kernprobleem is de vraag of, wat de btw betreft, het feit dat slechts één van de echtgenoten een registratieaangifte als actief belastingplichtige heeft gedaan gevolgen heeft voor de andere echtgenoot, die heeft verklaard een forfaitair belaste belastingplichtige te zijn, wanneer elk van de betrokken echtgenoten aangeeft in het tot hun gemeenschappelijke huwelijksvermogen behorende landbouwbedrijf een afzonderlijke activiteit op het gebied van bijzondere landbouwproductieafdelingen (het fokken van mestkippen) te verrichten. De tweede vraag houdt verband met de nationale praktijk van de verwijzende rechter, volgens welke het niet mogelijk is om in het kader van één landbouwbedrijf twee statussen met elkaar te combineren. De derde vraag betreft de omstandigheid dat verzoekster in de loop van de procedure heeft verwezen naar de criteria van autonomie en onafhankelijkheid.

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Richtlijn toekenning uitvoeringsbevoegdheden btw, Kamerstuk 22112, nr. 3043

CONSULTATIE

- Btw-regels voor financiële diensten en verzekeringen – herziening, Feedback mogelijk van 8 februari 2021 - 4 Mei 2021 ([EC](#))
- Ontwerphandeling - Detailed implementing rules for the VAT e-commerce trade, 18 februari 2021 - 18 maart 2021 ([EC](#))

Belastingen, douane en tariefindeling

HvJ – ARREST – 4 februari 2021 – zaak C-760/19 – JCM Europe – VK - ECLI:EU:C:2021:96 – geen conclusie – arrest

Tariefindeling validator voor bankbiljetten en geldlades

Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1760.

Hof: Bij onderzoek van de gestelde vragen is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van uitvoeringsverordening (EU) 2016/1760 kunnen aantasten.

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-772/19 – Bartosch Airport Supply Services – Oostenrijk - ECLI:EU:C:2021:141 – geen conclusie – arrest

Tariefindeling vliegtuigsleper

Verordening (EEG) nr. 2658/87. Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1821. Bartosch heeft de douaneautoriteit verzocht om afgifte van een bindende tariefinlichting voor een vliegtuigsleper. Bartosch heeft aangevoerd dat een dergelijk voertuig moest worden ingedeeld onder onderverdeling 8705 90 80 van de GN, die betrekking heeft op automobielen voor bijzondere doeleinden andere dan automobielen hoofdzakelijk ontworpen voor het vervoer van personen of van goederen, waarvoor een douanerecht van 3,7 % geldt. De douaneautoriteit heeft een bindende tariefinrichting afgegeven

waarbij zij dat voertuig als „andere“ tractors onder GN-onderverdeling 8701 92 90 heeft ingedeeld. Voor de goederen die onder deze onderverdeling vallen, geldt een tarief van 7 %.

Hof: Post 8705 van de nomenclatuur ziet niet op voertuigen die zijn ontworpen voor het slepen en duwen van luchtvaartuigen, ook wel vliegtuigslepers genoemd, die onder post 8701 van deze nomenclatuur vallen.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 11 februari 2021 – zaak C-39/20 – Jumbocarry Trading – Nederland – Hoge Raad - ECLI:EU:C:2021:120 – conclusie

Mededeling douaneschuld – Opschorting verjaringstermijn - Tenietgaan douaneschuld - Toepasselijkheid DWU vóór 1 mei 2016

Verordening (EEG) nr. 2913/92 (CDW). Verordening (EU) nr. 952/2013 (DWU). Volgens artikel 288 van het DWU is een aantal artikelen van dat wetboek van toepassing met ingang van 30 oktober 2013, terwijl andere dat pas zijn met ingang van 1 mei 2016. Tot die laatste categorie behoren de artikelen 103 en 124 van het DWU, die respectievelijk zien op de opschorting van de termijn voor het doen van mededeling van een douaneschuld en het tenietgaan van de douaneschuld.

De verwijzende rechter wil weten of een bepaling van het DWU tot gevolg kan hebben dat de op een bepaald moment lopende verjaringstermijn van een douaneschuld werd opgeschort, waardoor de uiterste datum waarop de douaneautoriteiten mededeling van de schuld konden doen (en de schuld konden invorderen) zou zijn verschoven tot na de datum waarop de schuld ingevolge het CDW verjaarde.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 103, lid 3, aanhef en onder b), en artikel 124, lid 1, aanhef en onder a), van verordening (EU) nr. 952/2013 zijn van toepassing op een douaneschuld die vóór 1 mei 2016 is ontstaan en waarvan de verjaringstermijn op die datum nog niet was verstreken, zonder dat deze toepassing het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel schendt.

- ⓑ Volgens A-G HvJ EU zijn nieuwe bepalingen uit DWU ook vóór 1 mei 2016 toepasselijk ([taxlive](#))

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Verordening EU-éénloketomgeving voor douane (Kamerstuk 22112-2986), [Kamerstuk 22112, nr. 3037](#)

Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-403/19 – Société Générale – Frankrijk - ECLI:EU:C:2021:136 – geen conclusie – arrest

Vennootschapsbelasting - Stelsel ter compensatie van de dubbele belasting van dividenden

Artikel 63 VWEU. Nederland, Duitsland, Spanje, Italië, Finland, Zweden en het VK hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Société Générale SA en de minister van Openbaar Bestuur en Overheidsrekeningen, Frankrijk over een besluit van de belastingdienst om deze vennootschap, als moedermaatschappij van de fiscale eenheid waarvan Société Générale Asset Management (SGAM) Banque deel uitmaakt, aanvullende vennootschapsbelasting over de in 2004 en 2005 afgesloten boekjaren op te leggen.

Hof: Artikel 63 VWEU verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat waarbij, in het kader van een stelsel ter compensatie van de dubbele belasting van dividenden die door een aan de vennootschapsbelasting van die lidstaat onderworpen en in die lidstaat gevestigde vennootschap zijn ontvangen en waarop door een andere lidstaat belasting is ingehouden, aan een dergelijke vennootschap een belastingkrediet wordt verleend dat is begrensd tot het bedrag dat deze eerste lidstaat zou hebben ontvangen indien alleen die dividenden aan de vennootschapsbelasting waren onderworpen, zonder dat de belastingheffing in de andere lidstaat geheel wordt gecompenseerd.

- Frankrijk schendt EU-recht niet bij vaststelling maximumbelastingkrediet voor buitenlandse dividendden ([Taxlive](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Verenigd Koninkrijk – 16 december 2020 (ECER 10.02.2021) – C-705/20 – Fossil (Gibraltar)

In VS betaalde belasting over inkomsten uit royalty's - Belastingvrijstelling – Besluit EC inzake staatssteunmaatregel vennootschapsbelastingstelsel in Gibraltar

Artikel 355 VWEU. [Besluit \(EU\) 2019/700](#). Verzoekster is een 100%-dochteronderneming van een in de Verenigde Staten gevestigde vennootschap die behoort tot een Amerikaans concern dat zich bezighoudt met het ontwerpen en fabriceren van mode. Verzoekster is een in Gibraltar gevestigde vennootschap die royalty's ontvangt uit het wereldwijde gebruik van bepaalde merken waarvan het concern eigenaar is. Verweerder is de Belastingdienst in Gibraltar.. Verweerder heeft, op aanwijzing van de Europese Commissie, geweigerd om verzoekster belastingvrijstelling toe te kennen op grond van nationale wetgeving met betrekking tot de belasting die in de Verenigde Staten over haar inkomsten uit royalty's is betaald.

De verwijzende rechter vraagt of de toekenning van belastingvrijstelling door de belastingdienst in Gibraltar voor in de VS betaalde belasting over verzoeksters inkomsten uit royalty's in strijd met Commissiebesluit 2019/700 (staatssteunmaatregel) of verzet het besluit zich anderszins daartegen?

Beroepskwalificaties

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-940/19 – Les Chirugiens-Dentistes de France e.a. – Frankrijk - ECLI:EU:C:2021:135 – persbericht – conclusie – arrest

Beroepskwalificaties tandartsen en mondhygiënisten

Richtlijn 2005/36/EG. Deze zaak gaat over de automatische erkenning van beroepskwalificaties in de EU, meer bepaald gekwalificeerde mondhygiënisten die hun beroep in Frankrijk enkel mogen uitoefenen indien zij ook als tandarts zijn gekwalificeerd. Tsjechië en Oostenrijk hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 4 septies, lid 6, van richtlijn 2005/36/EG moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een wettelijke regeling die de aanvaarding inhoudt van de mogelijkheid van gedeeltelijke toegang tot een van de beroepen die onder het bij titel III, hoofdstuk III, van die gewijzigde richtlijn vastgestelde stelsel van automatische erkenning van beroepskwalificaties vallen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 29 oktober 2020 (ECER 04.02.2021) – zaak C-577/20 – Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto

Beroepskwalificaties Psychotherapeut – Diploma - Opleiding

Richtlijn 2005/36/EG. A. heeft bij de nationale vergunnings- en controle instantie op sociaal en gezondheidsgebied (Valvira) een aanvraag ingediend om gebruik te mogen maken van de beschermde beroepstitel psychotherapeut. Hij heeft o.a. een door de University of the West of England (UWE) uitgereikt diploma toegevoegd. UWE heeft in samenwerking met de in Finland opererende Finse vennootschap HPI de opleiding verzorgd. De opleiding is uitgevoerd in Finland in de Finse taal. Valvira ontving op uiteenlopende data verontrustende berichten over deze psychotherapie-opleiding. Valvira heeft de aanvraag van A voor het gebruik van de beschermde beroepstitel afgewezen omdat niet zeker is dat de uitvoering van de opleiding voldoet aan de eisen die in Finland worden gesteld aan een psychotherapie-opleiding.

De verwijzende rechter vraagt of uit de in het VWEU gewaarborgde fundamentele vrijheden en richtlijn 2005/36/EG volgt dat de bevoegde autoriteit van de ontvangende lidstaat het recht van een aanvrager op uitoefening van een gereguleerd beroep moet beoordelen aan de hand van de artikelen 45 en 49 VWEU en de daarop betrekking hebbende rechtspraak, hoewel de voorwaarden voor uitoefening van een gereguleerd beroep zijn geharmoniseerd bij artikel 13, lid 2, van richtlijn 2005/36, op grond waarvan de ontvangende lidstaat de uitoefening van een beroep toestaat

aan een aanvrager die in het bezit is van een opleidingstitel uit een lidstaat waar dat beroep niet is gereguleerd, maar die niet voldoet aan de in de richtlijn gestelde vereisten voor de uitoefening van het beroep?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 25 november 2020 (ECER 23.02.2021) – zaak C-634/20 – Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto

Beroepskwalificaties zelfstandige uitoefening arts – Extra driejarige opleiding

Richtlijn 2005/36/EG. Artikelen 45 en 49 VWEU. A heeft in 2013 een graad in geneeskunde behaald in het VK en had daar het beperkte recht om het beroep van arts uit te oefenen. A is teruggekeerd naar Finland en heeft Valvira (de Finse vergunningverlenende en toezichthoudende instantie op sociaal en gezondheidsgebied verzocht om toelating om als erkend beroepsbeoefenaar het beroep van arts in Finland te mogen uitoefenen. Bij de aanvraag van A was geen certificaat gevoegd. Omdat A niet beschikte over het certificaat, stelde Valvira haar voor om de aanvraag voor erkenning als arts te herformuleren als een aanvraag voor een tijdelijke erkenning. Om de toelating tot de zelfstandige uitoefening van het beroep van arts in Finland te verkrijgen moest A, binnen drie jaar ofwel in Finland een beroepsstage volbrengen, ofwel in Finland een specifieke opleiding in de huisartsgeneeskunde met succes voltooien. A heeft voor de tweede optie gekozen en heeft daarna bezwaar en beroep ingesteld.

Staat het Unierecht eraan in de weg dat de bevoegde instantie van een ontvangende lidstaat het recht op uitoefening van het beroep van arts beperkt tot drie jaar - alleen onder leiding en toezicht van een erkende arts en een driejarige opleiding - om in de ontvangende lidstaat de toelating tot de zelfstandige uitoefening van het beroep van arts te verkrijgen?

CONSULTATIE

Voorstel voor een richtlijn - Vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders van bepaalde voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen (codificatie), Feedback mogelijk van 3 februari 2021 - 31 maart 2021 (EC)

Bestuursrecht

HvJ – ARREST – 3 februari 2021 – zaak C-922/19 – Stichting Waternet – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2021:91 – geen conclusie – arrest

Aansluiting consument op drinkwaternet – Ongevraagde levering

Samenvatting onder: Consumentenrecht

LITERATUUR

- R. Ortlep e.a. in: Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht, Europees staats- en bestuursrecht, in: NTB 2021/11
- C.N. van der Sluis, Uitwisselen van processtukken in het bestuursproces. Van geheimhouding en dreigende openbaarheid, in: AA 2021/0153

Brexit

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 17 december 2020 (ECER 10.02.2021) – zaak C-723/20 – Galapagos BidCo.

Insolventie – Rechterlijke bevoegdheid - Brexit - Overbrenging plaats hoofdkantoor binnen EU - Centrum voornaamste belangen van een schuldplichtige vennootschap

Samenvatting onder: Justitiële samenwerking en IPR

REGELGEVING EU

Besluit nr. 1/2021 Van de Partnerschapsraad die is opgericht bij de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, van 23 februari 2021 met betrekking tot de datum waarop de voorlopige toepassing overeenkomstig de Handels- en samenwerkingsovereenkomst wordt beëindigd, PB L 68 van 26.2.2021

[Op grond van artikel 1 is de datum waarop de voorlopige toepassing van de handels- en samenwerkingsovereenkomst wordt beëindigd, 30 april 2021]

- 🔗 EU-UK trade and cooperation agreement: Council requests European Parliament's consent (Raad)

LITERATUUR

- J.E. Larijs, De handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK, in: NJB 2021/351
- W. Wijn Nobel, in: Brexit: tewerkstelling van onderdanen van het Verenigd Koninkrijk als vreemdelingen ODG 2021/16
- Coen Drion, Legal Opinions, in: NJB
In het onderhandelingsproces tussen de diverse bij een opinion betrokken kantoren kunnen soms belangrijke inzichten omtrent aspecten van Nederlands recht tot stand komen die eigenlijk een prominenter (en wellicht zelfs een meer rechtsvormende) plek zouden kunnen verdienen dan tot nu toe het geval is. Nieuwe inzichten ontstaan vooral wanneer bij onderhandelingen over opinions tot een gemeenschappelijk juridisch inzicht moet worden gekomen, ook al is er geen uitspraak of zelfs maar zicht op een rechterlijke procedure op een bepaald terrein. Een voorbeeld daarvan betreft bepaalde gevolgen van de Brexit.

Als gevolg van de Brexit ontstaan hobbels bij de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke uitspraken uit het VK, nu daarover opmerkelijk genoeg noch in de uittredingsovereenkomst noch in het handelsakkoord een regeling is getroffen. In de opinion-praktijk moeten daarom antwoorden worden gezocht op de nieuwe vraag hoe in het ontstane vacuüm met die uitspraken moet worden omgegaan. (..)

OVERIG

- S.A.D. van Garsse, Na de brexit kan, wil en moet het Verenigd Koninkrijk nieuwe mededingingsregels opstellen. De EU kan leren en van die innovatie, in: TA 2021/1
- Vennootschapsrechtelijke gevolgen van het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie (Dirkzwager)
- UK notifies that it considers the Brussels and Rome Convention to no longer apply to it (conflict of laws)
- Data Protection, the UK and the EU: the draft adequacy decisions (EU law analysis)
- Motacus Constructions v Castelli. Choice of court, English lois de police and interim measures under the Hague process, post Brexit. (GAVL)
- Gegevensbescherming: Europese Commissie start proces voor persoonsgegevensverkeer naar het VK (Privacyweb)

- Zweedse politie krijgt 250.000 euro boete voor Clearview AI ([privacyweb](#))

Wiki

- [Wiki Brexit](#)

Civiel

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 27 november 2020 (ECER 22.02.2021) – zaak C-18/21 – Uniga Versicherungen*

Europees betalingsbevel – Te laat ingediend verweerschrift – Stuiting termijn – Nationale wetgeving Covid-19

Verordening nr. 1896/2006. De Oostenrijkse rechter in eerste aanleg heeft op 6 maart 2020 een Europees betalingsbevel uitgevaardigd. Dit bevel is op 4 april 2020 aan de in Duitsland gevestigde verweerder betekend. Verweerder heeft hiertegen verweer gevoerd door middel van een verweerschrift, verzonden per post op 18 mei 2020. De rechter in eerste aanleg heeft het verweer afgewezen, omdat het verweerschrift niet binnen de termijn van 30 dagen (zoals is vastgelegd in artikel 16, tweede lid, verordening 1896/2006), dus niet tijdig, was ingediend. Deze beslissing is door de rechter in tweede aanleg vernietigd omdat de termijn voor het indienen van het verweerschrift volgens artikel 16(2) van verordening 1896/2006 was gestuit overeenkomstig een bepaling van de Oostenrijkse federale wet inzake begeleidende maatregelen voor de rechtspleging in verband met COVID-19.

De verwijzende rechter vraagt of de artikelen 20 en 26 van verordening (EG) nr. 1896/2006 zich ertegen verzetten dat de in artikel 16, lid 2, van deze verordening gestelde termijn van 30 dagen voor het indienen van een verweerschrift tegen een Europees betalingsbevel wordt gestuit door een nationale wet, volgens welke in procedures in burgerlijke zaken alle procedurele termijnen waarvan de gebeurtenis die de termijn doet ingaan zich voordoet na 21 maart 2020 of die op die datum nog niet zijn verstreken, worden gestuit tot het einde van 30 april 2020 en op 1 mei 2020 opnieuw beginnen te lopen?

Consumenten (C)

HvJ – ARREST – 3 februari 2021 – zaak C-922/19 – Stichting Waternet – Nederland – Hoge Raad - ECLI:EU:C:2021:91 – geen conclusie – arrest

Aansluiting consument op openbare drinkwatervoorziening – Ongevraagde levering

Richtlijn 97/7/EG. Richtlijn 2011/83/EU. Richtlijn 2005/29/EG. De Hoge Raad legt het Hof een aantal vragen voor over de aansluiting van een consument op het drinkwaternet. Een nieuwe bewoner sloot geen overeenkomst met Drinkwaternet (hij heeft zich niet aangemeld, de oude bewoner heeft zich niet afgemeld). Drinkwaternet vordert betaling van het geleverde drinkwater. Is er sprake van ongevraagde levering? Is er een overeenkomst tot stand gekomen? Waternet handhaaft de aansluiting bij verandering van bewoners, zodat de consument drinkwater kan afnemen, ook al heeft hij niet kenbaar gemaakt een overeenkomst te willen sluiten.

Hof: Artikel 9 van richtlijn 97/7/EG gelezen in samenhang met artikel 5, lid 5, van richtlijn 2005/29/EG alsook met punt 29 van bijlage I bij deze richtlijn – zijn niet van toepassing op de totstandkoming van overeenkomsten, zodat het aan de verwijzende rechter staat om overeenkomstig de nationale regeling te beoordelen of ervan kan worden uitgegaan dat een overeenkomst is gesloten tussen een drinkwaterbedrijf en een consument, wanneer deze consument daarmee niet expliciet heeft ingestemd.

Het begrip „ongevraagde levering” in de zin van punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29 moet aldus worden uitgelegd dat het zich, onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties, niet uitstrekt tot een handelspraktijk van een drinkwaterbedrijf die erin bestaat dat de aansluiting op de openbare drinkwatervoorziening in stand wordt gehouden wanneer een consument een eerder bewoonde woning betreft, ingeval deze consument geen keuzevrijheid heeft wat betreft het drinkwaterbedrijf, dat bedrijf kostendekkende, transparante en niet-discriminerende tarieven

hanteert die gebaseerd zijn op het drinkwaterverbruik, en de consument weet dat die woning aangesloten is op de openbare drinkwatervoorziening en dat de levering van drinkwater niet gratis is.

- ⓑ EU-Hof: Instandhouding drinkwatervoorziening door waterbedrijf zonder expliciet verzoek daartoe van nieuwe bewoner betreft onder bepaalde voorwaarden geen ongevraagde levering ([ECER](#))
- ⓑ Unsolicited supply of drinking water: unlikely inertia selling - CJEU in Stichting Waternet (C-922/19) ([ECLB](#))

NOOT – bij HvJ 27 januari 2021, C-229/19 en C-289/19 Dexia

Unfair terms and supplementary rules after Dexia (Joined Cases C-229/19 and C-289/19): rolling a dice? ([ECLB](#))

REGELGEVING NL

Updating the Unfair Contract Terms Directive for digital services - new study for the European Parliament ([ECLB](#))

OVERIG

Ali Express and European consumer law ([ECLB](#))

COVID-19

GERECHT EU – ARREST – 17 februari 2021 – zaak T-238/20 – Ryanair/Commissie – ECLI:EU:T:2021:91 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Zweedse garantieregeling voor luchtvaartmaatschappijen – COVID-19

Samenvatting onder: [staatssteun](#)

GERECHT EU – ARREST – 17 februari 2021 – zaak T-259/20 – Ryanair/Commissie – ECLI:EU:T:2021:92 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Franse garantieregeling voor luchtvaartmaatschappijen – COVID-19

Samenvatting onder: [staatssteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 27 november 2020 (ECER 22.02.2021) – [zaak C-18/21 – Uniga Versicherungen*](#)

Europees betalingsbevel – Te laat ingediend verweerschrift – Stuiting termijn – Nationale wetgeving Covid-19

Samenvatting onder: [Civiel](#)

OVERIG

- COVID-19: Council adopts conclusions on human rights-based recovery ([Raad](#))
- S.S. Buisman, De impact van COVID-19 op het EAB, in: [DD 2021/14](#)
- Schengen and Free Movement Law During the First Phase of the Covid-19 Pandemic: Of Symbolism, Law and Politics ([Bijzonder strafrecht](#))
- Visioconférence dans le procès pénal : Un revirement contraint ([libertés chéries](#))

- Vaccine Passport Monitoring: Countries' Hopes Rise, But So Do Warnings (liberties.eu)
- Belgium: New 'Pandemic Bill' Undermines Democracy And Rights ([Liberties.eu](https://liberties.eu))
- Our Right To Protest Is A Right During The Pandemic (liberties.eu)
- Spain: One Pandemic and Two Versions of the State of Alarm ([Verfassungsblog](https://verfassungsblog.de))

Detentie en politieonderzoek (S)

EHRM – ARREST – 2 februari 2021 – X. e.a. t. Bulgarije – Grote Kamer – persbericht – arrest (niveau 1) – 22457/16 – ECLI:CE:ECHR:2021:0202JUD002245716

Ineffectief onderzoek naar beschuldigingen van seksueel misbruik in Bulgaars weeshuis

Artikel 3 EVRM. De zaak betreft het seksueel misbruik van drie kinderen in een Bulgaars weeshuis. Deze kinderen – klagers – doen bij het Hof een beroep op, onder meer, schending van artikel 3 EVRM.

Het Hof oordeelt allereerst dat de zaak valt onder het bereik van artikel 3 EVRM. De klagers zijn op jonge leeftijd als kinderen, zonder ouderlijk gezag, geplaatst in een instituut waar zij zich bevonden in een kwetsbare situatie en waar zij zijn blootgesteld aan seksueel misbruik en geweld.

Het Hof is verder unaniem van oordeel dat artikel 3 EVRM voor wat betreft de positieve verplichting van de autoriteiten niet geschonden is. Het Hof overweegt daartoe in het bijzonder dat er geen toereikende informatie voorhanden is dat Bulgaarse autoriteiten wisten of hadden moeten weten dat klagers aan deze slechte behandeling werden blootgesteld, waardoor zij maatregelen hadden moeten nemen om klagers hiertegen te beschermen.

Het hof komt wel tot het oordeel dat artikel 3 EVRM is geschonden voor wat betreft de procedurele invulling hiervan. De onderzoeksinstanties, die geen gebruik hadden gemaakt van het beschikbare onderzoek en de internationale samenwerkingsverbanden, hebben niet alle redelijke maatregelen getroffen om duidelijkheid te verschaffen over de feiten in de onderhavige zaak en hebben het bewijs ook niet volledig en zorgvuldig geanalyseerd. Dit leidt tot de conclusie dat het onderzoek niet effectief is geweest gelet op de doelstellingen van artikel 3 EVRM, gezien in het licht van de andere toepasselijke internationale instrumenten en in het bijzonder het Verdrag van Lanzarote.

Lezenswaardig is de conclusie van een aantal rechters die een andere mening zijn toegedaan ten aanzien van het procedurele aspect van artikel 3 EVRM. Zij komen tot dezelfde conclusie als de meerderheid, maar onderstrepen het belang van gedegen onderzoek naar seksueel misbruik van (uithuisgeplaatste) kinderen.

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – Hasselbaink t. Nederland – persbericht – arrest (niveau 2) – 73329/16 – ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD007332916

Motivering voorlopige hechtenis – Ernstige bezwaren – Schending EVRM

Artikel 5, lid 3 EVRM. Hasselbaink is op 31 maart 2016 in verzekering gesteld voor gijzeling, wederrechtelijke vrijheidsberoving en afpersing waarna ook de voorlopige hechtenis is bevolen. Op 7 juli 2016 wordt de zaak door de rechtbank verwezen naar de rechter-commissaris voor het horen van getuigen. Een verzoek tot opheffing cq schorsing van de voorlopige hechtenis wordt (gemotiveerd) afgewezen. Op 13 juli 2016, ná het horen van de getuigen, wordt een nieuw opheffings/schorsingsverzoek ingediend waarbij wordt aangevoerd dat de ernstige bezwaren die tot voorlopige hechtenis hebben geleid gelet op de afgelegde verklaringen niet langer bestaan. De rechtbank wijst het verzoek op 4 augustus 2016 in algemene bewoordingen af onder verwijzing naar eerdere beslissingen. Op 5 augustus 2016 stelt klager hoger beroep in tegen deze beslissing aanvoerende dat de beslissing van de rechtbank onvoldoende gemotiveerd is, met name wat betreft het bestaan van ernstige bezwaren. Het hof wijst het beroep op 1 september 2016 af. Op 15 september 2016 volgt een vrijspraak. In Straatsburg wordt geklaagd dat de voorlopige hechtenis vanaf 13 juli onrechtmatig is, althans dat de beslissingen van 4 augustus en 1 september 2016 onvoldoende gemotiveerd zijn. Daarnaast wordt onder artikel 5 lid 4 EVRM geklaagd over het gebrek aan voortvarendheid waarmee rechtbank en hof de opheffings/schorsingsverzoeken hebben behandeld.

EHRM: na toepassing van het vaste toetsingskader inzake 5 lid 3 EVRM op deze zaak (dit geldt ook voor de hierna te noemen zaken Zohlandt en Maassen) overweegt het EHRM dat de bewoordingen van de beslissingen van rechtbank en hof alleen verwijzen naar de bezwaren, gronden en motivering daarvan zoals uiteengezet in de beslissing tot voorlopige hechtenis van 16 juni 2016, voordat aanvullend bewijs is verkregen en in deze beslissingen niet wordt ingegaan op de door de verdediging aangevoerde argumenten. Dit brengt mee dat de motivering om voortzetting van de voorlopige hechtenis te kunnen rechtvaardigen, hoewel 'relevant', niet als 'voldoende' kan worden beschouwd. Dat het 22 dagen (respectievelijk 26 dagen) duurde voordat de verzoeken inzake de voorlopige hechtenis in raadkamer werden behandeld, levert een schending op van artikel 5 lid 4 EVRM.

Deze zaak (en de beslissing in de zaken Zohlandt en Maassen) onderstrepen het belang van motivering van de bevelen tot voorlopige hechtenis vanaf het moment dat de rechter de vrijheidsbeneming toetst. Dit betekent onder meer dat het bevel moet verwijzen naar specifieke feiten en persoonlijke omstandigheden van de verdachte die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, waarbij nieuwe feiten en omstandigheden moeten worden meegewogen. Het overnemen van de exacte bewoordingen van het ene bevel in het volgende of de verwijzing naar eerdere beslissingen is hiertoe onvoldoende. Deze concrete feiten en omstandigheden moeten verder blijken uit de bewoordingen van het bevel tot voorlopige hechtenis zelf en dus niet alleen uit het dossier of het proces-verbaal van de raadkamer/zitting.

In alle drie de zaken (deze zaak en de zaken tegen Zohlandt en Maassen) heeft het College voor de Rechten van de Mens als derde partij in de procedure voor het EVRM geïntervenieerd. Gewezen is op de summiere motivering van de voorlopige hechtenis in Nederland en de bijna "automatische" toepassing daarvan.

🔗 [EHRM veroordeelt Nederland inzake motivering voorlopige hechtenis \(Intro\)](#)

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – Zohlandt t. Nederland - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [69491/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD006949116](#)

Motivering voorlopige hechtenis – Recidivegrond – Schending EVRM

Artikel 5 lid 3 EVRM. Op 13 juni 2016 wordt Zohlandt in verzekering gesteld op verdenking van poging tot zware mishandeling en verboden wapenbezit een maand eerder. De voorlopige hechtenis is gebaseerd op de recidivegrond. Voor de afwijzing van een verzoek tot opheffing van de voorlopige hechtenis verwijst de rechtbank naar de gronden die tot de toewijzing van de voorlopige hechtenis hebben geleid. Het schorsingsverzoek wordt afgewezen met de motivering dat daarvoor geen reden is omdat het strafvorderlijk belang zwaarder weegt dan het persoonlijk belang. Door Zohlandt was aangevoerd dat het vermeende recidiverisico niet kon worden gebaseerd op feiten uit het dossier of de omstandigheden van de zaak nu de geweldsdelicten waar hij voor veroordeeld was dateerden uit 2000-2004 en hij sindsdien zijn leven gebeterd had, er in de onderhavige zaak sprake was van zelfverdediging en er geen sprake was van strafbare feiten in de periode tussen het vermeende feit en zijn aanhouding. In het kader van de schorsing wordt gewezen op persoonlijke omstandigheden. In hoger beroep oordeelt het hof dat de ernstige bezwaren en de gronden, zoals genoemd door de rechtbank, kunnen worden afgeleid uit het dossier, en de voortzetting van de voorlopige hechtenis volledig kunnen rechtvaardigen. Het ter zitting gedaan schorsingsverzoek wordt afgewezen na weging van de belangen van strafvordering tegen het persoonlijk belang van verdachte.

EHRM: de motivering van de beslissingen is weliswaar relevant maar niet voldoende om voortzetting van de voorlopige hechtenis te kunnen rechtvaardigen. De motivering gaat niet in op de argumenten van de verdachte ten aanzien van het recidive-risico. De motivering was abstract en bestond eigenlijk uit niet meer dan een ketting van referenties die terug gaan op de eerste beslissing in raadkamer en de beslissing van de RC. Dit levert een schending van artikel 5 lid 3 EVRM.

🔗 [EHRM veroordeelt Nederland inzake motivering voorlopige hechtenis \(Intro\)](#)

EHRM – ARREST - 9 februari 2021 – Maassen t. Nederland – persbericht – arrest (niveau 2) - [10982/15](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD001098215

Motivering voorlopige hechtenis – 12-jaarsgrond – Schending EVRM

Artikel 5 lid 3 EVRM. Maassen is op 2 december 2014 in verzekering gesteld op verdenking van mensenhandel van een 15-jarig meisje. Op 18 december 2014 wordt de gevangenhouding bevolen voor een termijn van 90 dagen. De rechtbank oordeelt dat de bezwaren en gronden, die tot het bevel bewaring van verdachte hebben geleid, ook thans nog bestaan, met uitzondering van de onderzoeksgrond. Met betrekking tot de 12-jaarsgrond wijst de rechtbank naar de publieke reactie, meer in het bijzonder op de zeer jonge leeftijd van het slachtoffer en de grote media-aandacht die aan deze zaak is besteed. In de diverse opheffings/schorsingsverzoeken die vervolgens door Maassen worden ingediend, voert hij (gemotiveerd) aan dat niet is onderbouwd waarom de (recidive- en de) 12-jaarsgrond in zijn zaak van toepassing is (zijn). Rechtbank en hof volstaan met verwijzingen naar eerdere beslissingen voorlopige hechtenis zonder daarbij concreet in te gaan op de door klager aangevoerde feiten en omstandigheden. Op 15 september 2015 wordt klager veroordeeld tot een gevangenisstraf van 18 maanden.

EHRM: de aanvankelijke beslissing van de rechtbank, die naast de ernst van het feit refereerde aan de publieke reactie (bij vrijlating), de jeugdigheid van het slachtoffer en de grote mediabelangstelling is relevant en voldoende gemotiveerd, rekening houdend met het feit dat de voorlopige hechtenis van klager zich nog in de beginfase bevond. Dat kan niet worden gezegd van de daaropvolgende beslissingen over de voorlopige hechtenis. Uit de verlengingsbeslissingen en de beslissingen in hoger beroep tegen die verlengingsbeslissingen, valt met name niet af te leiden dat de rechtsorde zou zijn geschokt als de verdachte zou worden vrijgelaten of als minder vergaande dwangmiddelen zouden worden ingezet. Deze beslissingen bevestigden slechts op relatief stereotype wijze, zonder in te gaan op de argumenten van de verdediging en het OM en zonder verdere uitleg door middel van een ketting van referenties de juistheid van de (eerste) beslissing van de RC. Dit levert een schending van artikel 5 lid 3 EVRM. Zie voor een eerdere uitspraak van het EHRM in een Nederlandse zaak met betrekking tot de 12-jaars grond [Geisterfer v. the Netherlands, 15911/08 van 9 December 2014](#).

[EHRM veroordeelt Nederland inzake motivering voorlopige hechtenis \(Intro\)](#)

EHRM – ARREST – 18 februari 2021 – Azizov en Novruzlu t. Azerbeidzjan – persbericht – arrest (niveau 2) - [65583/13](#) - [70106/13](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0218JUD006558313

Voorlopige hechtenis – Legaliteit – Politieke demonstraties

Artikel 5, derde lid, EVRM. Artikel 18 EVRM jo. Artikel 5, derde lid EVRM. Klagers, twee Azerbeidzjaanse onderdanen, zitten in voorlopige hechtenis in Azerbeidzjan, vanwege deelname aan een demonstratie voor de non-gouvernementele organisatie NIDA. Van beiden wordt de voorlopige hechtenis verlengd. De klagers stellen dat de gerechten hebben gefaald om de beslissing tot voorlopige hechtenis of de verlenging daarvan te rechtvaardigen en dat daardoor hun voorlopige hechtenis en de verlenging daarvan geen wettige grondslag kent.

Het hof stelt vast dat een schending van artikel 5, derde lid, EVRM en een schending van artikel 18 EVRM jo. artikel 5, derde lid EVRM heeft plaatsgevonden. De voorlopige hechtenis van klagers moet bezien worden in het kader van het arbitrair in detentie plaatsen van overheidscritici, burgerrechtactivisten en mensenverdedigers door de Azerbeidzjaanse staat. Het hof verwijst daarbij naar het Aliyev-arrest (§ 223), waarin is overwogen dat Azerbeidzjan het nationaal strafrecht misbruikt, en daarmee artikel 8 EVRM schendt. Tevens overweegt het hof dat de Azerbeidzjaanse autoriteiten blijkbaar veel moeite hebben gedaan om NIDA als organisatie en diens bestuur aan te pakken. Daaruit volgt de schijn dat de autoriteiten klagers hebben gedetineerd in het bredere kader om NIDA's activiteiten bij demonstraties te belemmeren.

EHRM - ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - 12 januari 2021 - Boldea t. Roemenië - persbericht 4.2.2021 - beslissing (niveau 3) - 29417/13 - ECLI:CE:ECHR:2021:0112DEC002941713

Voorlopige hechtenis – Geen schending artikel 5 EVRM

Artikel 5 EVRM. Klager, een Roemeens staatsburger, was advocaat, parlamentslid en assistent professor aan een rechtenfaculteit ten tijde van de verdenking wegens betrokkenheid bij fraude en georganiseerde misdaad. Na het bekend worden van deze verdenkingen is hij een aantal dagen naar Kenia gegaan. Na terugkomst in Roemenië, is hij gearresteerd en in voorlopige hechtenis geplaatst. Klager stelt dat geen valide redenen zijn gegeven voor zijn (voortdurende) voorlopige hechtenis en klaagt over de duur daarvan, die volgens hem strijdig is met artikel 5 lid 3 EVRM.

Het EHRM oordeelt dat de nationale rechter de voorlopige hechtenis heeft gebaseerd op relevant nationaal recht en is toegepast op de specifieke omstandigheden van het geval. Het EHRM stelt vast dat ten aanzien van klager een redelijke verdenking bestond en dat de nationale rechter de voorlopige hechtenis gebaseerd heeft op 'relevant and sufficient grounds', namelijk de ernst van de misdrijven, de noodzaak van een goede rechtsgang, het vluchtgevaar, het collusiegevaar en het recidivegevaar. De nationale rechter heeft daarnaast gedetailleerd gemotiveerd waarom de vrijlating van klager tot een bedreiging van de openbare orde zou kunnen leiden. Het EHRM ziet geen reden om af te wijken van het oordeel van de nationale rechter met betrekking tot de persoonlijke omstandigheden van klager en het gewicht dat is gegeven aan de status van klager in de maatschappij. Het EHRM acht tevens van belang dat het gerechtshof op verschillende momenten de rechtmatigheid van de voorlopige hechtenis van klager heeft beoordeeld, waarbij ook aandacht is besteed aan de veranderende omstandigheden van het geval gedurende de looptijd van de voorlopige hechtenis. Het EHRM merkt eveneens op dat door de nationale rechter alternatieven voor voorlopige hechtenis zijn overwogen. Tot slot is de procesgang voortvarend verlopen zonder periodes van inactiviteit. Het EHRM oordeelt dat de duur van de voorlopige hechtenis van klager (1 jaar, 7 maanden, drie weken en 2 dagen) geen schending oplevert van artikel 5 lid 3 EVRM.

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – Ramazan Demir t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 2) – 68550/17 – ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD006855017

Weigering om een gedetineerde toe te staan juridische internetsites (zoals die van het EHRM) te raadplegen is ongerechtvaardigd

Samenvatting onder: Vrijheid van meningsuiting en vrijheid om inlichtingen te ontvangen

EHRM – ARREST – 18 februari 2021 – P.M. en F.F. t. Frankrijk – persbericht – arrest (niveau 2) – 60324/15 – 60335/15 – ECLI:CE:ECHR:2021:0218JUD006032415

Geen onrechtmatig gebruik van geweld bij het arresteren van dronken personen die vernielingen pleegden - Geen schending artikel 3 EVRM.

Artikel 3 EVRM. Klagers zijn twee Franse broers. Op 1 januari 2007 werden zij om 6 uur 's ochtends in dronken staat gearresteerd wegens vernielingen. Direct na hun arrestatie werden de broers naar een ziekenhuis gebracht om te worden onderzocht. Aldaar werd hen de toegang geweigerd door de dienstdoende arts vanwege de dronkenschap waarin beide broers verkeerden. Om respectievelijk 14.40 en 15.20 uur werden beiden als nog medisch onderzocht.

Klagers zijn verschillende procedures gestart waarin zij een klacht indienden tegen de staat, inhoudende dat bij hun aanhouding en in verzekering stelling onrechtmatig geweld is toegepast hetgeen bovendien nadien niet genoegzaam zou zijn onderzocht. Daarmee zou sprake zijn van onmenselijke behandeling zoals bedoeld in artikel 3 EVRM. De klacht is telkens afgewezen.

Het hof overweegt dat het incident voortvarend en grondig is onderzocht door onafhankelijke nationale autoriteiten. Bovendien hebben de autoriteiten hun beslissingen telkens uitgebreid gemotiveerd. Het hof concludeert dat de autoriteiten aan hun plicht hebben voldaan door inspanningen te leveren om een effectief onderzoek in te richten. Het procedurele aspect van artikel 3 EVRM is zodoende niet geschonden.

Het hof overweegt daarnaast dat, mede gelet op de inconsistente verklaringen van klagers omtrent de verwondingen die zij hebben opgelopen, geen bewijs bestaat dat die verwondingen zijn veroorzaakt door disproportioneel politiegeweld. Het hof concludeert dat de vaststelling van de feiten aan de nationale gerechten is. Nu deze gerechten unaniem hebben geconcludeerd dat klagers geen slachtoffer zijn van disproportioneel politiegeweld, is ook het materiele aspect van artikel 3 EVRM niet geschonden.

EHRM - INTERIMMAATREGEL

The Court grants an interim measure in favour of Aleksey Navalnyy and asks to the Government of Russia to release him ([link](#))

- 📌 ECtHR orders Russia to release Navalny from prison ([UK human rights blog](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Prolongation de la détention provisoire : quand le dialogue des juges vire à la gifle ([Libertés chéries](#))

EHRM factsheets

- [Hunger strikes in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Prisoners' right to vote](#)
- [Prisoners' health-related rights](#)
- [Detention and mental health](#) (januari 2020)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#)

Digitale markt, telecommunicatie en diensten

HvJ – ARREST – 3 februari 2021 – zaak C-555/19 – Fussl Modestraße Mayr – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:89 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Televisieomroep – Verbod regionale televisiereclame in nationaal uitgezonden programma's - Vrij verrichten van diensten

Richtlijn 2010/13/EU. Artikel 56 VWEU. Artikelen 11 en 20 EU Handvest. Duitse televisieorganisatie ProSiebenSat.1 heeft geprobeerd adverteerders de mogelijkheid te bieden om regionale reclame, dus reclame gericht op een of meer deelstaten, te laten uitzenden op haar nationale televisiezenders. Dit vormde echter een bedreiging voor de economische belangen van de regionale en lokale televisiezenders, waarvoor reclame een belangrijke bron van inkomsten is. De poging van ProSiebenSat.1 is daarom in eerste instantie op een verbod gestoten van het mediabureau van de deelstaten Berlijn en Brandenburg. Dit verbod is echter vernietigd bij arrest van het Bundesverwaltungsgericht in 2014. In zijn arrest heeft het Bundesverwaltungsgericht onder meer overwogen dat, aangezien reclame geen integrerend bestanddeel is van een televisieprogramma, de vergunning voor een nationale televisie-uitzending, die slechts betrekking heeft op de redactionele inhoud, zich niet verzet tegen de uitzending van regionale reclame. Naar aanleiding van dit arrest hebben de deelstaten, die in Duitsland bevoegd zijn voor de televisieomroepen, een expliciet verbod op het uitzenden van naar regio gedifferentieerde reclame op nationale televisiezenders ingevoerd.

De verwijzende rechter in deze zaak, verzoekt nu om te beoordelen of dit verbod in overeenstemming is met diverse Unierechtelijke bepalingen en beginselen.

Het Hof oordeelt dat het verbod om in televisieprogramma's die in heel Duitsland worden uitgezonden, reclame te tonen met een uitsluitend regionaal bereik, in strijd kan zijn met het Unierecht. Dit volledige verbod, waardoor de inkomsten uit regionale televisiereclame worden voorbehouden aan regionale en lokale zenders, gaat immers mogelijkverder dan noodzakelijk is om een gevarieerd televisieaanbod te behouden en kan leiden tot een ontoelaatbare ongelijkheid tussen de landelijke televisieomroepen en de aanbieders van reclamediensten op internet.

Hof: Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) en artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan een nationale regeling die televisieomroepen verbiedt om in hun landelijk uitgezonden programma's televisiereclame op te nemen die alleen regionaal kan worden ontvangen.

Artikel 56 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een dergelijke nationale regeling, mits deze geschikt is om de verwezenlijking te waarborgen van het daarmee nagestreefde doel van bescherming van de diversiteit van de regionale en lokale media en niet verder gaat dan nodig is om dat doel te bereiken, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan. Artikel 20 van het Handvest van de grondrechten moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een dergelijke nationale regeling, mits deze niet leidt tot een ongelijke behandeling van landelijke televisieomroepen en aanbieders van internetreclame met betrekking tot het uitzenden van regionale reclame, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-689/19 P – VodafoneZiggo Group/Commissie – ECLI:EU:C:2021:142 – geen conclusie – arrest

Elektronischecommunicatienetwerken – Aanbevelingen Europese Commissie - Gezamenlijke aanmerkelijke marktmacht

Richtlijn 2002/21/EG. Artikel 263 VWEU. Artikel 47 EU Handvest. VodafoneZiggo (Utrecht) biedt vast internet, televisie en telefonie via een kabelnetwerk aan. Haar activiteiten vallen daarom onder de sectorspecifieke EU-regelgeving, meer bepaald de richtlijn inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en diensten (2002/21/EG). De Nederlandse Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft VodafoneZiggo in 2018 op grond van de EU-richtlijn specifieke regulerende verplichtingen opgelegd. ACM was tot het oordeel gekomen dat bepaalde exploitanten, waaronder VodafoneZiggo, op de markt voor toegang op wholesaleniveau gezamenlijk aanmerkelijke marktmacht hadden. De Commissie had ACM krachtens artikel 7, lid 3, van de kaderrichtlijn aanbevelingen over de aan haar toegezonden ontwerpmaatregel toegezonden. VodafoneZiggo vordert nietigverklaring van de aanbevelingen van de Commissie. Het Gerecht van de EU wees die vordering echter af wegens niet-ontvankelijk (de aanbevelingen zijn niet-bindend). Het Hof wijst de hogere voorziening af.

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-857/19 – Slovak Telekom - Slowakije - ECLI:EU:C:2021:139 – persbericht – geen conclusie – arrest

Ne bis in idem – Misbruik van een machtspositie - Retailmarkt voor telecommunicatie

Samenvatting onder: [Mededinging](#)

EUROPESE COMMISSIE

Inbreukprocedure tegen Nederland vanwege te late omzetting van het Europees wetboek voor elektronische communicatie ([ECER](#))

REGELGEVING EU

- BNC Fiche: Verordening inzake Digitale Markten (Digital Markets Act), [Kamerstuk 22112, nr. 3049](#)
- BNC Fiche: Verordening inzake digitale diensten en wijziging Richtlijn 2000/31/EG (Digital Services Act), [Kamerstuk 22112, nr. 3050](#)
- BNC Fiche: Gezamenlijke Mededeling EU-strategie inzake cyberbeveiliging, [Kamerstuk 22112, nr. 3052](#)

- BNC Fiche: Mededeling EU-actieplan media in het digitale decennium, [Kamerstuk 22112, nr. 3034](#)

PUBLICATIE

Digital Markets Act: Impact assessment support study: executive summary and synthesis report ([Publications office](#))

OVERIG

- CMA's paper on algorithms & online platforms: comprehensive report on benefits and perils of AI regulation ([ECLB](#))
- Regulating freedom of expression on online platforms? Poland's action to annul Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market Directive ([European law blog](#))
- Children's rights apply in the digital world! – Sonia Livingstone ([Inforrms](#))
- Vertrouwelijkheid van elektronische communicatie: Raad bepaalt standpunt over e-privacyregels ([Privacyweb](#))
- Vertrouwelijkheid van elektronische communicatie: Raad bepaalt standpunt over e-privacyregels ([Privacyweb](#))

Discriminatie

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Budinova en Chaprazov t. Bulgarije - [persbericht - arrest \(niveau 1\) - 12567/13 - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD001256713](#)

Weigering schadeloosstelling bij discriminerende uitspraken levert schending op van het EVRM

Artikel 8 jo. artikel 14 EVRM. De klagers hebben de Bulgaarse nationaliteit en zijn Roma's. Zij hadden een claim ingediend tegen een politicus onder de antidiscriminatiewet. Ze wilden zijn verontschuldiging voor anti-Roma uitlatingen en wilde dat de politicus zou afzien van dergelijke opmerkingen in de toekomst. Volgens de klagers hadden de opmerkingen van de politicus racisme gelegitimeerd. De claim werd door de Bulgaarse gerechten afgewezen.

Het Hof is van oordeel dat de klacht van de klagers geen betrekking heeft op de uitspraken van de politicus als zodanig. De klacht heeft uitsluitend betrekking op de positieve verplichtingen die op de Bulgaarse autoriteiten rusten om adequaat te reageren op meldingen van discriminatie. Het lijkt volgens het Hof geen twijfel dat de klagers persoonlijk en rechtstreeks zijn geraakt door de rechtelijke beslissingen, waarbij hun vordering tot schadevergoeding tegen de politicus werd afgewezen. Het Hof is van oordeel dat de uitspraken van de politicus die door de klagers zijn aangevochten voldoende invloed konden hebben op het identiteitsgevoel van Roma in Bulgarije en over de gevoelens van eigenwaarde en zelfvertrouwen van de individuele Roma.

De vraag is of de nationale autoriteiten een goed evenwicht hebben gevonden tussen het recht van de klagers op respect voor hun "privéleven" en het recht van de politicus op vrijheid van meningsuiting. Naar het oordeel van het Hof hebben de Bulgaarse autoriteiten de strekking van de uitspraken van de politicus niet op een adequate manier beoordeeld en nagelaten de vereiste afweging te maken in overeenstemming met de door het Hof vastgestelde criteria. Door het verzoek om schadeloosstelling van de klagers te weigeren zijn de autoriteiten hun positieve verplichting om adequaat te reageren op discriminatie op grond van etnische afkomst niet nagekomen. Aldus is artikel 8 in samenhang met artikel 14 van het EVRM geschonden.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Behar en Gutman v. Bulgarije - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 1\)](#) - [29335/13](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD002933513](#)

Schending verbod op discriminatie nu de nationale autoriteiten niet hebben voldaan aan hun positieve verplichting om adequaat te reageren op discriminatie.

Artikel 8 EVRM. Klagers, etnische Joden en Roma, stellen dat een leider van een politieke partij openbare uitlatingen heeft gedaan die leiden tot intimidatie en aanzetten tot discriminatie van joden en Roma. Deze uitlatingen zijn gedaan in twee boeken, een reeks verklaringen in zijn televisieprogramma, interviews en toespraken. Klagers voeren onder meer aan dat elk van hen, als lid van een minderheid, persoonlijk door deze verklaringen is getroffen. De grieven van klagers zijn door de nationale rechterlijke instanties afgewezen en zij hebben tevergeefs daartegen hoger beroep ingesteld. De vraag die het Hof moet beantwoorden is of negatieve publieke verklaringen over een sociale groep kunnen worden beschouwd als van invloed op het "privéleven" van individuele leden in de zin van artikel 8 EVRM. Het Hof betreft in haar beoordeling 1) de kenmerken van de groep 2) de precieze inhoud van de negatieve verklaringen met betrekking tot de groep en 3) de vorm en context waarin de verklaringen zijn afgelegd, hun bereik (dat zou kunnen afhangen van waar en hoe ze zijn afgelegd), de positie en status van de auteur, en de mate waarin ze kunnen worden geacht een kernaspect van de identiteit en waardigheid van de groep te hebben beïnvloed. Het Hof concludeert dat door de uitlatingen sprake is van beïnvloeding van het privéleven van klagers. Door een aanzienlijk gewicht toe te schrijven aan de vrijheid van meningsuiting van de politicus met betrekking tot de belastende uitlatingen, en door het effect hiervan op het privéleven van klagers te bagatelliseren hebben de nationale autoriteiten niet voldaan aan de belangenafweging, zoals de rechtspraak van het Hof vereist. Door klagers niet de mogelijkheid te bieden hun verhaal te doen met betrekking tot de discriminerende verklaringen van de politicus, hebben de nationale autoriteiten niet voldaan aan hun positieve verplichting om adequaat te reageren op discriminatie op grond van de etnische afkomst van klagers en om de eerbiediging van hun privéleven te waarborgen. Het Hof acht de artikelen 8 en 14 EVRM unaniem geschonden.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 25 februari 2021 – gevoegde zaken C-804/18 en C-341/19 – WABE en MH Müller Handel – [Grote Kamer](#) – [Duitsland](#) - [ECLI:EU:C:2021:144](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Godsdienstvrijheid – Hoofddoekverbod – Neutraliteitsbeleid

Samenvatting onder: [Godsdienstvrijheid](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VK – 21 december 2020 (ECER 25.2.21) - [C-709/20 PPA](#) - [The Department for Communities in Northern Ireland](#)*

Verbod op discriminatie op grond van nationaliteit

Artikel 18 VWEU. CG is 24 jaar oud en heeft zowel de Kroatische als de Nederlandse nationaliteit. Zij kwam in 2018 in het VK aan. Op 4 juni 2020 is CG de voorlopige verblijfsstatus overeenkomstig de EU-bijlage bij de immigratievoorschriften toegekend. CG verzocht om toekenning van universeel krediet vanaf 08-06-2020. Daarop werd CG ondervraagd om haar gewone verblijfplaats vast te stellen. Op 17-06-2020 werd haar verzoek afgewezen omdat CG moet worden geacht zich niet te bevinden in Noord-Ierland en dus geen recht op universeel krediet heeft. Vraag is o.a. of de weigering van toekenning van universeel krediet aan CG, die nog geen vijf jaar in het VK verblijft en aan wie een beperkte verblijfsvergunning is toegekend, discriminerend is en niet strookt met artikel 18 VWEU.

EHRM

Guide on case-law relating to the [Prohibition of Discrimination](#) (Article 14 and Article 1 of Protocol 12)

Eigendomsrecht

EHRM – ARREST – 4 februari 2021 – Jurcic t. Kroatië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [54711/15](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0204JUD005471115

Zorgverzekering werknemster gedurende zwangerschap

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 - Tokel t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [23662/08](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD002366208

Eigendomsrecht - Octrooi

Samenvatting onder : [IE](#)

EHRM – ARREST – 11 februari 2021 – Casarin t. Italië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [4893/13](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0211JUD000489313

Eigendomsrecht – Terugvordering van onverschuldigde betaling – Betaling van bedragen die eerder ontvangen zijn voor compensatie van verschil in salaris

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. De zaak betreft een vermeende schending van het eigendomsrecht van klagster. Klagster stelt zich op het standpunt dat een vordering tot terugvordering van onverschuldigde betalingen, die haar verplicht om aan de administratieve autoriteiten een deel van de bedragen die haar zijn betaald als compensatie voor een verschil in salaris, in strijd is met artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Het hof oordeelt dat sprake is van een schending van het eigendomsrecht en wijst een immateriële schadevergoeding toe van € 8.000,00 en een materiele schadevergoeding van € 2.500,00.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 19 januari 2021 – Antonopoulou t. Griekenland – [persbericht 11.2.21](#) - [beslissing \(niveau 2\)](#) - [46505/19](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0119DEC004650519

Terugbetaling lening - Euro's i.p.v. Zwitserse Frank

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Klager klaagt in deze zaak over het feit dat hij een in Zwitserse Frank gesloten lening moest terugbetalen in Euro's. Het Hof oordeelt dat het nationale recht voldoende mogelijkheden biedt om daar tegenop te komen. Bovendien heeft klager de mogelijkheid gehad om de valuta van de lening om te zetten of een verzekering af te sluiten voor de toename in de maandelijkse kosten. De klacht is volgens het Hof *manifestly ill-founded* en daarom niet ontvankelijk.

Energiemarkt

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 18 december 2020 en 7 januari 2021 (ECER 12.02.2021) – [zaak C-702/20 en C-17/21](#) – DOBELES HES e.a.*

Elektriciteit – Staatssteun - Toezichthouder - Hernieuwbare energiebronnen

Verordening (EU) nr. 1407/2013. Verordening (EU) 2015/1589. Richtlijn 2002/20/EG. De feiten en omstandigheden in beide zaken zijn nagenoeg gelijk. Verzoekster is een elektriciteitsproducent en maakt gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Tot halverwege 2005 hadden elektriciteitsproducenten het recht om het overschot aan opgewekte elektriciteit tegen een hogere prijs te verkopen aan een openbare exploitant, mits was voldaan aan bepaalde criteria. Vanaf 8 juni 2005 is een wet in werking getreden, die een algemene wijziging van het systeem betekent. Voor elektriciteitsproducenten die gebruikmaakten van hernieuwbare energiebronnen en reeds met hun activiteit waren begonnen, bleven de oude eisen en prijzen gehandhaafd. De toezichthouder heeft

tussen 2006 en 2010 geen prijs vastgesteld voor het in de handel brengen van elektriciteit, wat in 2008 door de bestuursrechter in een ander geding als onwettig is beoordeeld. Verzoekster heeft de toezichthoudende instantie daarna verzocht om vergoeding van de schade vanwege het niet vaststellen van de prijs. Deze vordering is afgewezen, waarna verzoekster beroep heeft ingesteld en door de rechter in eerste aanleg in het gelijk is gesteld.

De verwijzende rechter vraagt onder andere of de aan de openbare exploitant opgelegde verplichting om tegen een hogere prijs dan de marktprijs elektriciteit te kopen van producenten die hernieuwbare energiebronnen gebruiken om elektriciteit op te wekken, waarbij voor de eindafnemer de verplichting geldt om te betalen in verhouding tot zijn verbruik, moet worden aangemerkt als een maatregel van de staat of met staatsmiddelen bekostigd in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU?

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Verordening betreffende trans-Europese energie-infrastructuur (TEN-E), [Kamerstuk 22112, nr. 3051](#)

CONSULTATIE

Routekaart - Gasnetwerken – herziening van de EU-regels inzake markttoegang, Feedback mogelijk van 10 februari 2021 - 10 maart 2021 ([EC](#))

Erfrecht

NOOT – bij HvJ 16 juli 2020, [zaak C-80/19, E.E.](#)

S.H. Heijning, De zaak E.E. van het Europese Hof van Justitie – een leerzame casus voor de Nederlandse notaris, in; JBN 2021/5

OVERIG

Launch of the "MAPE - Successions" project ([notaries of Europe](#))

Over a period of two years, this project aims to analyse the implementation of the regulation in all the countries covered by the CNUE with the help of the 22 EU notariats and the ENRWA (Association of the European Network of Registers of Wills - [www.arert.eu](#)).

Europese monetaire Unie

NOOT – bij HvJ 26 januari 2021, zaken [C-422/19](#) en [C-423/19](#) – Hessischer Rundfunk

- Uitspraak Grote Kamer HvJ EU over mogelijkheid cashbetalingen uit te sluiten voor het betalen van een belastingschuld of leges ([Bijzonder strafrecht](#))
- HvJ EU: Contant gebruik van de euro als wettig betaalmiddel kan niet in het algemeen worden geweigerd ([Bijzonder strafrecht](#))
- EU-Hof: Contant gebruik van de euro als wettig betaalmiddel kan niet in het algemeen worden geweigerd ([ECER](#))

Europese subsidies

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 22 september 2020 (ECER 19.2.21) - C-698/20 - Gmina Wieliszew*

Financiering uit EU fondsen – Faillissement bank – Uitsluiting failliete boedel

Verordening (EU) nr. 1303/2013. Verordening (EG) nr. 1083/2006. Verzoekster (de gemeente) heeft financiering verkregen uit fondsen van de Unie. De financiering is toegekend op basis van drie overeenkomsten. Het ging om bedragen die afkomstig waren van Europese fondsen die op specifieke doelstellingen zijn gericht en waarvan een deel de vergoeding van reeds door de gemeente gedane uitgaven vertegenwoordigde. De verkregen middelen zijn op afzonderlijke bankrekeningen van de gemeente bij de bank gestort. De bank is failliet verklaard. De vraag betreft de verenigbaarheid van het Unierecht met een nationale regeling waardoor een entiteit (die financiering heeft ontvangen) zich niet kan beroepen op de uitsluiting van die middelen van de failliete boedel van een bank die failliet is verklaard.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 8 januari 2021 (ECER 25.2.21) - C-31/21 - Eurocostruzioni*

Structuurfondsen – Bewijs van uitgaven

Verordening (EG) nr. 1685/2000. Verzoekster had financiële bijstand (kapitaalinbreng) verkregen voor de bouw van een hotel. Zij had de gebouwen opgetrokken, het meubilair aangekocht, aan het bestuur van de regio Calabrië de in het bericht van aanbesteding en het besluit tot bijstandsverlening genoemde documenten overgelegd (te weten, vereffende facturen voor de roerende goederen, en de hoeveelhedenstaat en het dagboek der werken voor de uitgevoerde werken), en had tot slot bij de oplevering een positieve beoordeling van de bevoegde technische commissie gekregen. Echter, heeft verzoekster nooit de betaling ontvangen van het deel van de financiële bijstand voor de werkzaamheden en de installaties omdat de Regione Calabria aanvullende boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht als facturen had geëist. Verzoekster betoogt dat de subsidiabele uitgaven die betrekking hebben op de door haar zelf opgetrokken gebouwen en geplaatste installaties, en dus verschillen van die voor de aankoop van gronden, onroerende goederen, meubilair en uitrusting, op een andere manier mochten worden bewezen dan met vereffende facturen en gelijkwaardige documenten.

Vraag is o.a. of de door de eindbegunstigde gedane betalingen noodzakelijkerwijs moeten worden gestaafd met vereffende facturen, ook al wordt de bijstand verleend om een gebouw op te trekken met eigen materialen, middelen en arbeidskrachten?

Familielevens en familierecht

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 - Sagdic t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 3) - 9142/16 - ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD000914216

Schending artikel 8 EVRM wegens beschuldigingen in de pers

Artikel 8 EVRM. De klager stelt aan de orde dat zijn eer en goede naam zijn geschonden wegens publicatie van een aantal artikelen waarin hij – met volledige naam en foto – wordt beschuldigd van betrokkenheid bij een actie om de regering omver te werpen. De journalisten hadden zich gebaseerd op documenten waarvan de authenticiteit nog niet vaststond en die bovendien onderdeel uitmaakten van een gerechtelijk onderzoek.

Het Hof overweegt allereerst dat, gelet op de ernst van de aantijgingen in de betreffende artikelen, de reputatieschade van de klager van voldoende gewicht is om onder de werking van artikel 8 EVRM te vallen.

Vervolgens overweegt het Hof dat de journalisten hadden moeten weten dat het publiceren van de betreffende informatie onder het nationale recht een schending van geheimhouding van gerechtelijke stukken opleverde. Het Hof benadrukt dat, ondanks de cruciale van de media in een democratische

samenleving, journalisten de strafrechtelijke bepalingen dienen te gehoorzamen. De artikelen zijn volgens het Hof dan ook niet tot stand gekomen in overeenstemming met de standaarden van behoorlijke journalistiek. Gelet daarop en op de inhoud van de artikelen hadden de nationale rechters volgens het Hof nauwkeuriger moeten zijn in het afwegen van de verschillende belangen die op het spel stonden. Zo was onvoldoende in die belangafweging betrokken dat de klager kon worden geconfronteerd met een publiekelijke veroordeling.

Het Hof concludeert uiteindelijk dat de nationale rechters geen behoorlijke afweging hebben gemaakt tussen het recht van privéleven van de klager enerzijds en de persvrijheid anderzijds, waardoor sprake is van een schending van artikel 8 EVRM.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 23 februari 2021 – zaak C-603/20 PPU – MCP – VK – ECLI:EU:C:2021:126 – conclusie

Bevoegdheid - Kinderontvoering naar derde land – Territoriale werking

Verordening (EG) nr. 2201/2003. Een kind met de Britse nationaliteit dat haar gewone verblijfplaats in het Verenigd Koninkrijk had, is door haar moeder ongeoorloofd overgebracht naar een derde staat (India), waar het haar gewone verblijfplaats heeft verkregen. De vader van het kind heeft zich tot de Britse rechter gewend met een verzoek om de terugkeer van het kind naar het Verenigd Koninkrijk te bewerkstelligen en een bezoekrecht te verkrijgen. Is de Britse rechter krachtens artikel 10 van verordening (EG) nr. 2201/2003 bevoegd om kennis te nemen van een dergelijk verzoek?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 10 van verordening (EG) nr. 2201/2003, moet aldus worden uitgelegd dat de gerechten van de lidstaat waar een kind onmiddellijk vóór zijn ongeoorloofde overbrenging of het ongeoorloofd niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, zonder beperking in de tijd bevoegd blijven om uitspraak te doen over de ouderlijke verantwoordelijkheid voor dat kind indien het kind ontvoerd wordt naar een derde staat, ook wanneer het in die derde staat zijn gewone verblijfplaats verkrijgt.

- A quick note on mutual trust and judicial co-operation: Rantos AG on Brussels IIa in SS v MCP. ([GAVL](#))

CONSULTATIE

Strijd tegen gendergerelateerd geweld – slachtoffers beschermen en daders straffen Feedback mogelijk van 8 februari 2021 - 10 mei 2021 ([EC](#))

EHRM factsheets

- [Children's rights](#)
- [Gestational surrogacy](#)
- [International child abductions](#) (januari 2020)
- [Parental rights](#)
- [Protection of minors](#) (januari 2020)
- [Reproductive rights](#)

OVERIG

- Protecting the right to a nationality for children of same-sex couples in the EU – A key issue before the CJEU in V.M.A. v Stolichna Obsthina (C-490/20) ([statelessness.eu](#))

Financiële diensten en markten (B – S)

HvJ – ARREST – 2 februari 2021 – zaak C-481/19 – Consob – Italië - ECLI:EU:C:2021:84 – Grote Kamer – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Handel met voorwetenschap – Zwijgrecht - Marktmisbruik

Samenvatting onder: [mededinging](#)

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-712/19 – Novo Banco – Spanje - ECLI:EU:C:2021:137 – geen conclusie – [arrest](#)

Vrijheid van vestiging – Vrij verkeer van kapitaal - Belasting op deposito's van cliënten van kredietinstellingen – Btw - Begrip 'omzetbelasting'

Samenvatting onder: [Belastingen](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 11 februari 2021 – zaak C-910/19 – Bankia – Spanje - ECLI:EU:C:2021:119 – [conclusie](#)

Prospectus – Handel in effecten - Gekwalificeerde en niet-gekwalificeerde beleggers – Civielrechtelijke aansprakelijkheid - Onjuist of onvolledig prospectus

Richtlijn 2003/71/EG. Het onderhavige verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Bankia en UMAS, een onderlinge verzekeringsmaatschappij, naar aanleiding van de verwerving door de laatste vennootschap van aandelen in de eerste vennootschap waarbij het prospectus ernstige onjuistheden bevatte. Ten eerste wil de verwijzende rechter vernemen, of een onjuist prospectus kan dienen als grondslag voor een civielrechtelijke aansprakelijkheidsvordering van een gekwalificeerde belegger en, ten tweede, of het bewijs van de kennis die de gekwalificeerde belegger heeft van de werkelijke situatie van de uitgevende instelling kan worden afgeleid uit de tussen hem en die instelling bestaande commerciële of juridische relaties (medeaandeelhouder zijn, deel uitmaken van de bestuursorganen, enz.).

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 6 van richtlijn 2003/71/EG moet aldus worden uitgelegd dat de aansprakelijkheidsvordering met betrekking tot het prospectus, wanneer een openbare aanbieding tot inschrijving op effecten zowel tot kleine beleggers als tot gekwalificeerde beleggers is gericht en er een prospectus wordt uitgegeven, door de gekwalificeerde beleggers kan worden ingesteld, hoewel een dergelijk document niet hoeft te worden gepubliceerd wanneer de aanbieding uitsluitend tot deze beleggers is gericht.

Artikel 6, lid 2, van richtlijn 2003/71 staat er niet aan in de weg dat in geval van een door een gekwalificeerde belegger ingestelde civielrechtelijke aansprakelijkheidsvordering wegens de onjuistheid van het prospectus, rekening wordt gehouden met zijn kennis van de werkelijke situatie van de uitgevende instelling buiten de onjuiste of onvolledige bepalingen van het prospectus om, mits die kennis ook in aanmerking kan worden genomen in soortgelijke aansprakelijkheidsvorderingen en het feit dat met die kennis rekening moet worden gehouden in de praktijk niet tot gevolg heeft dat het instellen van die vordering onmogelijk of uiterst moeilijk wordt gemaakt, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

CONSULTATIE

Btw-regels voor financiële diensten en verzekeringen – herziening, Feedback mogelijk van 8 februari 2021 - 4 Mei 2021 ([EC](#))

GBVB – Gemeenschappelijk buitenland en veiligheidsbeleid

GERECHT EU – ARREST – 10 februari 2021 – zaak T-585/18 – Şanlı/Raad – Nederland – ECLI:EU:T:2021:73 – arrest

Terrorisme - Bevriezing van tegoeden

Besluit (GBVB) 2018/1084. Besluit (GBVB) 2018/475. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1071. Verordening (EG) nr. 2580/2001. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/468. Artikel 268 VWEU. Artikel 76, onder d), van het Reglement voor de procesvoering. Verzoeker, Dalokay Şanlı, die in Rotterdam woont, is geplaatst op de lijsten van personen en entiteiten waarvan de tegoeden waren bevroren. Verzoeker verzoekt het Gerecht het „besluit van 31 juli 2018” nietig te verklaren en zijn naam te schrappen van de lijst als bedoeld in verordening nr. 2580/2001”.

Gerecht: Het beroep wordt niet-ontvankelijk verklaard.

GERECHT EU – ARREST – 10 februari 2021 – zaak T-157/19 – Şanlı/Raad – Nederland – ECLI:EU:T:2021:75 – arrest

Bevriezing van tegoeden – Handhaving naam op lijst - Motiveringsplicht

Besluit (GBVB) 2019/25. Besluit (GBVB) 2018/1084. Uitvoeringsverordening (EU) 2019/24. Verordening (EG) nr. 2580/2001. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1071. Artikel 268 VWEU.

Gerecht: Besluit (GBVB) 2019/25, en uitvoeringsverordening (EU) 2019/24, worden nietig verklaard, voor zover zij betrekking hebben op Dalokay Şanlı.

Het beroep wordt verworpen voor het overige.

NOOT – bij HvJ 6 oktober 2020, zaak C-134/19 P, Bank Refah Kargaran

De verdere 'normalisering' van het GBVB, zaak C-134/19 P, Bank Refah Kargaran, in: *SEW 2021, nr. 2*

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk (ECER 8.2.21) – C-4/21 - Fédération des entreprises de la beauté

Cosmetische producten - Bevoegdheidsoverschrijding nationaal agentschap?

Verordening (EG) nr. 1223/2009. FEBEA, de beroepsorganisatie van ondernemingen in de cosmeticasector verzoekt om nietigverklaring van het besluit van het nationale agentschap voor de veiligheid van geneesmiddelen en gezondheidsproducten wegens bevoegdheidsoverschrijding. Het Agentschap verlangt met zijn besluit tot vaststelling van bijzondere voorwaarden voor het gebruik van niet uit te spoelen cosmetische producten die fenoxylethanol bevatten, dat op de etikettering van deze producten wordt aangegeven dat zij niet op het zitvlak van kinderen van drie jaar of jonger mogen worden aangebracht. Vraag is o.a. of een specifieke brief in casu moet worden beschouwd als een handeling ter voorbereiding van het besluit waarbij de Europese Commissie op grond van artikel 27, lid 3 van de verordening vaststelt of een voorlopige maatregel van een lidstaat gerechtvaardigd is, of als een dergelijk besluit, waarin het definitieve standpunt van de Europese Commissie tot uitdrukking wordt gebracht?

Godsdienstvrijheid (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 25 februari 2021 – gevoegde zaken C-804/18 en C-341/19 – WABE en MH Müller Handel – Grote Kamer – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:144 – persbericht – conclusie

Godsdienstvrijheid – Gelijke behandeling in arbeid en beroep - Hoofddoekverbod - Neutraliteitsbeleid

Richtlijn 2000/78/EG. Artikel 9 EVRM. Duitse rechters leggen het Hof vragen voor over het verbod op het dragen van een Islamitische hoofddoek op grond van een neutraliteitspolitiek. Zij stellen met name vragen over de vrijheid van godsdienst zoals die in de Duitse grondwet is neergelegd en die oplegt dat voor de rechtmatigheid van een neutraliteitspolitiek ook vereist is dat er sprake is van de concrete dreiging van een economisch nadeel voor de werkgever of een betrokken derde. Volgens advocaat-generaal Rantos kan een werkgever in het kader van zijn neutraliteitsbeleid het dragen van grote opvallende tekens van politieke, levensbeschouwelijke of religieuze overtuiging op het werk verbieden en toestaan dat zijn werknemers kleine tekens dragen.

A-G: Artikel 2, lid 2, onder a), van richtlijn 2000/78/EG moet aldus worden uitgelegd dat het uit een interne regel van een particuliere onderneming voortvloeiende verbod om op het werk zichtbare tekens van politieke, levensbeschouwelijke of religieuze overtuiging te dragen, geen directe discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging in de zin van deze bepaling vormt jegens werknemers die bepaalde kledingvoorschriften in acht nemen vanwege religieuze geboden die hen verplichten zich te bedekken.

Artikel 2, lid 2, onder b), van richtlijn 2000/78 moet aldus worden uitgelegd dat een verschil in behandeling dat indirect gebaseerd is op godsdienst of overtuiging in de zin van deze bepaling, kan worden gerechtvaardigd door de wens van de werkgever om een beleid van politieke, levensbeschouwelijke en religieuze neutraliteit op het werk te voeren, teneinde rekening te houden met de wensen van zijn clientèle.

Artikel 2, lid 2, onder b), van richtlijn 2000/78 moet aldus worden uitgelegd dat een interne regel van een particuliere onderneming die in het kader van een neutraliteitsbeleid alleen het dragen van grote opvallende tekens van politieke, levensbeschouwelijke of religieuze overtuiging op het werk verbiedt, gerechtvaardigd kan zijn in de zin van deze bepaling. Een dergelijk verbod moet coherent en systematisch worden gehanteerd, hetgeen door de verwijzende rechter dient te worden nagegaan.

Artikel 2, lid 2, onder b), van richtlijn 2000/78 moet aldus worden uitgelegd dat nationale grondwettelijke bepalingen die de vrijheid van godsdienst beschermen niet als gunstiger bepalingen in de zin van artikel 8, lid 1, van deze richtlijn in aanmerking kunnen worden genomen bij de beoordeling van de vraag of een indirect op godsdienst of overtuiging gebaseerd verschil in behandeling gerechtvaardigd is.

Artikel 2, lid 2, onder b), van richtlijn 2000/78 moet aldus worden uitgelegd dat de rechten als bedoeld in artikel 10 EU Handvest en in artikel 9 EVRM niet in aanmerking kunnen worden genomen bij de beoordeling van de vraag of een indirect op godsdienst of overtuiging gebaseerd verschil in behandeling dat voortvloeit uit een interne regel van een particuliere onderneming, passend en noodzakelijk is.

Richtlijn 2000/78 moet aldus worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzet dat een nationale rechter nationale grondwettelijke bepalingen die de vrijheid van godsdienst beschermen, toepast bij het onderzoek van een op een interne regel van een particuliere onderneming gebaseerde instructie die het verbiedt om op het werk tekens van politieke, levensbeschouwelijke of religieuze overtuiging te dragen, op voorwaarde dat deze bepalingen geen inbreuk maken op het in deze richtlijn vastgelegde non-discriminatiebeginsel, hetgeen door de verwijzende rechter dient te worden nagegaan.

EHRM factsheets

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

HvJ – ARREST – 2 februari 2021 – zaak C-481/19 – Consob – Italië - ECLI:EU:C:2021:84 – Grote Kamer – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Handel met voorwetenschap – Zwijgrecht - Marktmisbruik

Samenvatting onder: [mededinging](#)

OVERIG

- Een nieuw actieplan voor bedrijfsleven en mensenrechten: meer (due diligence) verplichtingen op komst? ([Bijzonder strafrecht](#))
- COVID-19: Council adopts conclusions on human rights-based recovery ([Raad](#))
- They did it again: Russia's continued presence in the PACE ([strasbourgobservers](#))
- Minister informeert Tweede Kamer over Verdrag van Faro ([Omgevingsweb](#))
Het Verdrag van Faro van de Raad van Europa stelt de mens centraal en biedt grondslagen voor het ondersteunen van burgerinitiatieven, het inzetten van de sociale waarde van erfgoed en het overbruggen van de kloof tussen gemeenschappen, erfgoedinstellingen en overheden.

Wiki

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Handel en anti-dumping

HvJ – ARREST – 4 februari 2021 – zaak C-324/19 – eurocylinder systems – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:94 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Antidumpingrecht naadloze buizen en pijpen, van ijzer of van staal, uit China

Verordening (EG) nr. 384/96. Verordening (EG) nr. 926/2009. Eurocylinder, fabrikant van hogedrukstalen flessen, heeft op 4 november 2014 NBP uit de VRC geïmporteerd, die werden vervaardigd door Tianjin Pipe (Group) Corporation. Bij een aanslag invoerrechten van 4 november 2014 heeft de douaneautoriteit eurocylinder een antidumpingrecht ten bedrage van 22 123,10 EUR opgelegd, onder toepassing van het in artikel 1, lid 2, van de litigieuze verordening vastgestelde tarief van 27,2 %.

Eurocylinder heeft de douaneautoriteit om terugbetaling van dat antidumpingrecht verzocht, op grond dat de litigieuze verordening gedeeltelijk nietig was verklaard bij het arrest van 29 januari 2014, Hubei Xinyegang Steel/Raad, in zaak T-528/09, dat is bevestigd bij het arrest van het Hof van 7 april 2016, ArcelorMittal Tubular Products Ostrava e.a./Hubei Xinyegang Steel, zaak C-186/14 P en C-193/14 P, Volgens eurocylinder waren de redenen voor de nietigverklaring door het Gerecht van algemene aard, waardoor zij niet alleen betrekking hebben op Hubei.

De douaneautoriteit heeft het verzoek van eurocylinder afgewezen op grond dat het Gerecht de litigieuze verordening alleen nietig had verklaard voor zover daarbij een antidumpingrecht werd opgelegd voor de producten die werden vervaardigd door Hubei, de verzoekende partij in de zaak die heeft geleid tot het arrest van 29 januari 2014, Hubei Xinyegang Steel/Raad, zaak T-528/09.

Hof: Verordening (EG) nr. 926/2009 is ongeldig.

HvJ – ARREST – 10 februari 2021 – zaak C-56/19 P – RFA International/Commissie – ECLI:EU:C:2021:102 – [conclusie](#) – [arrest](#)

**Antidumpingrecht op de invoer van ferrosilicium van oorsprong uit Rusland –
Onderzoeksmethode - Samengestelde uitvoerprijs**

Verordening (EG) nr. 1225/2009. Bij verordening (EG) nr. 1225/2009 is een antidumpingrecht (van 22,7 %) ingesteld op de nettoprijs, franco grens Unie, vóór inklaring, van producten van twee in Rusland gevestigde ondernemingen waarmee RFA was verbonden.

De ondernemingen waaraan de antidumpingmaatregelen van de oorspronkelijke verordening werden opgelegd, maakten een aantal procedures aanhangig waarbij zij verzochten om gedeeltelijke nietigverklaring van de verordening, een nieuw onderzoek of terugbetaling van de reeds voldane antidumpingrechten.

RFA verzocht specifiek om terugbetaling van de bedragen aan antidumpingrechten die zij van 1 oktober 2010 tot en met 31 december 2012 had voldaan.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

CONSULTATIE

Routekaart - Handelsgeschillen – mechanisme om dwangmaatregelen van niet-EU-landen te voorkomen en tegen te gaan, Feedback mogelijk van 17 februari 2021 - 17 maart 2021 ([EC](#))

OVERIG

Europese Commissie presenteert nieuwe handelsstrategie ([ECER](#))

Insolventie

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 17 december 2020 (ECER 10.02.2021) – [zaak C-723/20 – Galapagos BidCo.](#)

Insolventie – Rechterlijke bevoegdheid - Brexit - Overbrenging plaats hoofdkantoor binnen EU - Centrum voornaamste belangen van een schuldplichtige vennootschap

Samenvatting onder: [Justitiële samenwerking en IPR](#)

IE - Intellectuele eigendom

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 - Tokel t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\) - 23662/08](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD002366208

Eigendomsrecht - Octrooi

Artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Klager heeft in juli 1991 octrooi aangevraagd voor een lopende bandsysteem voor het drogen van theebladeren; in augustus 1992 is het octrooi verleend. In mei en juni 1991 heeft een door de staat gecontroleerde entiteit (C) hetzelfde systeem geïnstalleerd in één van haar fabrieken. Tegelijkertijd werd een investeringsplan gemaakt om het systeem in nog eens 25 fabrieken te installeren, welk investeringsplan in oktober 1991 de goedkeuring van de regering heeft gekregen. C heeft vergeefs getracht het octrooi van klager nietig te laten verklaren. Vervolgens is klager een civiele procedure gestart met het oog op het verkrijgen van schadevergoeding alsmede een verbod op het gebruik van het geoctrooide systeem. In mei 2007 oordeelde het Hof van Cassatie dat C een recht van voorgebruik toekwam, waarop klagers aanspraken afstuitten.

EHRM: C geniet zowel institutioneel als operationeel een dusdanig geringe onafhankelijkheid van de Turkse staat dat zij niet als privépersoon onder artikel 1 EP kan worden beschouwd; daarbij komt in het bijzonder betekenis toe aan het feit dat de regering zeggenschap heeft over de

investeringsplannen van C. Er is sprake van een inmenging in het eigendomsrecht van klager die bestaat in het zonder toestemming gebruiken van het door klager geöctrooieerde systeem, ongeacht of er sprake was van voorgebruik. Bedoeld recht van voorgebruik is pas in 1995 gaan gelden in Turkije en gesteld noch gebleken is dat er eerder een buitenwettelijk recht van voorgebruik gold. De vastgestelde inmenging mist zodoende een wettelijke basis. Daarmee is sprake van een ongeoorloofde inbreuk op klagers eigendomsrecht en hoeft niet te worden nagegaan of met de inmenging een gerechtvaardigd doel wordt nagestreefd. Schending van artikel 1, Eerste Protocol EVRM.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 19 februari 2021 – ECLI:NL:HR:2021:271

Benelux- woordmerk in reis- en touringcarbranche - Uitleg ouder merk

Richtlijn 2008/95/EG (Merkenrichtlijn). De zaak gaat over een in 1968 opgericht familiebedrijf in de reis- en touringcarbranche dat verschillende bedrijfsnamen heeft gebruikt, waaronder "Amersfoort's Bloei" en CCC. Eiseres, een vennootschap, is houdster van het op 15 januari 2008 gedeponeerde Benelux- woordmerk inhoudende haar naam, voor onder meer diensten in klasse 39, waaronder diensten van een touringcarbedrijf. In dit geding vordert eiseres onder meer CCC c.s. te bevelen om iedere inbreuk op haar Benelux-woordmerk en op de handelsnamen te staken en gestaakt te houden. CCC c.s. hebben zich tegen de gestelde merkinbreuk verweerd met onder meer een beroep op art. 2.23 lid 2 (oud) BVIE. Art. 2.23 lid 2 (oud) BVIE bepaalt dat een merkhouder zich niet kan verzetten tegen het gebruik, in het economisch verkeer, van een overeenstemmend teken, dat zijn bescherming ontleent aan een ouder recht van slechts plaatselijke betekenis, indien en voor zover dat recht erkend is ingevolge de wettelijke bepalingen van één van de Benelux-landen. Tegen de gestelde handelsnaaminbreuk hebben CCC c.s. zich verweerd met onder meer een beroep op rechtsverwerking.

De rechtbank heeft de vorderingen van eiseres toegewezen. Het hof heeft het vonnis van de rechtbank vernietigd en de vorderingen van eiseres alsnog afgewezen.

Prejudiciële vragen:

1. Is voor de vaststelling dat sprake is van een "ouder recht" van een derde als bedoeld in art. 6 lid 2 van de ingetrokken richtlijn 2008/95/EG

a) voldoende dat die derde voorafgaand aan het merkdepot in het economisch verkeer gebruik heeft gemaakt van een in de wetgeving van de betrokken lidstaat erkend recht; of

b) vereist dat die derde op grond van dit oudere recht, volgens de toepasselijke nationale wetgeving, het gebruik van het merk door de merkhouder kan verbieden?

2. Is bij de beantwoording van vraag 1 nog van belang of de merkhouder een nog ouder (in de wetgeving van de betrokken lidstaat erkend) recht heeft ten aanzien van het als merk ingeschreven teken en zo ja, is dan van belang of de merkhouder op grond van dit nog oudere erkende recht het gebruik door de derde van het gestelde "ouder recht" kan verbieden?

- ⓑ Hoge Raad stelt prejudiciële vragen aan het HvJEU over het begrip 'ouder recht' in de zin van art. 6 lid 2 van de ingetrokken Merkenrichtlijn 2008/95/EG ([Boek9.nl](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 10 november 2020 (ECER 23.2.21) - C-716/20 - RTL Television

Auteursrecht satellietomroepen - Begrip "doorgifte via de kabel - Doorgifte in hotelkamers

Richtlijn 93/83/EEG. Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, gesloten te Rome op 26 oktober 1961. Verzoeker verzorgt o.a. uitzendingen van diverse "gratis" televisiezenders (zenders waarvan de ontvangst en het gebruik voor privédoeleinden niet aan licentievergoeding zijn onderworpen) waaronder de zender RTL, die vooral gericht is op de Duitssprekende bevolking van de Unie. Het is

technisch mogelijk – gezien het bereik van het satelliet signaal – om de zender RTL in Portugal te ontvangen. Verweerster Salvor, waarin verweerster Grupo Pestana een directe deelneming van 98,98% heeft, is een Portugese vennootschap die actief is in de hotelsector. Verzoeker betoogt dat sommige van de door verweerster Salvor geëxploiteerde hotels hun gasten sinds 2014 de mogelijkheid bieden om af te stemmen op de zender RTL, omdat zij het signaal opvangen met een schotelantenne en dit via een netwerk van coaxkabels doorgeven aan de in de hotelkamers geïnstalleerde televisietoestellen. Wat de ontvangst en het gebruik van dit signaal door kabeltelevisie-exploitanten of hotels betreft, is verzoeker van mening dat zij het recht heeft om de doorgifte en mededeling aan het publiek van haar uitzendingen toe te staan, onder de voorwaarden die zij passend acht, of te verbieden, aangezien zij hiertoe gewoonlijk licentieovereenkomsten sluit.

Vraag is o.a. of het begrip "doorgifte via de kabel" betrekking heeft op doorgifte aan het publiek wanneer de partij die de doorgifte verricht geen omroeporganisatie is, en of de gelijktijdige doorgifte van satellietuitzendingen van een televisiezender, via de coaxkabel, door middel van in hotelkamers geïnstalleerde televisietoestellen, ook kan worden aangemerkt als een doorgifte van die uitzendingen?

OVERIG

Regulating freedom of expression on online platforms? Poland's action to annul Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market Directive ([European law blog](#))

Interstatelijke klachten EHRM

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 23 februari 2021 - Oekraïne t. Rusland – [persbericht](#)

De klacht gaat over de structurele praktijken van Rusland om tegenstanders van Rusland uit te schakelen in Rusland en ook op het grondgebied van andere staten. Inmiddels zijn vier interstatelijke klachten tussen Oekraïne en Rusland aanhangig bij het EHRM.

NOOT – bij EHRM 21 januari 2021, [Georgië t. Rusland](#)

Georgia v. Russia (II): zooming in on conflict displacement ([strasbourgobservers](#))

BLOGS

On the Value of Interim Measures by the ECtHR on Inter-State Disputes ([strasbourgobservers](#))

Institutioneel recht

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-615/19 P – Dalli/Commissie – [ECLI:EU:C:2021:133](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Schadevergoeding - Vermeend onrechtmatig gedrag Europese Commissie en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) – Vertrek als lid van Commissie

Verordening (EG) nr. 1073/1999. Besluit 1999/396/EG, EGKS, Euratom. Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013. Met zijn hogere voorziening vordert John Dalli de vernietiging van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 6 juni 2019, Dalli/Commissie in zaak T-399/17, waarbij zijn beroep is verworpen dat strekte tot verkrijging van vergoeding van de schade die hij zou hebben geleden ten gevolge van vermeend onrechtmatig gedrag van de Europese Commissie en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) dat verband hield met zijn vertrek als lid van Commissie. Het Hof wijst de hogere voorziening af.

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-658/19 – Commissie/Spanje – ECLI:EU:C:2021:138 – persbericht – geen conclusie – arrest

Niet-nakoming - Niet-omzetting EU-richtlijn in verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafonderzoeken - Financiële sancties - Dwangsom

Artikel 258 VWEU. Richtlijn (EU) 2016/680. Artikel 260, lid 3, VWEU. De Commissie vraagt het Hof om Spanje financiële sancties op te leggen wegens niet-omzetting van een EU-richtlijn in verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafonderzoeken. De richtlijn diende in 2018 te zijn omgezet. De Commissie vordert een dwangsom van 89 548 euro per dag verdere vertraging en een boete van minstens 5 miljoen euro.

Hof: Door niet binnen de in het met redenen omklede advies gestelde termijn de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen te hebben vastgesteld om te voldoen aan richtlijn (EU) 2016/680, en door deze bepalingen bijgevolg niet aan de Europese Commissie te hebben meegedeeld, is het Koninkrijk Spanje de krachtens artikel 63 van deze richtlijn op die lidstaat rustende verplichtingen niet nagekomen.

Doordat het op de dag waarop het Hof de feiten heeft onderzocht niet de maatregelen had getroffen die nodig waren om de bepalingen van richtlijn 2016/680 om te zetten in zijn nationale recht, en bijgevolg deze maatregelen evenmin aan de Commissie had meegedeeld, heeft het Koninkrijk Spanje in zijn niet-nakoming volhard.

Voor het geval dat de in punt 1 geconstateerde niet-nakoming nog zou voortduren op de datum waarop het onderhavige arrest wordt gewezen, wordt het Koninkrijk Spanje veroordeeld tot betaling aan de Commissie van een dwangsom van 89 000 EUR per dag vanaf die datum tot het tijdstip waarop die lidstaat een einde maakt aan de vastgestelde niet-nakoming.

Het Koninkrijk Spanje wordt veroordeeld tot betaling aan de Commissie van een forfaitaire som van 15 000 000 EUR.

- B** EU-Hof legt een lidstaat voor het eerst zowel een dwangsom als een boete op vanwege de te late omzetting van een EU-richtlijn (ECER)

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 2 februari 2021 – zaak C-758/19 – OH – Griekenland – ECLI:EU:C:2021:86 – conclusie

Voorrechten en immuniteiten van de EU - Tijdelijk functionaris Europese Commissie – Beëindiging dienstverband – Welke rechterlijke instantie bevoegd?

Artikelen 268, 270, 340 en 343 VWEU. Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie, Artikelen 11, 17 en 19. Verzoeker in het hoofdgeding is een Grieks staatsburger die als tijdelijk functionaris door de Europese Commissie was aangesteld. Hij was werkzaam bij het kabinet van een toenmalig lid van de Commissie („verweerder” in het hoofdgeding). Na een vermeende vertrouwensbreuk tussen deze twee personen heeft de Commissie besloten om de overeenkomst van verzoeker te beëindigen. Verzoeker is van mening dat hij door de beëindiging van zijn dienstverband zowel materiële als immateriële schade heeft geleden. Hij heeft bij een rechter in eerste aanleg te Athene een (civiele) vordering strekkende tot vergoeding van die schade ingesteld. Aangezien die rechter in eerste aanleg twijfels heeft over zijn bevoegdheid ter zake, stelt hij een aantal vragen aan het Hof. In het bijzonder wenst hij te vernemen wie eigenlijk de verweerder moet zijn (het voormalige lid van de Commissie of de Europese Unie) en bij welke rechterlijke instantie (de nationale rechterlijke instanties of het Hof van Justitie van de Europese Unie) een dergelijke vordering moet worden ingesteld.

A-G geeft het Hof in overweging: De termen ‚vrijstelling van rechtsvervolging’ (εξεροδικία, ‚eterodikia’) en ‚immuniteit’ (ασυλία, ‚asyilia’) als bedoeld in artikel 11, onder a), van de Griekse versie van Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie hebben dezelfde betekenis.

De in artikel 11 van Protocol nr. 7 bedoelde vrijstelling van rechtsvervolging omvat ook civiele vorderingen.

In het kader van een civiele vordering kan worden verzocht om opheffing van de immuniteit als bedoeld in artikel 17 van Protocol nr. 7. Op grond van het nationale recht moet worden bepaald welke instanties bevoegd zijn om een dergelijk verzoek in te dienen.

Een vordering wegens niet-contractuele aansprakelijkheid die door een voormalige tijdelijk functionaris van de Unie wordt ingesteld tot vergoeding van de schade die hij stelt te hebben geleden door de onrechtmatige beëindiging van zijn overeenkomst, moet tegen de Europese Unie worden gericht en bij het Hof van Justitie van de Europese Unie worden ingesteld.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Frankrijk (ECER 8.2.21) – [C-4/21](#) – [Fédération des entreprises de la beauté](#)*

Cosmetische producten - Bevoegdheidsoverschrijding?

Samenvatting onder: [Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering](#)

IPR - Justitiële samenwerking in civiele zaken

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-804/19 – Markt24 – Oostenrijk – [ECLI:EU:C:2021:134](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Bevoegdheid - Individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst

Verordening (EU) nr. 1215/2012. BU, een in Oostenrijk woonachtige natuurlijke persoon, heeft een arbeidsovereenkomst gesloten met Markt24 GmbH, een vennootschap naar Duits recht. Volgens deze overeenkomst zou BU in Duitsland schoonmaakwerkzaamheden verrichten voor en onder leiding van Markt24. In de praktijk is de betrokken overeenkomst echter enkele maanden lang een dode letter gebleven, totdat Markt24 deze overeenkomst heeft beëindigd door BU te ontslaan. Gedurende die periode heeft de vennootschap geen werkzaamheden aan de werknemer toegewezen, hoewel zij zich in haar woonplaats beschikbaar hield voor werk. De vennootschap heeft haar ook niet het overeengekomen loon betaald.

In dit verband heeft BU tegen Markt24 een vordering tot betaling van loon ingesteld bij de Oostenrijkse rechter in wiens rechtsgebied zij woonachtig is. De verwijzende rechter wil weten of hij bevoegd is om kennis te nemen van de door BU ingestelde vordering, dan wel of die vordering voor een Duits gerecht had moeten worden ingesteld. Doorslaggevend daarvoor is, *om te beginnen*, of de bevoegdheidsregels van de Brussel I bis-verordening – met name artikel 21 ervan betreffende vorderingen van werknemers tegen hun werkgevers – op een dergelijke vordering van toepassing zijn; *voorts* of de werknemer in voorkomend geval krachtens dit artikel een vordering kan instellen bij het gerecht van zijn woonplaats in omstandigheden als die van de onderhavige zaak en, *ten slotte*, als dat niet het geval is, of deze verordening eraan in de weg staat dat dit laatste gerecht zich bevoegd verklaart op grond van nationale regels die de werknemer deze mogelijkheid bieden.

Hof: Het bepaalde in afdeling 5 van hoofdstuk II van verordening (EU) nr. 1215/2012 is van toepassing op een vordering in rechte van een werknemer met woonplaats in een lidstaat tegen zijn werkgever met woonplaats in een andere lidstaat, wanneer de onderhandelingen over en de sluiting van de arbeidsovereenkomst hebben plaatsgevonden in de lidstaat waar de werknemer woont en in de overeenkomst was bepaald dat de plaats van uitvoering van de arbeid was gelegen in de lidstaat van de werkgever, ook al is die arbeid om een aan de werkgever toerekenbare reden niet verricht.

Het bepaalde in afdeling 5 van hoofdstuk II van verordening nr. 1215/2012 verzet zich tegen de toepassing van de nationale bevoegdheidsregels op een vordering als bedoeld in punt 1 van het dictum van dit arrest, ook al blijken deze regels gunstiger te zijn voor de werknemer.

Artikel 21, lid 1, onder b), i), van verordening nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat een vordering als bedoeld in punt 1 van het dictum van dit arrest kan worden ingesteld bij het gerecht van de plaats waar of van waaruit de werknemer volgens de arbeidsovereenkomst het belangrijkste deel van zijn verplichtingen jegens zijn werkgever moest vervullen, onverminderd artikel 7, punt 5, van die verordening.

e Markt24: CJEU emphasises predictability of place of habitual employment. ([GAVL](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 23 februari 2021 – zaak C-800/19 – Mittelbayerischer Verlag – Polen – ECLI:EU:C:2021:124 – [conclusie](#)

Rechterlijke bevoegdheid - Onrechtmatige daad – Centrum van de belangen - Bescherming van persoonlijkheidsrechten – Onlinepublicatie

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoeker, een Poolse staatsburger en voormalig gevangene in Auschwitz (Polen) heeft bij de Poolse rechterlijke instanties een civiele vordering tegen een Duits dagblad ingesteld, omdat het in een onlineartikel de uitdrukking „Pools vernietigingskamp” had gebruikt ter verwijzing naar een nazivernietigingskamp dat tijdens de Tweede Wereldoorlog op het grondgebied van het (op dat moment) bezette Polen was gebouwd. Hoewel dat artikel slechts enkele uren online heeft gestaan voordat het werd gecorrigeerd, voert verzoeker aan dat de onlinepublicatie zijn nationale identiteit en waardigheid heeft aangetast.

Zijn de Poolse rechterlijke instanties internationaal bevoegd om kennis te nemen van een dergelijke vordering? Verzoeker vordert in het hoofdgeding niet alleen een financiële vergoeding, maar ook andere vormen van genoegdoening, namelijk een rechterlijke beslissing waarbij het de uitgever wordt verboden in de toekomst de uitdrukking „Pools vernietigingskamp” te gebruiken en de publicatie van verontschuldigingen.

Met deze zaak wordt het Hof derhalve gevraagd om wederom de criteria te specificeren voor de beoordeling van internationale bevoegdheid ter zake van vorderingen wegens schendingen van persoonlijkheidsrechten middels een onlinepublicatie. De context van deze zaak is echter tamelijk bijzonder: degene die stelt dat zijn persoonlijkheidsrechten zijn geschonden was in de betrokken publicatie niet met naam genoemd. Niettemin omvatten blijkens de huidige stand van de nationale rechtspraak de persoonlijkheidsrechten van Poolse staatsburgers mede de bescherming van hun nationale identiteit, nationale waardigheid en het respect voor de waarheid over de geschiedenis van het Poolse volk. In zaken zoals hier aan de orde lijkt het er voorts op dat die persoonlijkheidsrechten van Poolse overlevenden van nazivernietigingskampen worden geacht te worden aangetast door dergelijke uitlatingen.

A-G: Artikel 7, punt 2, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat voor rechterlijke bevoegdheid op basis van het centrum van de belangen niet vereist is dat een bepaalde persoon in de beweerdelijk schadelijke content op internet wordt genoemd.

Voor bevoegdheid op grond van artikel 7, punt 2, van die verordening dient een nationale rechterlijke instantie echter ter verzekering van een goede rechtsbedeling na te gaan of er een nauwe band bestaat tussen die rechterlijke instantie en de betrokken vordering. In de specifieke context van onlinepublicaties moet de nationale rechterlijke instantie zich ervan vergewissen dat er, gelet op de aard, de inhoud en de reikwijdte van het specifieke materiaal op internet, beoordeeld en uitgelegd in de juiste context ervan, een redelijke mate van voorzienbaarheid van het mogelijke forum bestaat wat betreft de plaats waar de door dat materiaal veroorzaakte schade zich kan voordoen.

- B Opinion on Case C-800/19: AG Bobek Proposes Foreseeability Test for 'Centre of Interests' Jurisdiction ([conflict of laws](#))
- B Mittelbayerischer Verlag: determining centre of interests for jurisdiction in online defamation cases. The AG suggests this is not the case for big changes. ([GAVL](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Verenigd Koninkrijk – 30 december 2020 (ECER 08.02.2021) – zaak C-708/20 – Seguros Catalana Occidente

Rechterlijke bevoegdheid – Aansprakelijkheid voor schade in vakantiewoning - Verzekering

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoekster heeft een vakantiewoning geboekt en heeft daar als gevolg van een val letsel opgelopen. Verzoekster wenst een vordering in te stellen tegen de tweede verweerster (eigenaar van de woning) ter zake van haar letsel en schade. De eerste verweerster (aansprakelijkheidsverzekeraar) stelt dat de verzekeringspolis niet van toepassing was op het gebruik van het onroerend goed door de tweede verweerster als vakantieaccommodatie voor betalende gasten, waardoor eerste verweerster stelde niet verplicht te zijn de tweede verweerster te vrijwaren voor het ongeval. De verwijzende rechter stelt de vraag of artikel 13, lid 3, van verordening (EU) 1215/2012 vereist dat de feitelijke grondslag waarop de getroffene zich beroept

om een vordering tegen de verzekeringnemer/verzekerde in te stellen, betrekking heeft op verzekeringszaken?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 17 december 2020 (ECER 10.02.2021) – zaak C-723/20 – Galapagos BidCo.

Insolventie – Rechterlijke bevoegdheid - Brexit - Overbrenging plaats hoofdkantoor binnen EU - Centrum voornaamste belangen van een schuldplichtige vennootschap

Verordening (EU) 2015/848. Verordening (EG) 1346/2000. Artikel 126 Terugtrekkingsakkoord VK en Noord-Ierland uit de EU de EGKS. Galapagos is een in 2014 opgerichte holding die in het Luxemburgse handelsregister is ingeschreven en waarvan de statutaire zetel zich in Luxemburg bevindt. Galapagos heeft geen werknemers in dienst. In juni 2019 heeft Galapagos het voornemen opgevat om zijn feitelijke bestuurszetel over te brengen naar Engeland. In augustus 2019 hebben haar bestuursleden in Engeland een verzoek ingediend tot opening van een insolventieprocedure ten aanzien van Galapagos. De bestuursleden zijn de volgende dag vervangen door een nieuw bestuurslid, dat voor Galapagos een kantoor in Duitsland heeft opgericht. De Britse procedure loopt nog. In september 2019 hebben de schuldeisers bij de Duitse insolventierechter een verzoek tot opening van een insolventieprocedure ingediend. De insolventierechter heeft conservatoire maatregelen bevolen en een voorlopige curator aangesteld. De rechter heeft zich internationaal bevoegd verklaard op grond dat het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar zich te Düsseldorf bevond toen het verzoek werd ingediend. Daaraan wordt niet afgedaan door de terugtrekking van het VK uit de Europese Unie. Volgens artikel 126 van het terugtrekkingsakkoord is tot en met 31 december 2020 een overgangperiode van kracht. Uit artikel 127, lid 1, eerste alinea, van het terugtrekkingsakkoord volgt dat de insolventieverordening tijdens de overgangperiode nog steeds van toepassing is op en in het VK. Verzoekster tot cassatie, een dochteronderneming van de schuldenaar, heeft bij het bevoegde Landgericht in haar hoedanigheid van schuldeiser hoger beroep ingesteld tegen die beslissing van de insolventierechter. Zij heeft diens internationale bevoegdheid betwist en aangevoerd dat de bestuurszetel van de schuldenaar in juni 2019 naar Engeland is overgebracht.

De verwijzende Duitse rechter stelt vragen inzake de verordening (EU) 2015/848. De vragen zijn gericht op het vaststellen van het centrum van de voornaamste belangen van een schuldplichtige vennootschap waarvan de statutaire zetel in een lidstaat ligt, en de vennootschap haar hoofdkantoor heeft overgebracht van een derde naar een tweede lidstaat, terwijl in de derde lidstaat nog moet worden beslist op een verzoek tot opening van de hoofdinsolventieprocedure.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VK – 21 december 2020 (ECER 19.2.21) - C-700/20 - London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association

Verzekering – Arbitrage – Onverenigbare beslissingen

Verordening (EG) nr. 44/2001. Terugtrekkingsakkoord EU-VK. Voor de Spaanse kust is een schip gezonken dat 70.000 ton stookolie vervoerde, met aanzienlijke verontreinigingsschade aan de Spaanse en Franse kust als gevolg. Het schip was gedekt door een aansprakelijkheidsverzekeringsspolis bij The London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited (hierna: Club). Die overeenkomst omvatte een arbitrageovereenkomst naar Engels recht. De vragen zijn belangrijk en blijven ook relevant nadat het VK de EU heeft verlaten, aangezien soortgelijke kwesties zich ook zouden kunnen voordoen met betrekking tot andere lidstaten en/of in het kader van het Verdrag van Lugano, mocht het Verenigd Koninkrijk tot dit verdrag toetreden.

Prejudiciële vragen: 1) Kan, gelet op de aard van de kwesties die de nationale rechter moet beoordelen om te beslissen of hij een arbitraal vonnis overneemt in een rechterlijke beslissing een ‚beslissing’ van de aangezochte lidstaat vormen in de zin van artikel 34, lid 3, van verordening nr. 44/2001?

2) Wanneer een rechterlijke beslissing waarin een arbitraal vonnis is overgenomen, buiten de materiële werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 valt, op grond van de in artikel 1, lid 2, onder

d), van die verordening opgenomen uitzondering voor arbitrage, dan een ‚beslissing‘ van de aangezochte lidstaat vormen in de zin van artikel 34, lid 3, van de verordening?

3) Indien de erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing van een andere lidstaat een met de nationale openbare orde strijdige schending zouden opleveren van het beginsel van het gezag van gewijsde van een eerder, door een rechter in de aangezochte lidstaat gewezen nationaal arbitraal vonnis of van een eerdere nationale rechterlijke beslissing waarin een arbitraal vonnis is overgenomen, kan dan, ervan uitgaande dat artikel 34, lid 3, van verordening nr. 44/2001 niet van toepassing is, die erkenning of tenuitvoerlegging worden geweigerd op grond van artikel 34, lid 1, van verordening nr. 44/2001, of zijn de in artikel 34, leden 3 en 4, van de verordening opgesomde gronden op grond waarvan het gezag van gewijsde of de onverenigbaarheid aan de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in de zin van de verordening in de weg kan staan, limitatief?”

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 11 januari 2021 (ECER 26.2.21) - C-30/21 - Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató*

Tolvignet Hongarije – Heffing van punitieve aard - Bevoegde rechter

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verweerder (houder van een voertuig met een Duits kenteken) reed voor een korte periode op een tolplichtige weg in Hongarije en kocht na ongeveer 15 tot 20 km een elektronisch tolvignet. Vraag is of een gerechtelijke procedure die door een staatsbedrijf wordt ingeleid - ter invordering van een heffing van punitieve aard wegens het ongeoorloofde gebruik van een tolplichtige weg aan een natuurlijke persoon die in een andere lidstaat woont - binnen de werkingssfeer van deze verordening valt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 28 september 2020 (ECER 26.2.21) - C-652/20 Allianz Elementar Versicherung

Verkeersongeval – Relatieve bevoegdheid

Verordening (EU) nr. 1215/2012. SZ heeft een auto met een Oostenrijks kenteken. Door te hoge snelheid en onder invloed van alcohol raakte hij de macht over het stuur kwijt en reed tegen een elektriciteitspaal. Behalve zichzelf overleed ten gevolge van het ongeluk ook EY, die naast hem zat. De auto was in Oostenrijk verzekerd door verweerster Allianz Elementar Versicherungs-AG. Eisers (de moeder van EY en haar grootouders langs moederszijde) hebben een rechtsvordering ingesteld tegen Allianz Elementar Versicherungs-AG, in de persoon van haar Roemeense vertegenwoordiger, S.C. Allianz-Țiriac Asigurări SA, statutair gevestigd te Boekarest.

Heeft artikel 11, lid 1 onder b) van de verordening enkel betrekking op de internationale bevoegdheid van de EU-lidstaten, of stelt het ook de interne (territoriale) bevoegdheid vast van de gerechten van de plaats waar de begunstigde van de verzekering woont?

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

- United Kingdom Supreme Court rules on a jurisdictional issue against Shell ([conflict of laws](#))
- Motacus Constructions v Castelli. Choice of court, English lois de police and interim measures under the Hague process, post Brexit. ([GAVL](#))
- Okpabi v Shell. The Supreme Court reverses the Court of Appeal and the High Court on jurisdictional hurdles in parent /subsidiaries cases. Guest blog by professor Robert McCorquodale. ([GAVL](#))

BREXIT

UK notifies that it considers the Brussels and Rome Convention to no longer apply to it ([conflict of laws](#))

OVERIG

- Personal Injury and Article 4(3) of Rome II Regulation ([conflict of laws](#))
- HCCH 2019 Judgments Convention Repository Update ([conflict of laws](#))

Justitie

CONSULTATIE

Modernisering van de justitiële samenwerking tussen EU-landen – gebruik van digitale technologie
Feedback mogelijk van 16 februari 2021 - 11 mei 2021 ([EC](#))

Kwekersrecht

CONSULTATIE

Voorstel voor een verordening - Community plant variety rights – duration of protection of plant breeders' rights extended for certain species, Feedback mogelijk van 5 februari 2021 - 3 April 2021 ([EC](#))

Landbouw en visserij (B)

HvJ – ARREST – 4 februari 2021 – zaak C-640/19 – Azienda Agricola Ambrosi Nicola Giuseppe e.a. – Italië - ECLI:EU:C:2021:97 – geen conclusie – arrest

Beschermde oorsprongsbenaming kaas - Hoeveelheden melk niet uitgesloten van overschotheffingen

Verordening (EG) nr. 1234/2007. Artikel 32, onder a), artikel 39, lid 1 en lid 2, onder a), artikel 40, lid 2, en artikel 41, onder b), VWEU. Voor het verkoopseizoen van melk en zuivelproducten 2008/2009 is aan elk van de betrokken Italiaanse producenten mededeling gedaan over de procedures voor de verrekening en berekening van de nationale productie met het oog op de vaststelling van extra heffingen die zij zouden moeten betalen. Deze producenten hebben een beroep ingesteld tot nietigverklaring van deze verzoeken tot betaling.

Zij stellen ook dat de hoeveelheden melk die worden gebruikt voor de productie van kaas met een beschermde oorsprongsbenaming (BOB) en die bestemd zijn voor uitvoer naar derde landen, moeten worden uitgesloten van de berekening van de gegarandeerde totale hoeveelheid die aan de lidstaten wordt toegekend. De verwijzende rechter vraagt o.a. af of de nationale regeling, die bij de berekening van de nationale quota rekening houdt met de hoeveelheden melk die worden gebruikt voor de productie van kaas met een BOB die bestemd is voor uitvoer naar derde landen, in overeenstemming is met de relevante bepalingen van de verordeningen tot vaststelling van de extra heffingen in de zuivelsector.

Hof: De artikelen 55, 65 en 78 van verordening (EG) nr. 1234/2007 moeten aldus worden uitgelegd dat de hoeveelheden melk die worden gebruikt voor de productie van kazen met een beschermde oorsprongsbenaming die bestemd zijn voor export naar derde landen, niet van de berekening van de nationale quota voor de productie van melk en andere zuivelproducten en van de overschotheffingen worden uitgesloten.

Uit het onderzoek van de derde prejudiciële vraag is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van de artikelen 55, 65 en 78 van verordening nr. 1234/2007, zoals gewijzigd bij verordening nr. 248/2008, kunnen aantasten.

HvJ – ARREST – 11 februari 2021 – zaak C-77/20 – K.M. – ECLI:EU:C:2021:112 – geen conclusie – arrest

Gemeenschappelijk visserijbeleid – Gebruik aan boord van machine waarmee vissen automatisch naar grootte kunnen worden gesorteerd – Evenredigheidsbeginsel – Strafzaak - Beslag

Verordening (EG) nr. 1224/2009. Dit verzoek is ingediend in het kader van een strafzaak die tegen K. M., de kapitein van een vissersvaartuig, is ingeleid omdat aan boord van zijn vissersvaartuig een machine aanwezig was waarmee haring, makreel en horsmakreel automatisch naar grootte kunnen worden gesorteerd zonder dat die machine op zodanige wijze was geïnstalleerd of gesitueerd dat gewaarborgd werd dat de vis onmiddellijk werd bevroren en niet meer in zee kon worden teruggezet. De Ierse marine was van mening dat de wijze waarop dit toestel was opgesteld, het vermoeden deed rijzen dat dit vaartuig betrokken was bij een illegale visserijactiviteit, genaamd *highgrading*, waarbij de beste vis uit de vangst wordt geselecteerd en de rest weer in zee wordt gegooid.

Hof: De artikelen 89 en 90 van verordening (EG) nr. 1224/2009 gelezen in het licht van het in artikel 49, lid 3, EU Handvest neergelegde evenredigheidsbeginsel, moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich, onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties, niet verzetten tegen een nationale bepaling die, als sanctie voor schending van artikel 32 van verordening (EG) nr. 850/98, niet alleen voorziet in een geldboete, maar ook in de verplichte inbeslagneming van de verboden of niet-conforme vangsten en van het verboden of niet-conforme vistuig aan boord van het betrokken vaartuig.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 4 februari 2021 – zaak C-830/19 – Région wallonne – België – ECLI:EU:C:2021:100 – conclusie

Elfpo - Landbouwsteun aan jonge landbouwers - Drempelwaarde – Mede-eigenaar

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Gedelegeerde verordening (EU) nr. 807/2014. De bij verordening (EU) nr. 1305/2013 ingestelde steunregeling voor plattelandsontwikkeling voorziet in steun voor, onder meer, jonge landbouwers die beschikken over adequate vakbekwaamheid en deskundigheid en zich voor het eerst als bedrijfshoofd op een landbouwbedrijf vestigen. De lidstaten kunnen voorwaarden stellen met betrekking tot de toegang tot dergelijke vestigingssteun. In het bijzonder kunnen zij op grond van verordening nr. 1305/2013 een maximale productiedrempel vaststellen, zodat bedrijfshoofden van landbouwbedrijven die deze drempel overschrijden niet voor steun in aanmerking komen.

In België is deze maximumdrempel „bij de vestiging van een jonge landbouwer” in de regelgeving van het Waalse Gewest vastgesteld op 1 miljoen EUR voor de standaardwaarde van de brutoproductie (SBP) van landbouwbedrijven die gelegen zijn op het grondgebied van dat gewest.

In de onderhavige zaak heeft een jonge landbouwer vestigingssteun aangevraagd voor een landbouwbedrijf waarvan de SBP hoger ligt dan de maximumdrempel, maar waarvan hij (voor één derde) onverdeeld mede-eigenaar is samen met zijn vader en moeder. Volgens zijn verklaringen vormt hij een feitelijke vereniging met zijn vader en beheren zij beiden het bedrijf waarover zij daadwerkelijke zeggenschap hebben.

Mogen lidstaten volgens de EU-regelgeving rekening houden met het gehele bedrijf en niet enkel met het deel van de jonge landbouwer in een landbouwbedrijf dat georganiseerd is als een feitelijke vereniging waarvan een jonge landbouwer een onverdeeld aandeel heeft overgenomen en bedrijfshoofd wordt, maar niet het enige bedrijfshoofd is?

A-G geeft het Hof in overweging: De artikelen 2, 5 en 19 van verordening (EU) nr. 1305/2013 (Elfpo), gelezen in samenhang met artikel 2 van gedelegeerde verordening (EU) nr. 807/2014, moeten aldus worden uitgelegd dat:

*– zij zich er **niet** tegen verzetten dat de lidstaten de ‚standaardwaarde van de brutoproductie’ van een landbouwbedrijf gebruiken om de maximumdrempel voor toegang tot steun voor de vestiging van jonge landbouwers vast te stellen;*

– zij zich er **niet** tegen verzetten dat in de nationale regeling bij het vaststellen van die maximumdrempel rekening wordt gehouden met het gehele landbouwbedrijf, en niet met het eigendomsaandeel van de jonge landbouwer in het bedrijf of met de arbeidseenheden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 4 december 2020 (ECER 10.02.2021) – C-726/20 – Ferme de la Sarte

GLB - Plattelandsontwikkeling – Elfpo - Graszoden en plantaardige dakbedekking als landbouwactiviteit? – Werkings sfeer vo. 1305/2013

Verordening (EU) nr. 1305/2013. In 2018 heeft eerste verzoeker (CT) met zijn vader een overeenkomst tot bedrijfsovername gesloten. Hij is bedrijfsleider van en heeft aandelen van de tweede verzoekster (de BV met beperkte aansprakelijkheid Ferme de la Sarte). Uit het bedrijfsplan blijkt dat de overname en de investeringen worden verricht met het oog op de ontwikkeling van de productie van graszoden en plantaardige dakbedekking. De tweede verzoekster heeft steunaanvragen ingediend: een vestigingssteunaanvraag voor gedeeltelijke overname, een investeringssteunaanvraag voor een opslagloods en een investeringssteunaanvraag voor de aankoop van een cilindrische maaimachine. De aanvragen zijn afgewezen. De steunaanvragen zijn niet gericht op de overname van een landbouwbedrijf, maar op de ontwikkeling van een nevenactiviteit die bestaat in de productie van graszoden en plantaardige dakbedekking die niet zou zijn aan te merken als een landbouwactiviteit. Deze aanvragen zouden daarom vallen buiten de werkingssfeer van de artikelen 17 en 19 van verordening 1305/2013. Verzoekers hebben beroep ingesteld tegen de afwijzingen.

De vraag is of de productie van graszoden kan worden beschouwd als een landbouw- of tuinbouwactiviteit en of deze activiteit buiten de werkingssfeer van artikel 17 van verordening (EU) nr. 1305/2013 valt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 4 januari 2021 (ECER 23.02.2021) – zaak C-24/21 – PH

Genetisch gemodificeerde mais – Verbod telen – Regionale wet

Richtlijn 2002/53/EG. Richtlijn 2001/18. Verzoeker is veroordeeld tot betaling van een geldboete van €5.000,- wegens het telen van genetisch gemodificeerde maïs, wat een overtreding is van een wet van de regio Friuli Venezia Giulia (FVG). Verzoeker heeft beroep ingesteld tegen de beschikking. Verzoeker betwist dat die maïs krachtens de regionale wet 5/2011 op het gehele grondgebied van de regio FVG niet mag worden geteeld. De regio FVG heeft de regionale wet aangenomen om erop toe te zien dat het in artikel 26bis van richtlijn 2001/18 en de aanbeveling 2010/C 200/01 vervatte beginsel wordt geëerbiedigd. Artikel 26bis van richtlijn 2001/18 bepaalt dat de lidstaten alle passende maatregelen kunnen nemen om niet-doelbewuste aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in andere producten te voorkomen. Ook is bij besluit van de Commissie van 3 maart 2016 bepaald dat de teelt van ggo-maïs MON 810 op het gehele grondgebied van Italië is verboden.

De verwijzende rechter stelt de vraag of de verbodsbepaling in de regionale wet nr. 5/2011 van de regio FVG houdende co-existentiemaatregelen die neerkomen op een verbod op de teelt van de maïsvariëteit MON 810 op het grondgebied van de regio FVG, verenigbaar of onverenigbaar is met de regeling van richtlijn 2001/18, mede in het licht van verordening nr. 1829/2003 en aanbeveling 2010/C 200/01? Ook wordt gevraagd of dit verbod een maatregel van gelijke werking kan vormen en derhalve in strijd is met de artikelen 34, 35 en 36 VWEU?

CONSULTATIE

Ontwerp van uitvoeringsverordening - Paardenpaspoorten — regels voor de identificatie en registratie van paarden, Feedback mogelijk van 4 februari 2021 - 4 Maart 2021 (EC)

LHBT-rechten

EHRM factsheets

- Homosexuality: criminal aspects
- [Sexual orientation issues](#) (januari 2020)

OVERIG

- Two new LGBT cases communicated by the court against France and Moldova ([ECHRSO](#))
- Protecting the right to a nationality for children of same-sex couples in the EU – A key issue before the CJEU in *V.M.A. v Stolichna Obsthina* (C-490/20) ([EU law analysis](#))

Luchtvaart (c)

GERECHT EU – ARREST – 17 februari 2021 – zaak T-238/20 – Ryanair/Commissie – ECLI:EU:T:2021:91 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Zweedse garantieregeling voor luchtvaartmaatschappijen

Samenvatting onder: [Staatsteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 11 november 2020 (ECER 03.02.2021) – [zaak C-660/20 – Lufthansa CityLine](#)

Deeltijdarbeid – Piloot ingezet als voltijdwerker – Recht op vergoeding voor extra vliegreizen piloot? – Gelijke behandeling

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 30 december 2020 (ECER 26.2.21) – C-37/21 – [flightright](#)

Luchtvaartclaim – Uitstel startverklaring door luchtverkeersleiding – Buitengewone omstandigheid?

Verordening (EG) nr. 261/2004. Verweerster voert aan dat de langdurige vertraging het gevolg is van buitengewone omstandigheden. De langdurige vertraging was te wijten aan het feit dat de vlucht reeds met grote vertraging was opgestegen in Hamburg, hetgeen op zijn beurt was toe te schrijven aan de langdurige vertraging waarmee de voorafgaande vlucht uit Krakau in Hamburg was geland. Deze laatste vertraging was op haar beurt toe te schrijven aan het feit dat het vertrek in Krakau wegens slechte weersomstandigheden met vier uur en tweeënvijftig minuten was uitgesteld. Bij de slechte weersomstandigheden ging het om mist die resulteerde in een slechte zichtbaarheid die gevaar opleverde voor de vliegveiligheid. Volgens de verwerende luchtvaartmaatschappij is sprake van buitengewone omstandigheden, aangezien de weersomstandigheden niet onder haar verantwoordelijkheid vallen. De vragen hebben betrekking op het begrip 'buitengewone omstandigheid' en of een uitstel van startverklaring door de luchtverkeersleiding daaronder valt.

WIKI

[Wiki luchtvaartclaims](#)

Manipulatiesoftware

OVERIG

The Volkswagen emissions scandal in NL – a first hearing just took place and a ruling on certain issues is expected in early March 2021, as well as recent developments in Spain and the CJEU ([conflict of laws](#))

Mededinging (B-S)

HvJ – ARREST – 2 februari 2021 – zaak C-481/19 – Consob – Italië - ECLI:EU:C:2021:84 – Grote Kamer – persbericht – conclusie – arrest

Handel met voorwetenschap – Zwijgrecht – Nemenetur-beginsel - Marktmissbruik

Richtlijn 2003/6/EG (Richtlijn marktmissbruik) en Verordening (EU) 596/2014 (MAR). Artikelen 47 en 48 EU Handvest. Een marktpartij, natuurlijk persoon X, heeft van de Italiaanse toezichthouder Consob onder meer een bestuurlijke boete gekregen wegens handel met voorwetenschap. X is bovendien beboet vanwege schending van de medewerkingsplicht zoals neergelegd in het geldende Italiaanse recht (onder meer ter uitvoering van art. 14 lid 3 Richtlijn Marktmissbruik resp. art. 30 lid 1 onder b) MAR)); X had eerst herhaaldelijk verzocht om de datum van het verhoor te verzetten waarvoor hij, als persoon die van de feiten op de hoogte was, was opgeroepen, en weigerde vervolgens toen hij op dat verhoor was verschenen de hem gestelde vragen te beantwoorden. Het Corte Suprema di Cassazione stelde in dezen grondwettigheidsvragen aan het Corte Costituzionale dat op zijn beurt prejudiciële vragen stelde.

Volgens het Hof verzet het zwijgrecht, zoals dat wordt gewaarborgd onder art. 47 en 48 Handvest van de grondrechten van de EU, zich er onder andere tegen dat een natuurlijke persoon tegen wie een vervolging is ingesteld in de zin van bedoeld art. 48 een sanctie wordt opgelegd voor zijn weigering om de bevoegde autoriteit krachtens de Richtlijn marktmissbruik of MAR antwoorden te verstrekken waaruit zou kunnen blijken dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan een inbreuk die met administratieve sancties van strafrechtelijke aard wordt bestraft, of dat hij strafrechtelijk aansprakelijk is. Dat geldt overigens ook indien geen sprake is van administratieve sancties van strafrechtelijke aard, maar in het kader van een voorkomende administratieve procedure verkregen bewijzen in het kader van een tegen dezelfde persoon ingestelde strafprocedure kunnen worden gebruikt. De desbetreffende rechtspraak van het Hof inzake de mededingingsregels van de Unie doet aan het voorgaande niet af. Het Hof betreft in haar overwegingen ook art. 30 lid 1 onder b) MAR omdat – hoewel *ratione temporis* niet van toepassing – de nationaalrechtelijke bepaling die destijds strekte tot implementatie van art. 14 lid 3 Richtlijn marktmissbruik thans uitvoering geeft aan genoemde MAR-bepaling.

Artikel 14, lid 3, van richtlijn 2003/6/EG en artikel 30, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 596/2014, gelezen in het licht van de artikelen 47 en 48 EU Handvest, moeten aldus worden uitgelegd dat de lidstaten op grond van deze bepalingen mogen besluiten om geen sanctie op te leggen aan een natuurlijke persoon die in het kader van een onderzoek dat door de bevoegde autoriteit krachtens deze richtlijn of deze verordening tegen hem is ingesteld, weigert om deze autoriteit antwoorden te verstrekken waaruit zou kunnen blijken dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan een inbreuk die met administratieve sancties van strafrechtelijke aard wordt bestraft, of dat hij strafrechtelijk aansprakelijk is.

- 📌 HvJ EU wijst arrest over zwijgrecht en nemo tenetur-beginsel in het Europees bestuursrecht ([Bijzonder strafrecht](#))
- 📌 EU-Hof: Zwijgrecht van toepassing in bepaalde administratieve procedures ([ECER](#))
- 📌 Exercising right to silence “easier” for individuals after ECJ insider trading ruling → ([Bijzonder strafrecht](#))
- 📌 „You have the right to remain silent” during punitive administrative proceedings, CJEU confirms – Case C-481/19 DB v. Consob ([European law blog](#))
- 📌 Bij verdenking handel met voorwetenschap is opleggen sanctie niet vereist ([taxlive](#))

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-689/19 P – VodafoneZiggo Group/Commissie – ECLI:EU:C:2021:142 – geen conclusie – arrest

**Elektronische communicatienetwerken – Aanbevelingen Europese Commissie -
Gezamenlijke aanmerkelijke marktmacht**

Samenvatting onder: Diensten, elektronische communicatiemiddelen

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-857/19 – Slovak Telekom - Slowakije - ECLI:EU:C:2021:139 – persbericht – geen conclusie – arrest

Ne bis in idem – Misbruik van een machtspositie - Retailmarkt voor telecommunicatie

Artikel 102 VWEU. Verordening (EG) nr. 1/2003. Artikel 50 EU Handvest. De zaak gaat over de rechtmatigheid van een besluit waarbij aan ST een boete is opgelegd vanwege misbruik van haar machtspositie in de zin van artikel 102 VWEU door op de retailmarkt voor telecommunicatie en de wholesalemarkt voor de totstandbrenging van verbindingen tarieven te hanteren waardoor marges worden uitgehouden.

Prejudiciële vragen: Betekent de zinsnede ‚ontneemt dit de mededingingsautoriteiten van de lidstaten hun bevoegdheid tot toepassing van de artikelen 101 en 102 VWEU’, in artikel 11, lid 6, eerste volzin, van verordening nr. 1/2003, dat de autoriteiten van de lidstaten hun bevoegdheid tot toepassing van de artikelen 101 en 102 VWEU verliezen?

Heeft artikel 50 (recht om niet tweemaal in een strafrechtelijke procedure voor hetzelfde delict te worden berecht of gestraft) van het Handvest ook betrekking op gevallen van administratieve delicten waarbij misbruik is gemaakt van een machtspositie in de zin van artikel 102 VWEU en waarvoor de Commissie en de autoriteit van de lidstaat afzonderlijk en zelfstandig sancties hebben opgelegd in het kader van hun bevoegdheden krachtens artikel 11, lid 6, van verordening nr. 1/2003?

Hof: Artikel 11, lid 6, eerste volzin, van verordening (EG) nr. 1/2003 moet aldus worden uitgelegd dat de mededingingsautoriteiten van de lidstaten niet meer bevoegd zijn om de artikelen 101 en 102 VWEU toe te passen wanneer de Europese Commissie een procedure inleidt die tot vaststelling van een besluit leidt waarbij een inbreuk op deze bepalingen wordt vastgesteld, voor zover deze formele handeling betrekking heeft op dezelfde vermeende schendingen van de artikelen 101 en 102 VWEU die door dezelfde onderneming of ondernemingen zijn begaan op dezelfde productmarkt of productmarkten en dezelfde geografische markt of markten, in dezelfde periode of perioden als die waarop de door deze autoriteiten eerder ingeleide procedure of procedures betrekking hebben.

Het ne-bis-in-idembeginsel, zoals neergelegd in artikel 50 EU Handvest moet aldus worden uitgelegd dat het van toepassing is op inbreuken op het mededingingsrecht, zoals het in artikel 102 VWEU bedoelde misbruik van een machtspositie, en dat het verbiedt dat een onderneming opnieuw wordt veroordeeld of vervolgd wegens een mededingingsversturende gedraging waarvoor zij is bestraft of niet-aansprakelijk is verklaard bij een eerdere beslissing waartegen geen beroep meer openstaat. Dit beginsel vindt daarentegen geen toepassing wanneer een mededingingsautoriteit van een lidstaat en de Europese Commissie afzonderlijk en onafhankelijk van elkaar een onderneming vervolgen en die onderneming sancties opleggen wegens schendingen van artikel 102 VWEU die betrekking hebben op afzonderlijke productmarkten of geografische markten, of wanneer een mededingingsautoriteit van een lidstaat haar bevoegdheid krachtens artikel 11, lid 6, eerste volzin, van verordening nr. 1/2003 verliest.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 december 2020 (ECER 10.02.2021) – C-680/20 – Unilever Italia Mkt. Operations

Mededinging – Misbruik machtspositie – Beperken verkoop waterijsjes lokale producent door distributeurs van Unilever – Toerekenbaarheid - Economische eenheid

Artikel 102 VWEU. La Bomba is een vennootschap die waterijsjes produceert en actief is in enkele regio's van centraal Italië. La Bomba heeft bij de mededingingsautoriteit aangifte gedaan van het feit dat Unilever exploitanten van strandpaviljoens en cafés die als haar wederverkopers optreden, heeft gelast om naast haar eigen (ijs)producten geen waterijsjes van het merk La Bomba te verkopen

en daarbij heeft gedreigd de overeengekomen kortingen niet langer toe te passen of de verkoopovereenkomsten op te zeggen, en eveneens boetes heeft opgelegd. De mededingingsautoriteit heeft vastgesteld dat Unilever een strategie hanteert die mededinging op basis van verdiensten uitsluit en heeft Unilever een geldboete opgelegd en gelast de onrechtmatig geachte handelwijze te staken. De verwijzende rechter stelt vragen over artikel 102 VWEU.

In de onderhavige zaak worden de gedragingen die misbruik van een machtspositie opleveren – hoewel zij feitelijk niet door Unilever, maar door haar distributeurs zijn verricht – uitsluitend aan Unilever toegerekend op grond van de veronderstelling dat zij en haar distributeurs kunnen worden geacht één economische eenheid te vormen. Het is aan de nationale rechter om de feitelijke inhoud van de contractuele betrekking tussen Unilever en haar distributeurs te onderzoeken. Desondanks moeten vanuit juridisch oogpunt de begrippen “onderneming” en “ondernemer” in het mededingingsrecht worden verduidelijkt, alsook de criteria om te bepalen aan wie mededingingsverstoringe handelingen moeten worden toegerekend. Met name moet worden verduidelijkt aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om de gedragingen van de één ook aan de ander te kunnen toerekenen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 10 december 2020 (ECER 8.2.21) - C-721/20 - DB Station and Service

Gebruiksrechten spoor – Toetsing artikel 102 VWEU?

Samenvatting onder: Vervoer

BREXIT

S.A.D. van Garsse, Na de brexit kan, wil en moet het Verenigd Koninkrijk nieuwe mededingingsregels opstellen. De EU kan leren en van die innovatie, in: TA 2021/1

Medische nalatigheid

EHRM – ARREST – 23 februari 2021 – Vilela e.a. t. Portugal – persbericht – arrest (niveau 2) - 63687/14 - ECLI:CE:ECHR:2021:0223JUD006368714

Medische nalatigheid – Recht op leven

Artikel 8 EVRM. Klagers zijn echtelieden en procederen mede namens hun in 2017 overleden zoon. Volgens klagers is het ziekenhuis medisch nalatig geweest ten tijde van de geboorte van de zoon, die daardoor ernstig gehandicapt is geraakt.

EHRM: de ouders – wier verzoek niet-ontvankelijk wordt verklaard – hebben gerechtvaardigd belang bij het voortzetten van de procedure op naam van hun zoon. Er is geen sprake van bijzondere omstandigheden waarin een verdragsstaat aansprakelijk kan worden gehouden voor medische nalatigheid; het verwijt dat de keizersnede te laat is uitgevoerd geldt niet als zodanig. Het is ook niet aan het hof om het oordeel en het handelen van medische professionals te beoordelen. Wel is er sprake van een schending van de verplichtingen uit hoofde van art. 8 EVRM waar het gaat om de te lange duur van de procedure tot vaststelling van de medische aansprakelijkheid. Schending van art. 8 EVRM (procedure).

Mensenhandel (S)

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – V.C.L. en A.N. t het VK – persbericht – arrest (niveau 1) – [77587/12](#) - [74603/12](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD007758712](#)

Dwargarbeid en eerlijk proces - Mogelijke Vietnamese slachtoffers van kinderhandel die zijn vervolgd voor drugsproductie werden onvoldoende beschermd

Artikel 4 EVRM. Artikel 6 EVRM. Klagers hebben de Vietnamese nationaliteit en zijn door de politie aangetroffen in hennepkwekerijen. Zij bleken 15 en 17 jaar oud te zijn op het moment van de aanhouding. Zij werden tot 20 respectievelijk 18 jaar jeugddetentie veroordeeld voor drugsproductie. Na de veroordeling werd door een medewerker van de Kinderbescherming en Kinderhandel advies- en informatielijn vastgesteld dat er sterke aanwijzingen waren dat klagers slachtoffer waren van kinderhandel, waarbij zij werden vastgehouden en gedwongen moesten werken in de hennepkwekerijen. In hoger beroep oordeelde de strafrechter dat slachtoffers van mensenhandel niet automatisch immuun zijn voor strafvervolgning en dat zij voldoende beschermd waren doordat het Openbaar Ministerie kon beslissen tot het al dan niet vervolgen. De vervolgingsbeslissing was volgens de rechter gerechtvaardigd.

EHRM: Slachtoffers van mensenhandel zijn niet immuun voor vervolging. Vervolging van mogelijke slachtoffers kan echter op gespannen voet staan met bescherming van hen. Als autoriteiten zich bewust worden van een verdenking dat een persoon slachtoffer is van mensenhandel, moet die persoon door een daartoe gekwalificeerd persoon worden onderzocht. Een beslissing tot vervolging moet altijd volgen op zo'n onderzoek, in het bijzonder bij minderjarige personen. Doordat de klagers als minderjarigen waren aangetroffen in een hennepkwekerij, had al de redelijke verdenking moeten ontstaan dat zij mensenhandelslachtoffers waren. Zij werden echter vervolgd en het Openbaar Ministerie constateerde later dat die beslissing gerechtvaardigd was, omdat klagers volgens het Openbaar Ministerie geen slachtoffers van mensenhandel waren. Er zijn echter geen duidelijke redenen gegeven waarom zij tot een andere conclusie kwamen dan de competente autoriteit op het gebied van mensenhandel. De nationale rechter had door te concluderen dat vervolging gerechtvaardigd was zich gebaseerd op factoren die niet tot de kern lijken te gaan van de internationaal geaccepteerde definitie van mensenhandel. Schending van artikel 4 EVRM.

Omdat door de strafrechter in eerste aanleg niet was onderzocht of klagers slachtoffer waren van mensenhandel, was hen de kans ontnomen om bewijs te bemachtigen dat hun verdediging had kunnen helpen. Dit was niet hersteld in hoger beroep, omdat de rechter daar alleen had onderzocht of vervolging gerechtvaardigd was en zich, zoals gezegd, had gebaseerd op factoren die niet tot de kern lijken te gaan van de internationaal geaccepteerde definitie van mensenhandel. Schending van artikel 6, eerste lid, EVRM.

- 📌 Victims of human trafficking: can they be criminals as well? ([UK human rights blog](#))

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – 3 februari 2021 – zaak C-637/18 – Commissie/Hongarije – [ECLI:EU:C:2021:92](#) – persbericht – geen conclusie – arrest

Niet-nakoming - Luchtkwaliteit

Richtlijn 2008/50/EG. [in vertaling] Hongarije is de verplichtingen die op haar rusten op grond van Richtlijn 2008/50/EG betreffende de luchtkwaliteit niet nagekomen door systematisch de dagelijkse toegestane hoeveelheid PM10 te overschrijden en door geen maatregelen te nemen om dit tegen te gaan.

HvJ - ARREST - 25 februari 2021 - zaak C-389/19 P - Commissie/Zweden - ECLI:EU:C:2021:131 - [conclusie](#) - [arrest](#)

REACH - Gebruik van loodsulfochromaat geel en loodchromaatmolybdaatsulfaat rood - Zeer zorgwekkende stoffen

Verordening (EG) nr. 1907/2006 (Reach-verordening). De Europese Commissie heeft het Hof van Justitie om vernietiging van het arrest van 7 maart 2019, Zweden/Commissie, in zaak T-837/16 verzocht, waarbij het Gerecht uitvoeringsbesluit C(2016) 5644 final van de Commissie van 7 september 2016 houdende verlening van een autorisatie voor bepaalde toepassingen van loodsulfochromaat geel en loodchromaatmolybdaatsulfaat rood overeenkomstig verordening (EG) nr. 1907/2006 nietig heeft verklaard en het verzoek van de Commissie om de gevolgen van dat besluit te handhaven tot de vervanging ervan door een nieuw besluit heeft afgewezen.

Hof: Punt 2 van het dictum van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 7 maart 2019, Zweden/Commissie, in zaak T-837/16, wordt vernietigd. De hogere voorziening wordt afgewezen voor het overige. De gevolgen van uitvoeringsbesluit C(2016) 5644 final van de Commissie van 7 september 2016 houdende verlening van een autorisatie voor bepaalde toepassingen van loodsulfochromaat geel en loodchromaatmolybdaatsulfaat rood overeenkomstig verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad worden gehandhaafd totdat de Europese Commissie opnieuw heeft beslist op de door DCC Maastricht BV ingediende autorisatieaanvraag.

HvJ - CONCLUSIE A-G KOKOTT - 25 februari 2021 - zaak C-458/19 P - ClientEarth/Commissie - ECLI:EU:C:2021:145 - [persbericht](#) - [conclusie](#)

Verdrag van Aarhus - Toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden - Interne herziening - Autorisatie voor het gebruik van bis(2-ethylhexyl)ftalaat (DEHP)

Verordening (EG) nr. 1367/2006. Verdrag van Aarhus. Verordening (EG) nr. 1907/2006. Uitvoeringsbesluit C(2016) 3549 final. Bis(2-ethylhexyl)ftalaat (DEHP) is een zogenoemde weekmaker die wordt toegevoegd aan kunststoffen op basis van polyvinylchloride (pvc). Met DEHP zijn aanzienlijke risico's voor de gezondheid van de mens verbonden. Derhalve is voor het gebruik van die stof overeenkomstig de Reach-verordening een autorisatie vereist, die door de Commissie op aanvraag van de gebruiker kan worden verleend. ClientEarth is een niet-gouvernementele organisatie die zich inzet voor de bescherming van het milieu. In de onderhavige procedure komt ClientEarth als derde op tegen een dergelijke autorisatie die door de Commissie aan drie afvalrecyclingsondernemingen is verleend voor het gebruik van gerecyclede pvc-afvalstoffen (pvc-recyclaat) die DEHP bevatten. In die context heeft ClientEarth de Commissie overeenkomstig de Aarhus-verordening verzocht om herziening van de autorisatie en vervolgens bij het Gerecht tevergeefs beroep ingesteld tegen de afwijzing van het desbetreffende verzoek.

De onderhavige hogere voorziening biedt het Hof derhalve voor het eerst de gelegenheid om zich uit te spreken over bepaalde aspecten van de herzieningsprocedure van de Aarhus-verordening en de autorisatieprocedure van de Reach-verordening. In wezen gaat het daarbij om de toetsing van de afwegingen die ten grondslag liggen aan de autorisatie en dus om de criteria die daarbij in aanmerking moeten worden genomen, en om de toetsing van de analyse van de alternatieven. Bovendien wordt getwist over de vraag in hoeverre het verzoek tot interne herziening het voorwerp van het geding afbakt en in hoeverre derden onder verwijzing naar gebreken van de autorisatieaanvraag van de gebruiker de geldigheid van het autorisatiebesluit kunnen aanvechten.

A-G geeft het Hof in overweging: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 4 april 2019, ClientEarth/Commissie, in zaak T-108/17 wordt vernietigd. Besluit C(2016) 8454 final van de Europese Commissie van 7 december 2016 wordt nietig verklaard.

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

- Rechter sommeert Frankrijk zijn klimaatbeleid aan te scherpen ([NRC](#))
- United Kingdom Supreme Court rules on a jurisdictional issue against Shell ([conflict of laws](#))

NOOT – bij HvJ 20 januari 2021, zaak C-619/19, Land Baden-Württemberg tegen D.R .

EU-Hof: Interne mededelingen van overheidsinstanties die milieu-informatie bevatten zijn slechts tijdelijk beschermd tegen openbaarmaking ([ECER](#))

NOOT – bij conclusie A-G HvJ 3 december 2020, zaak C-559/19 Commissie/Spanje

AG Opinion on Doñana Case (C-559/19): a “watered-down” concept on the prohibition of groundwater deterioration? ([European law blog](#))

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Mededeling “Europees klimaatpact”, Kamerstuk 22112, nr. 3040

CONSULTATIE

Milieucriminaliteit – verbetering van de EU-regels voor milieubescherming via het strafrecht, Feedback mogelijk van 8 februari 2021 - 4 Mei 2021 ([EC](#))

- Openbare consultatie Richtlijn milieucriminaliteit ([Bijzonder strafrecht](#))

OVERIG

- Dialoog tussen Nederland en de Europese Commissie om schonere lucht te promoten ([ECER](#))
- Artikel: Groene ketenaansprakelijkheid ([Bijzonder strafrecht](#))

EHRM factsheet

- [Environment](#)

Militaire missie

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 - Hanan t. Duitsland – Grote Kamer - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 1\)](#) - [4871/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD000487116](#)

Positieve verplichting van lidstaat onderzoek in te stellen – Effectief onderzoek

Samenvatting onder: [recht op leven](#)

OVERIG

- A new research report, entitled '[Military operations overseas: state jurisdiction, attribution and procedural obligations under Article 2](#)'

Ne bis in idem (B – S)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Rarinca t. Roemenië - 12 januari 2021 – persbericht 4.2.2021 – beslissing - 10003/16 - ECLI:CE:ECHR:2021:0112DEC001000316

Recht op een eerlijk proces – Ne bis in idem – Klachten niet-ontvankelijk

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-857/19 – Slovak Telekom - Slowakije - ECLI:EU:C:2021:139 – persbericht – geen conclusie – arrest

Ne bis in idem – Misbruik van een machtspositie - Retailmarkt voor telecommunicatie

Samenvatting onder: [Mededinging](#)

EHRM factsheet

[Right not to be tried or punished twice](#)

Overlevering en uitlevering (s)

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 11 februari 2021 – zaak C-648/20 PPU – Svishtov Regional Prosecutor’s Office – VK - ECLI:EU:C:2021:115 – conclusie

Europees aanhoudingsbevel - Uitvaardiging door Openbaar Ministerie - Rechtsbescherming

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikelen 6 en 47 EU Handvest. De procedures voor het uitvaardigen van een EAB verschillen per lidstaat, met name voor wat betreft de aangewezen uitvaardigende rechterlijke autoriteit en de uitvoerende rechterlijke autoriteit zoals bedoeld in artikel 6 van Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Ook de rechtsbescherming van de opgeëiste persoon verschilt per lidstaat. Het Hof moet per geval beoordelen of de rechtsbescherming van de opgeëiste persoon voldoende wordt gewaarborgd, alsook de effectiviteit van de overlevering. In casu is het EAB uitgevaardigd door het Openbaar Ministerie in de *pre-trial stage* van de strafrechtelijke procedure. Rechterlijke toetsing kan pas plaatsvinden nadat de opgeëiste persoon is overgeleverd aan de lidstaat. (niet officiële vertaling)

A-G geeft het Hof in overweging: Kaderbesluit 2002/584/JBZ dient aldus te worden uitgelegd dat niet is voldaan aan de vereisten voor een effectieve rechtsbescherming als zowel het nationale aanhoudingsbevel als het EAB is uitgevaardigd door een autoriteit die niet een rechterlijke instantie is en de rechterlijke toetsing niet plaats kan vinden voorafgaand aan de overlevering van de opgeëiste persoon. (niet officiële vertaling)

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Amsterdam – 10 februari 2021 - ECLI:NL:RBAMS:2021:420

Overlevering - Rechtsstaat in Polen

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. De Internationale Rechtshulpkamer (IRK) van de rechtbank Amsterdam heeft vandaag afgezien van de overlevering van een 33-jarige Pool die in zijn geboorteland wordt verdacht van handel in en invoer van drugs. De IRK oordeelt dat er een reëel gevaar bestaat dat zijn grondrecht op een eerlijk proces zal worden geschonden als hij in Polen terecht moet staan.

- 📌 Poolse verdachte definitief vrij in Nederland (NRC)
- 📌 Dutch court escalates rule of law battle with Poland ([Politico](#))
IRK ziet af van overlevering Poolse verdachte, in: [NJB 2021/565](#)
- 📌 Amsterdam court rejects Polish European Arrest Warrant request over rule of law concerns ([Fair trials](#))

- Rechtbank Amsterdam weigert Poolse verdachte over te leveren: precedent of uniek besluit? ([Leiden law blog](#))

[Rule of Law in Poland @RULEOFLAWpl](#)

We are very pleased to learn that the Amsterdam court has abundantly cited the Rule of Law in Poland and [@Verfassungsblog](#) in a breakthrough decision regarding refusing the European Arrest Warrant execution to Poland. A great motivation to follow up with our project

LITERATUUR

S.S. Buisman, De impact van COVID-19 op het EAB, in: [DD 2021/14](#)

OVERIG

The two-step can't be the quick step': The CJEU reaffirms its case law on the European Arrest Warrant and the rule of law backsliding ([European law blog](#))

Prejudiciële procedure HvJ

NOOT – bij HvJ 9 juli 2020, zaak C-272/19 Land Hessen

M. Leloup, Het arrest Land Hessen: opnieuw over het onafhankelijkheidsbegrip in de Europese rechtsorde, zaak C-272/19, Land Hessen, in: [SEW 2021, nr. 2](#)

WIKI

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-658/19 – Commissie/Spanje – ECLI:EU:C:2021:138 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Niet-nakoming - Niet-omzetting EU-richtlijn in verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafonderzoeken - Financiële sancties - Dwangsom

Samenvatting onder: [Institutioneel recht](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 21 december 2020 (ECER 25.02.2021) – [zaak C-34/21 – Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer*](#)

AVG – Online onderwijs – Instemming docenten? - Medezeggenschapsraad

Verordening (EU) 2016/679. Partijen zijn het niet eens over de vraag of bij de invoering van livestreamonderwijs via videoconferentiesystemen, naast de toestemming van de ouders voor hun kinderen of van meerderjarige scholieren, ook de instemming van de betrokken leerkracht vereist is, dan wel of de in dit verband verrichte gegevensverwerking bestreken wordt door de wet van de deelstaat Hessen inzake gegevensbescherming en informatievrijheid. Partijen zijn het evenmin eens over de vraag of er volgens de relevante regelingen van de deelstaat Hessen inzake personeelsvertegenwoordiging een medezeggenschapsrecht dan wel slechts een recht op inspraak bestaat.

Er wordt onder andere gevraagd of een bepaling slechts als een nadere regel ter bescherming van de rechten en vrijheden met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens van werknemers in het kader van de arbeidsverhouding in de zin van artikel 88, lid 1, van verordening (EU) 2016/679

kan worden aangemerkt indien zij voldoet aan de vereisten die krachtens artikel 88, lid 2, van die verordening gelden voor dergelijke regels?

RECHTSPRAAK NL – PREJUDICIËLE VRAGEN AAN HOGE RAAD – Gerechtshof Amsterdam – 16 februari 2021 – [ECLI:NL:GHAMS:2021:499](#)

Verzoek om verwijdering gegevens uit BKR-register

Voornemen om de beslissing aan te houden totdat Hoge Raad uitspraak heeft gedaan op door rechtbank Amsterdam ([ECLI:NL:RBAMS:2021:174](#)) gestelde prejudiciële vragen. Provisioneel verzoek wordt afgewezen.

- e** Rechtbank stelt prejudiciële vragen aan de Hoge Raad over privacyrechtelijke grondslag BKR-stelsel ([Dirkzwager](#))
- e** Hof stelt prejudiciële vragen over persoonsgegevensverwerking ([IT en Recht](#))

NOOT – bij HvJ 9 juli 2020, zaak C-272/19 Land Hessen

M. Leloup, Het arrest Land Hessen: opnieuw over het onafhankelijkheidsbegrip in de Europese rechtsorde, zaak C-272/19, Land Hessen, in: [SEW 2021, nr. 2](#)

LITERATUUR

- M. van Opijnen, Alle uitspraken online? Hoe dan?, in: [AA 2021/0127](#)

De uitsprakendatabank van [rechtspraak.nl](#) oogst veel waardering, maar de roep om alle uitspraken te publiceren wordt steeds luider. Een wettelijke regeling is daarvoor noodzakelijk, maar wat moet er eigenlijk in zo'n wet staan, wat is de verhouding tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming en hoe kan reeds beschikbare technologie helpen om een veel grootschaliger publicatie mogelijk te maken?

- C.N. van der Sluis, Uitwisselen van processtukken in het bestuursproces. Van geheimhouding en dreigende openbaarheid, in: [AA 2021/0153](#)

KAMERBRIEF

Kamerbrief over visie digitale identiteit ([Privacyweb](#))

OVERIG

- Belemmert gegevensbescherming de criminaliteitsbestrijding? | Wwft en AVG ([Weblog Ellen Timmer](#))
- BEUC files complaints against Tik Tok ([ECLB](#))
- Data Protection, the UK and the EU: the draft adequacy decisions ([EU law analysis](#))
- Data protection clashes with data sharing: How will the EU reconcile its two aims? ([European law blog](#))
- Facial Recognition: Say Yes to a Ban on Mass Surveillance ([libertés chéries](#))
- Belgian Rights Group Launches Legal Action Over Sharing Of Health Data ([liberties.eu](#))
- SURF en SIVON spreken Google aan op privacyrisico's ([Privacyweb](#))
- Kamerbrief over het uitvoeren van DPIA's in het onderwijs ([Privacyweb](#))
- Spaanse privacytoezichthouder legt boete van 6 miljoen euro op aan bank ([Privacyweb](#))
- Gegevensbescherming: Europese Commissie start proces voor persoonsgegevensverkeer naar het VK ([Privacyweb](#))
- AP publiceert handleiding voor privacy verkiezingscampagnes ([Privacyweb](#))
- Vertrouwelijkheid van elektronische communicatie: Raad bepaalt standpunt over e-privacyregels ([Privacyweb](#))

EHRM Factsheets

- [Surveillance at workplace](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Mass surveillance](#)
- [Protection of personal data](#)
- [Protection of reputation](#)
- [Right to the protection of one's image](#)

WIKI

- [Wiki AVG](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – bestuursrecht

EHRM – ARREST – 4 februari 2021 – Vorotnikova t. Letland – persbericht – arrest (niveau 2) - [68188/13](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0204JUD006818813](#)

Sociale zekerheid – Vervroegd pensioen - Bestuursrechtelijke procedure – Recht op een eerlijk proces – Contradictoir proces - Adviezen – Rechterlijke oordeelsvorming

Artikel 6 EVRM. Klaagster heeft in 2011 een vroegpensioen aangevraagd met als reden dat zij de zorg had gehad voor een gehandicapt kind, tot het overlijden op zevenjarige leeftijd. De sociale-zekerheidsinstantie heeft geweigerd het pensioen toe te kennen omdat de staatspensioenwetgeving bepaalt dat er sprake moet zijn van zorg voor een gehandicapt kind tot het achtste levensjaar. Klaagsters beroep tegen de afwijzing is gegrond verklaard door de bestuursrechter in eerste aanleg. De rechter in hoger beroep heeft dat oordeel vernietigd. Tegen dit oordeel is cassatie ingesteld. Het hooggerechtshof heeft vragen gesteld over de interpretatie van de wetgeving aan de parlementaire commissie sociale zaken en werkgelegenheid, het ministerie van sociale zaken en aan de ombudsman. Alle drie de instanties gaven in hun advies aan dat de bepaling in de wetgeving betrekking heeft op de periode van zorg voor het gehandicapte kind en dat daarom is vereist dat het kind de leeftijd van acht jaar bereikt. Deze adviezen zijn niet naar partijen gestuurd, maar wel opgenomen in het zaaksdossier. Klaagster heeft het zaaksdossier kunnen raadplegen, maar de opmerkingen van klagster over de adviezen mochten niet worden toegevoegd aan het zaaksdossier, omdat het procesrecht daarvoor geen grondslag biedt. Het hooggerechtshof heeft geoordeeld dat uit de wetgeving volgt dat klagster geen recht had op een vroegpensioen omdat het kind niet de leeftijd van acht jaar had bereikt.

Schending van artikel 6, eerste lid, EVRM. Het Hof benadrukt dat een contradictoir proces een fundamenteel element is van het recht op een eerlijk proces. Partijen dienen kennis te kunnen nemen van en commentaar te kunnen geven op alles wat is aangevoerd met het doel om de beslissing van het gerecht te beïnvloeden. Dit recht geldt ook in bestuursrechtelijke procedures.

Het hof constateert dat het nationale bestuursprocesrecht het hooggerechtshof de mogelijkheid geeft om advies te vragen aan instituties van de staat, die geen procespartij zijn. De adviezen zijn dan ook rechtmatig.

De adviesaanvragen van het hooggerechtshof hadden als doel om een weloverwogen oordeel te vormen over de interpretatie van de van toepassing zijnde wetsbepalingen. De interpretatie betrof de kern van de zaak en was beslissend voor de uitkomst van het geding. Om de eerlijkheid van het proces te kunnen waarborgen, was het de plicht van het hooggerechtshof om klagster op de hoogte te stellen dat adviezen waren gevraagd en dat haar de mogelijkheid werd geboden daar schriftelijk op te reageren. Welk effect de adviezen hebben op het oordeel van het hooggerechtshof, is daarbij niet van belang. Het hof constateert dat de mogelijkheid van schriftelijke reactie niet is opgenomen in het nationale procesrecht en er konden, op basis van de wetgeving, ook geen opmerkingen over de adviezen worden toegevoegd aan het zaaksdossier. Dat klagster kennis heeft kunnen nemen van de adviezen door het raadplegen van het zaaksdossier, is niet een voldoende waarborg ter verzekering van haar recht op een contradictoir proces. De waarborgen die volgen uit dit recht,

gelden niet alleen ten aanzien van documenten ingebracht door procespartijen, maar ook ten aanzien van bewijs en adviezen die op initiatief van het gerecht zijn ingebracht.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 - Stichting Landgoed Steenberg e.a. t. Nederland – persbericht – arrest (niveau 2) – 19732/17 - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD001973217

Toegang tot de rechter - Bekendmaking besluit online - Toegankelijke informatie - Voldoende kenbaar?

Artikel 6 EVRM. Klagers zijn particulieren, woonachtig in de gemeente Heerde en een stichting die ook aldaar is gevestigd en eigenaar is van een landgoed. Vlak bij de woningen en het landgoed ligt een motorcrossracebaan die wordt geëxploiteerd door een motorcrossvereniging op basis van een vergunning. De woningen en het gebouw van de verenigingen liggen (deels) in een Natura-2000-gebied. In 2013 heeft de vereniging een nieuwe vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 aangevraagd om haar activiteiten uit te breiden. Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland hebben, conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, een ontwerpvergunning ter inzage gelegd zodat zienswijzen konden worden ingediend. Omdat er geen zienswijzen zijn ingediend is de vergunning verleend en is het besluit bekendgemaakt bij het provinciehuis en op de website van de provincie. Klagers namen pas na de verlening van de vergunning kennis van het besluit en hebben hiertegen beroep ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Afdeling oordeelde dat de elektronische wijze van bekendmaking van het ontwerpbesluit is toegestaan, mits daarvoor een wettelijke grondslag is wat het geval is. Ook is die wijze van bekendmaking niet strijdig met artikel 6 EVRM. De klagers werden niet-ontvankelijk verklaard in hun beroep.

Geen schending van artikel 6, eerste lid, EVRM. Het recht op een eerlijk proces van artikel 6, eerste lid, EVRM, houdt ook het recht in om adequaat te worden geïnformeerd over het administratieve proces, zeker als er sprake is van een beroepstermijn. Informatie dient toegankelijk te zijn en publicatie dient plaats te vinden conform een vooraf vastgestelde wijze, zodat derde partijen kennis kunnen nemen van besluiten, voordat een beroepstermijn is verlopen. De staat heeft de ruimte om te kiezen voor een systeem met alleen elektronische bekendmaking, mits er voldoende waarborgen voor toegankelijkheid zijn ingebouwd.

Het Hof accepteert dat elektronische communicatie bijdraagt aan een toegankelijke en beter functionerende overheid. Daarbij dient er wel een redelijk evenwicht te zijn tussen het algemeen belang en het belang van klagers.

De elektronische wijze van publicatie van besluiten van bestuursorganen kan ervoor zorgen dat een groot deel van het algemeen publiek kennis kan nemen van de besluiten. Deze wijze van bekendmaking kan echter slechts plaatsvinden als die is gebaseerd op een juridische grondslag. Voor zowel de ontwerpvergunning als de vergunning zelf heeft de bekendmaking elektronisch plaatsgevonden. In dit geval was er een provinciale verordening die bepaalt dat openbaarmaking slechts elektronische plaatsvindt. De betreffende verordening is op verschillende manieren gepubliceerd. In de toelichting van de verordening is ook opgenomen dat de bekendmakingen op de website van de provincie te vinden zijn. Hoewel deze wijze van bekendmaking gevolgen kan hebben voor burgers die geen toegang hebben tot internet of niet goed met computers kunnen omgaan, levert dat in dit geval geen probleem op. In Nederland heeft meer dan 92% van de Nederlanders boven de 12 jaar toegang tot het internet. Ook klagers hadden toegang tot het internet en hebben niet aangegeven niet te kunnen omgaan met computers of niet te weten waar de bekendmaking kon worden gevonden. Bekendmaking via een lokale krant had niet meer waarborgen opgeleverd voor klagers. Ook was de elektronische wijze van bekendmaking al in gebruik sinds 2011 en is deze wijze van bekendmaking toen ook in een lokale krant aangekondigd. Er was in dit geval dus sprake van een evenwicht tussen het algemeen belang en het belang van klagers.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Vermeersch t. België – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [49652/10](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD004965210](#)

Schadevergoedingsverzoek voor onterechte afwijzing vergunning - Afwijzing op formele gronden – Toegang tot rechter – Rechtszekerheid

Artikel 6 EVRM. Klager is een Belgische boer. Hij heeft een vergunning aangevraagd voor de bouw van een varkenshouderij. Omdat de vergunning slechts gedeeltelijk werd verleend is klager daartegen in beroep gegaan. In hoger beroep heeft hij gelijk gekregen. Hij heeft daarom schadevergoeding gevorderd. Zijn klacht gaat over de afwijzing van zijn verzoek om schadevergoeding omdat deze verjaard zou zijn (statutory limitation). Volgens klager is de wet en de rechtspraak hierover onduidelijk. Bovendien zou het Hof van Cassatie buitensporig formalistisch zijn geweest bij de afwijzing van zijn aanvullende eisen (supplementary pleadings).

Het Hof concludeert dat de regels onduidelijk zijn. Het rechtszekerheidsbeginsel is geschonden. Klager heeft daardoor geen toegang tot de rechter gehad. Schending artikel 6 EVRM.

Procesrecht en recht op een eerlijk proces – civiel recht

HvJ – ARREST – 2 februari 2021 – zaak C-481/19 – Consob – Italië - [ECLI:EU:C:2021:84](#) – [Grote Kamer](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Handel met voorwetenschap – Zwijgrecht - Marktmissbruik

Samenvatting onder: [mededinging](#)

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 - Anonyme Ahmet Nihat Özsan t. Turkije -[persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [62318/09](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD006231809](#)

Verskillende beoordeling door kamers van hetzelfde gerecht - Correctiemechanismes

Artikel 6 EVRM. Deze uitspraak betreft de situatie dat een klant niet op tijd betaalt, en de schuldeiser vertragingsrente in rekening brengt. Dan kan het zo zijn dat de wettelijke rente lager is dan de inflatie. Volgens sommige kamers van het nationale Hof van Cassatie is dat voldoende om schade bij de schuldeiser aan te nemen en de bewijslast om te keren. Volgens andere kamers van dat hof moet de schuldeiser dan nog steeds bewijzen dat hij concrete schade lijdt, bijvoorbeeld doordat hij een lening heeft moeten afsluiten tegen een hogere rente (dan de vertragingsrente).

Het EHRM stelt vast dat dit verschil niet gekoppeld is aan de bijzondere omstandigheden van de verschillende zaken, maar dat het wijst op de toepassing van verschillende principes, met radicaal verschillende uitkomsten. Dergelijke verschillen leveren op zich nog geen schending op van artikel 6 EVRM, als het nationale recht tenminste mechanismes kent om de verschillen op te heffen (en die mechanismes ook worden toegepast, en ook effect hebben).

In deze zaak concludeert het Hof tot schending van artikel 6 EVRM.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – N.C. t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [40591/11](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD004059111](#)

Schending artikel 8 EVRM door het niet beschermen van de persoonlijke integriteit van een kwetsbaar kind als slachtoffer van seksueel misbruik in een langdurig strafprocedure.

Artikel 8 EVRM. Klaagster werd als 12-jarige door twee vrouwen gedwongen te werken als prostituee. Een jaar later diende klagster een klacht in tegen de vrouwen en de mannen met wie ze seksuele relaties had moeten hebben. Gedurende de procedure hebben de autoriteiten klagster blootgesteld aan vele reconstructies, lichamelijke onderzoeken en is zij ten overstaan van de verdachten gehoord

als getuige waarbij zij tot in detail moest verklaren over de verkrachtingen. Klaagster is aangevallen door familieleden van de verdachten en ondanks verzoeken daartoe, is zij niet beschermd en werd zij niet afgeschermd van de familie van de verdachten tijdens de hoorzittingen. De autoriteiten hebben er ook niet voor gezorgd dat klaagster begeleid werd tijdens de procedure (door bijvoorbeeld een psycholoog). Tijdens de lange procedure is bovendien veel aandacht besteed aan de beoordeling van de toestemming van het slachtoffer, zonder rekening te houden met de omstandigheden waaronder het feit werd gepleegd. De procedure duurde zo lang, dat twee van de aanklachten waren verjaard.

EHRM: het gebrek aan bijstand aan klaagster, het niet bieden van bescherming ten opzichte van de verdachten, de onnodige reconstructie van de verkrachtingsincidenten, de herhaalde medische onderzoeken, het niet waarborgen van een rustige en veilige omgeving tijdens de hoorzittingen, het beoordelen van de toestemming van het slachtoffer, de buitensporige duur van de procedure en, ten slotte, het feit dat daardoor twee van de aanklachten verjaard waren, leveren een ernstige secundaire victimisatie van klaagster op.

Het gedrag van de nationale autoriteiten is niet verenigbaar met de verplichting om een kind te beschermen dat het slachtoffer is geworden van seksuele uitbuiting en misbruik. Het was in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de rechters van de rechtbank om ervoor te zorgen dat de eerbiediging van de persoonlijke integriteit van de klaagster tijdens het proces adequaat werd beschermd. Het intieme karakter van het onderwerp en de leeftijd van klaagster waren bijzonder gevoelig geweest, hetgeen onvermijdelijk vroeg om een navenant gevoelige benadering van de autoriteiten bij het verloop van de onderhavige strafprocedure. Unaniem schending artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 23 februari 2021 - Iancu t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 2) - 62915/17 - ECLI:CE:ECHR:2021:0223JUD006291517

Uitgewerkt arrest ondertekend door een raadsheer die niet in combinatie zat: geen schending.

Artikel 6 EVRM. Klager is in eerste aanleg veroordeeld en zij heeft hoger beroep ingesteld. In hoger beroep is de zaak behandeld door vijf raadsheren en een assistent-magistraat. Bij arrest van 3 juni 2016 heeft het gerechtshof het beroep van klager afgewezen en de inhoud van het vonnis bevestigd. De minuut van het arrest, gedateerd op de dag van uitspraak is voorzien van de handtekeningen van de vijf raadsheren en van de assistent-magistraat. Het arrest is daarna uitgewerkt door de assistent-magistraat en het uitgewerkte arrest is ondertekend door vier van de raadsheren, de assistent-magistraat en door raadsheer CT, de president van het gerechtshof. Deze laatste heeft het arrest ondertekend in de plaats van een raadsheer die in de tussentijd met pensioen was gegaan. Klager klaagt dat het arrest is ondertekend door een andere raadsheer dan die aan de procedure had deelgenomen.

Overeenkomstig het onmiddellijkheidsbeginsel moet de beslissing in strafzaken worden genomen door de rechters die aanwezig waren tijdens de procedure en bij de overlegging van het bewijs. Het Hof onderscheidt drie fasen in het besluitvormingsproces: eerst de uitspraak van het arrest, vervolgens de redactie en als derde de ondertekening ervan. Het Hof merkt op dat, wat de eerste fase betreft, het arrest van 3 juni 2016 is geweest door dezelfde combinatie van rechters als die de verklaringen van klaagster en het bewijsmateriaal heeft onderzocht, hetgeen geen schending van het onmiddellijkheidsbeginsel oplevert. Wat betreft de tweede fase, was een van de raadsheren niet meer in functie tijdens het opstellen van het uitgewerkte arrest. Gelet op het feit dat het arrest is opgesteld door de assistent-magistraat die tot de combinatie behoorde en niet is gebleken van tussenkomst door raadsheer CT bij het opstellen van het uitgewerkte arrest, stelt het Hof in dit stadium ook geen schending van het onmiddellijkheidsbeginsel vast. Ten aanzien van de ondertekening door CT, de derde fase, merkt het Hof op dat dit conform nationale wetgeving was, dat CT enkel het arrest heeft ondertekend en hierbij heeft vermeld dat zij tekende voor een andere raadsheer en niet onder haar eigen naam. Gelet hierop is het Hof van oordeel dat de tussenkomst van CT niet van invloed is geweest op de beslissing en geen concrete gevolgen heeft gehad voor de uitkomst van de zaak. Geen schending van artikel 6 EVRM.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Rarinca t. Roemenië - 12 januari 2021 – persbericht 4.2.2021 – beslissing - 10003/16 - ECLI:CE:ECHR:2021:0112DEC001000316

Recht op een eerlijk proces – Ne bis in idem – Klachten niet-ontvankelijk

Artikel 6 EVRM. Klaagster klaagt over ernstige onregelmatigheden tijdens het proces waarin zij terecht staat voor chantage van een rechter. Het onderzoek rond de chantage werd verricht door de nationale anti-corruptie afdeling (hierna: DNA). Nadat zij in eerste aanleg schuldig werd verklaard, werd zij in hoger beroep vrijgesproken. Die beslissing werd vernietigd naar aanleiding van een beroep tot nietigverklaring ingediend door DNA. Vervolgens werd zij alsnog schuldig verklaard. Daarop doet klaagster een beroep tot nietigverklaring, maar dit wordt afgewezen. Zij klaagt bij het EHRM over gebrek aan onpartijdigheid van sommige rechters, de samenstelling van de rechtbank, het gebrek aan beoordelingsvermogen in sommige procedures en dat de rechtbank niet beschikte over het dossier. Zij klaagt ook over het herhaalde proces voor dezelfde daad door het vernietigen van de vrijspraak en daarom twee keer voor hetzelfde strafbare feit berecht zou zijn.

Het EHRM overweegt dat de rechtbank weliswaar het dossier niet had, maar dat dit tijdelijk was en niet is gebleken dat dit onrechtmatig was. Bovendien is niet vast komen te staan dat sprake was van een overduidelijke schending van het nationale recht met betrekking tot de samenstelling van de rechtbank. De aantijgingen wat betreft de onpartijdigheid van de rechters is naar het oordeel van het EHRM niet objectief gerechtvaardigd. Om die redenen zijn de klachten ongegrond. Wat betreft de klacht over de dubbele vervolging overweegt het EHRM dat de vrijspraak is vernietigd vanwege een ernstig procedureel gebrek (een rechter werd partijdig geacht) en dat door die vernietiging niet gesproken kan worden van een dubbele vervolging. EHRM: geen schending.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Tikhonov en Khasis t. Rusland – persbericht – arrest (niveau 2) – 12074/12 - 16442/12 - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD001207412

Twijfels met betrekking tot de onpartijdigheid van een jury onvoldoende onderzocht

Artikel 6 EVRM. Klagers werden beschuldigd van moord. Op hun verzoek kregen zij een jury proces. Nadat een van de juryleden was vervangen, gaf zij twee interviews waarin ze beweerde dat twee andere juryleden (M. en N.) druk hadden uitgeoefend op de jury. Hierop hebben klagers de rechter verzocht om M. en N. te ontslaan als juryleden. M. en N. zijn uitgenodigd om op het verzoek te reageren, waarna de rechter het verzoek afwees. Kort hierna werden klagers schuldig bevonden. Klagers gingen in beroep, wegens schending van hun recht om door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie te worden berecht. De Hoge Raad bekrachtigde het vonnis.

Het Hof merkt op dat de nationale rechter niet heeft geprobeerd de waarheid over de aantijgingen van partijdigheid te achterhalen. Het Hof constateert ook dat M. had toegegeven regelmatig verschillende online bronnen te raadplegen om op de hoogte te blijven van het proces en dat hij die informatie ook met de andere juryleden had gedeeld. De rechter heeft echter niet vastgesteld of de onpartijdigheid van de jury zou kunnen worden ondermijnd door de informatie die aan de leden was verstrekt, of in welke mate dat het geval zou kunnen zijn geweest. Evenmin had de rechter de andere juryleden gevraagd om na te gaan of ze in staat waren onpartijdig te blijven nadat ze kennis hadden genomen van de informatie overgebracht door M. Bovendien bleek uit het dossier niet dat na de ondervraging van M., de rechter de jury had herinnerd aan het belang van het niet zoeken naar informatie over de zaak in de media. Tegen die achtergrond oordeelt het Hof dat de informatie van de rechter onvoldoende was om elke redelijke twijfel over de onpartijdigheid van de jury uit te sluiten. Tot slot merkt het Hof op dat de Hoge Raad ook niet heeft getracht de waarheid van de aantijgingen of de onpartijdigheid van de juryleden vast te stellen. Het Hof oordeelt dat de nationale rechter onvoldoende waarborgen heeft geboden om gegronde twijfel aan de onpartijdigheid van de jury uit te sluiten. Het recht van klagers om door een onpartijdige rechtbank te worden berecht, is niet gerespecteerd en daarom is artikel 6 geschonden.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – V.C.L. en A.N. t het VK – persbericht – arrest (niveau 1) – [77587/12](#) - [74603/12](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD007758712

Dwargarbeid en eerlijk proces - Mogelijke Vietnamese slachtoffers van kinderhandel die zijn vervolgd voor drugsproductie werden onvoldoende beschermd

Samenvatting onder: [Mensenhandel](#)

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 - Meng t. Duitsland - persbericht – arrest (niveau 2) – [1128/17](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD000112817

Recht op een eerlijk proces – Rechter niet onpartijdig

Artikel 6 EVRM. De klacht betreft de veroordeling van klaagster voor de moord op haar man, samen met G.S. De voorzittende rechter in de zaak van klaagster was in eerdere zaken jegens G.S. rechterlijk rapporteur en kan daarom niet als onpartijdig worden beschouwd. Het hof stelt een schending vast van het recht op een eerlijk proces.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Budak t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 2) - [69762/12](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD006976212

Schending artikel 8 en 6 EVRM wegens onrechtmatige doorzoeking

Artikel 8 EVRM. In deze zaak komt het Hof allereerst tot een schending van artikel 8 EVRM nu het huis van de klager in het kader van een strafrechtelijk onderzoek was doorzocht zonder dat daarbij de twee – volgens de nationale wet vereiste – getuigen aanwezig waren. Daarmee heeft de doorzoeking volgens het Hof niet plaatsgevonden *in accordance with the law*. Het gebruik van het daardoor verkregen bewijs is bovendien onwettig onder het nationale recht. Het uitblijven van een adequate reactie op het verweer daaromtrent is volgens het Hof onverenigbaar met de vereisten van een eerlijk proces. Nu het belangrijkste bewijsstuk voor de bewezenverklaring tijdens de doorzoeking is gevonden, zonder dat daarbij de relevante nationale procedurele waarborgen in acht zijn genomen, is het Hof van oordeel dat de algehele procedure tegen de klager oneerlijk is. Het Hof komt eveneens tot een schending van artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 - Buliga t. Roemenië - persbericht – arrest (niveau 2) - [22003/12](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD002200312

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Negulescu t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 2) - [11230/12](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD001123012

Ondervragingsrecht geschonden - Verklaring getuige doorslaggevend voor bewijs - Decisive - Counterbalancing factors

Artikel 6 EVRM. Tegen klagers is strafvervolgung ingesteld wegens een licht vergrijp. In de zaak werd een boete opgelegd, ondanks dat de klagers betwist hebben dat zij een strafbaar feit hebben begaan. Volgens de klagers is de procedure niet eerlijk geweest, omdat bij het vaststellen van schuld acht is geslagen op getuigenverklaringen, terwijl klagers deze getuigen niet hebben kunnen ondervragen. Het EHRM past de algemene beginselen toe uit de arresten Al-Khawaja en Tahery tegen het Verenigd Koninkrijk en Schatschaschwili tegen Duitsland. De getuigenverklaringen zijn doorslaggevend (decisive) geweest voor de bewezenverklaring en de klagers hebben de getuigen niet kunnen ondervragen. Daarnaast zijn er onvoldoende compenserende factoren om het ontbreken van het ondervragingsrecht te compenseren. Unaniem schending artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – 25 februari 2021 – Mtchedlishvili t. Georgië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [894/12](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0225JUD000089412](#)

Het niet gelasten van een hoorzitting is in strijd met artikel 6, lid 1 EVRM.

Artikel 6 EVRM. Klaagster wordt tweemaal vervolgd en veroordeeld voor handelen in strijd met de douaneregeling. Als blijkt dat de bij haar inbeslaggenomen pillen geen drugs bevatten, wordt ze in vrijheid gesteld. Ze wordt wel vervolgd en veroordeeld. Een paar maanden later wordt zij opnieuw voor dezelfde verdenking – vervolgd als er verdovende middelen worden aangetroffen in de tuin van de schoonmoeder van haar medeverdachte. Klaagster gaat in hoger beroep en verzoekt om een hoorzitting. De hoger beroepsinstantie gelast - zonder motivering - geen hoorzitting. Klaagster doet bij het Hof een beroep op schending van art. 6 § 1 EVRM.

Het Hof overweegt als volgt. Alhoewel de nationale wetgeving voorziet in de mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden af te zien van een hoorzitting, dient het Hof – gelet op de autonome werking van art. 6 § 1 EVRM – de veroordelingen naar de bijzondere omstandigheden van het geval te beoordelen. Het Hof komt tot het oordeel dat er voor wat betreft de eerste veroordeling van klaagster geen reden was om over te gaan tot een hoorzitting. Met betrekking tot de tweede veroordeling komt het Hof tot de conclusie dat klaagster gehoord had moeten worden, nu de opgelegde straf het maximum dat in regelgeving is bepaald om de zaak zonder hoorzitting af te doen had overschreden en omdat de veroordeling samenhangt met de geloofwaardigheid van de klaagster en haar medeverdachte. Het Hof concludeert dat de vragen die ter beoordeling voorlagen aan het gerechtshof van Kutaisi niet beantwoord konden worden zonder een directe beoordeling van het bewijsmateriaal en dus door het horen van klaagster. Om die reden acht het hof artikel 6, lid 1 EVRM geschonden. Van enige rechtvaardiging voor de inbreuk is niet gebleken, met name nu de beslissing tot het niet gelasten van een hoorzitting niet was gemotiveerd, terwijl artikel 6 EVRM dat wel vereist.

NOOT – bij EHRM 21 januari 2021, [Trivkanović t. Kroatië](#)

Trivkanović v. Croatia: About rigidity, reopening and proof of forced disappearances ([strasbourgobservers](#))

BLOGS - bij EHRM 19 januari 2021, [Keskin t. Nederland](#)

- 📌 Luizen als kamelen – over het arrest Keskin t. Nederland ([European courts](#))
- 📌 D.A.G. van Toor, Keskin t. Nederland (EHRM, nr. 2205/16) – De rechterlijke beoordeling van verzoeken om getuigen à charge ter zitting te horen ([ECHR updates](#))
- 📌 Taru Spronken, De zaak Keskin: het EHRM in dialoog met de Hoge Raad ([NJB](#))
- 📌 Conclusie AG over gevolgen uitspraak EHRM Keskin in zaak waarin verzoek getuigen à charge te horen was verworpen vanwege tekortschieten motivering

RECHTSPRAAK NL - Conclusie AG - 2 februari 2021 - [ECLI:NL:PHR:2021:91](#)

Over gevolgen uitspraak EHRM 19 januari 2021 Keskin t. Nederland in een zaak waarin het verzoek van de verdediging om getuigen à charge te horen door het hof was afgewezen omdat de motivering van het verzoek tekort schoot. Strekt tot gedeeltelijke vernietiging en terugwijzing: [Parket bij de Hoge Raad, 02-02-2021, 19/02460](#)

- 📌 Conclusie AG over gevolgen uitspraak EHRM Keskin in zaak waarin verzoek getuigen à charge te horen was verworpen vanwege tekortschieten motivering ([Bijzonder strafrecht](#))

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 - Xhoxhai t. Albanië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 1\)](#) – [15227/19](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD001522719](#)

Eerlijk proces en privéleven - Anti-corruptie procedure tegen rechter was eerlijk en ontslag was proportioneel

In Albanië bestonden wijdverspreide publieke zorgen over corruptie, waaronder betalingen in ruil voor een rechterlijke aanstelling of betalingen in ruil voor een bepaalde rechterlijke beslissing. In 2016 werd een wet aangenomen op grond waarvan alle rechters en officieren van justitie zouden worden 'doorgelicht' door de onafhankelijke kwalificatie commissie ('IQC'). Dat onderzoek zou bestaan uit een evaluatie van professionele competentie, een integriteitsonderzoek met betrekking tot mogelijke banden met georganiseerde criminaliteit, en een evaluatie van bezittingen van de betreffende persoon en directe familieleden.

Klaagster was een rechter die vanaf 2010 bij het Constitutioneel hof werkte. Nadat zij door het IQC was onderzocht, werd zij ontslagen omdat zij niet kon aantonen dat zij bepaalde bezittingen met legaal verkregen inkomen had bekostigd, omdat zij buitenlandse bankrekeningen niet had opgegeven bij jaarlijkse opgaves van vermogen en omdat zij zich in een bepaalde zaak niet had verschoond.

EHRM: De IQC was onafhankelijk en onpartijdig. Klaagster werd vertegenwoordigd door een door haar gekozen advocaat en had de gelegenheid gehad en gebruikt om haar standpunt uitgebreid en beargumenteerd naar voren te brengen. Het IQC had een beslissing genomen waarin adequaat werd gerespondeerd op haar verweren. Klaagster was in eerste aanleg gehoord tijdens een publieke zitting. In hoger beroep had geen zitting plaatsgevonden, maar dat is niet vereist gelet op de aard van de procedure. Tenslotte was het niet arbitrair dat de bewijslast bij klaagster lag na het preliminaire onderzoek. Geen schending van artikel 6, eerste lid.

Het ontslag en levenslange beroepsverbod was proportioneel vanwege de serieuze ethische schendingen en in overeenstemming met het beschermen van de integriteit van de rechtspraak en het publieke vertrouwen in het rechtssysteem. Geen schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – VERWIJZING NAAR GROTE KAMER – 18 februari 2021 - Grzęda t. Polen - persbericht

Hervorming rechtspraak in Polen

Artikel 6 EVRM. De zaak gaat over de vroegtijdige beëindiging van de termijn van een rechter bij de *Supreme Administrative Court* en tevens lid van de nationale Raad voor de rechtspraak. Op dit moment zijn er 27 vergelijkbare zaken aanhangig die te maken hebben met de hervormingen van de rechtspraak in Polen.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Amsterdam – 10 februari 2021 - [ECLI:NL:RBAMS:2021:420](#)

Overlevering - Rechtsstaat in Polen

Samenvatting onder: [Overlevering en uitlevering](#)

NOOT – bij EHRM 1 december 2020, [Guðmundur Andri Ástráðsson t. IJsland](#)

The Case of Gestur Jónsson and Ragnar Halldór Hall v Iceland: Between Two Paradigms of Punishment ([strasbourgobservers](#))

OVERIG

- Hungary Forces Klubradio Off Air; Shutdown of Independent Radio Station Should Trigger EU Action ([HRW](#))
- De benoeming van rechters in Nederland is niet onafhankelijker dan in Polen of Hongarije ([De correspondent](#))
- Willem F. Korthals Altes, Ook jij, Raad voor de rechtspraak! (NJB)
"De Raad voor de rechtspraak brengt al jaren, doorgaans op verzoek van het betrokken ministerie, adviezen over wetsontwerpen uit. Ter ondersteuning heeft de Raad daarvoor wetgevingsadviescommissies, die uit rechters en stafjuristen bestaan. Vanuit de Triasgedachte spreekt deze praktijk niet vanzelf: het is de taak van de rechterlijke macht wetten in concrete gevallen toe te passen en te toetsen, niet de andere onderdelen van de staatsrechtelijke drie-eenheid daarbij te beïnvloeden. Dat geldt in het bijzonder bij

voorstellen met een politiek-maatschappelijke lading (zoals het invoeren van minimumstraffen). (..)

- M.M. den Boer, Is de rechtsstaat wel zo'n kostbaar goed?, in: [NJB 2021/577](#)
- 'The two-step can't be the quick step': The CJEU reaffirms its case law on the European Arrest Warrant and the rule of law backsliding ([European law blog](#))
- The EU Parliament's Abdication on the Rule of Law (Regulation) ([Verfassungsblog](#))

WIKI

- [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

Recht op leven

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Hanan t. Duitsland – Grote Kamer – persbericht – arrest (niveau 1) – ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD000487116

Positieve verplichting van lidstaat onderzoek in te stellen – Effectief onderzoek

Artikel 2 EVRM. De zaak gaat over een luchtaanval in Afghanistan, op bevel van een kolonel van het Duitse contingent van de International Security Assistance Force (ISAF), onder bevel van de NAVO. De luchtaanval werd bevolen met betrekking tot twee brandstoftankers waarvan werd gedacht dat ze waren gekaapt en omringd door opstandelingen, maar in feite omringd werden door burgers. De luchtaanval doodde 91 burgers, waaronder de twee zonen van klager en verwondde ook 11 burgers. Volgens klager is het onderzoek dat Duitsland instelde naar aanleiding van deze luchtaanval in strijd met de positieve verplichting die volgt uit artikel 2 EVRM omdat het geen effectief onderzoek zou zijn geweest.

Het EHRM stelt vast dat Duitsland inderdaad verplicht was een onderzoek in te stellen, omdat op grond van de Status of Forces Agreement met de NAVO, Duitsland de exclusieve strafrechtelijke jurisdictie had behouden over zijn troepen die bij de ISAF waren ingezet met betrekking tot ernstige misdrijven. Duitsland moest verplicht onderzoek doen naar de ernstige misdaden die door haar troepen zou zijn begaan op grond van zowel het internationaal humanitair recht als het nationale recht.

Het EHRM stelt vast dat het Duitse Federale Constitutionele Hof de doeltreffendheid van het onderzoek heeft onderzocht. Het Duitse Federale Constitutionele Hof is bevoegd om een beslissing van de federale procureur-generaal om het strafrechtelijk onderzoek ten aanzien van de kolonel stop te zetten, te vernietigen. Daarmee beschikte de klager over een rechtsmiddel dat hem in staat stelde de doeltreffendheid van het onderzoek aan te vechten. Bovendien heeft ook een parlementaire commissie onderzoek gedaan, hetgeen betekent dat er sprake is van een op hoog niveau publieke controle op het onderzoek. Dit maakt dat Duitsland voldaan heeft aan de vereisten voor een effectief onderzoek. Geen schending (deels niet unaniem; een dissenting opinion).

- [Tailoring the Jurisdiction of the ECHR \(Verfassungsblog\)](#)

Scheepvaart

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 22 december 2020 (ECER 12.02.2021) – zaak C-14/21 en C-15/21 – Sea Watch e.a.*

Bevoegdheden havenstaat om schip uit ander land (vlaggenstaat) te controleren

Richtlijn 2009/15/EG. Richtlijn 2009/16/EG. Aanbeveling (EU) 2020/1365. Verschillende internationale zeerechtverdragen: MARPOL, SOLAS, MLC, STCW, LL 66 en IMO-resoluties. De feiten in beide zaken zijn gelijk. Verzoekster (Sea-Watch) is een humanitaire organisatie zonder winstoogmerk met zetel in Berlijn, die reddingsactiviteiten verricht in de Middellandse Zee. Verzoekster is eigenaar en exploitant van een schip dat onder de Duitse vlag vaart. De havenstaatcontroleurs van de haven van Palermo hebben een aanvullende inspectie gedaan na een veertiendaagse quarantaineperiode vanwege COVID-19 en constateerden veel gebreken aan het

schip. Verzoekster heeft, op een aantal na, alle tekortkomingen verholpen. De Duitse autoriteiten hebben goedkeuring gegeven. Italië vindt dat de tekortkomingen nog bestaan.

De verwijzende rechter stelt vragen die betrekking hebben op de bevoegdheden van een havenstaat om een schip te controleren wanneer die staat niet de vlaggenstaat is.

Staatssteun

GERECHT EU – ARREST – 17 februari 2021 – zaak T-238/20 – Ryanair/Commissie – ECLI:EU:T:2021:91 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Zweedse garantieregeling voor luchtvaartmaatschappijen – COVID-19

Artikel 107, lid 3 onder b) VWEU. De garantieregeling voor leningen die door Zweden is opgezet om luchtvaartmaatschappijen met een Zweedse exploitatievergunning door de COVID-19-pandemie heen te helpen en die is bedoeld om een ernstige verstoring van de economie van die lidstaat te verhelpen, is verenigbaar met het Unierecht. Deze regeling wordt geacht in het belang van de Unie te zijn aangenomen. Het door Ryanair ingestelde beroep wordt afgewezen.

GERECHT EU – ARREST – 17 februari 2021 – zaak T-259/20 – Ryanair/Commissie – ECLI:EU:T:2021:92 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Franse garantieregeling voor luchtvaartmaatschappijen – COVID-19

Artikel 107, lid 3 onder b) VWEU. Het uitstel van betaling voor bepaalde belastingen dat Frankrijk aan luchtvaartmaatschappijen met een Franse exploitatievergunning verleent om hen door de COVID-19-pandemie te helpen, is verenigbaar met het Unierecht. Deze steunregeling is geschikt om de door de COVID-19-pandemie veroorzaakte economische schade aan te pakken en levert geen discriminatie op. Het door Ryanair ingestelde beroep wordt afgewezen.

GERECHT EU – ARREST – 24 februari 2021 – zaak T-161/18 – Braesch e.a./Commissie – ECLI:EU:T:2021:102 – [arrest](#)

Staatssteun – Steun voor de preventieve herstructurering van Banca Monte dei Paschi di Siena – Inleidende onderzoeksfase - Rechtsingang

Artikel 107 VWEU. In het dispositief van het bestreden besluit is de Commissie tot de slotsom gekomen dat ten eerste de maatregelen 1 en 2 staatssteun vormden in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, en dat ten tweede deze maatregelen voldeden aan de vereisten van artikel 107, lid 3, onder b), VWEU en om redenen van financiële stabiliteit verenigbaar waren met de interne markt. Verzoekende partijen hebben het onderhavige beroep ingesteld. De Commissie heeft een exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen overeenkomstig artikel 130 van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht.

De Commissie betoogt dat verzoekende partijen geen procesbevoegdheid hebben en voert onder meer aan dat zij met hun vijfde middel opkomen tegen het bestreden besluit voor zover de formele onderzoeksprocedure niet werd ingeleid, alsmede dat zij moeten aantonen dat zij „belanghebbenden” zijn in de zin van artikel 1, onder h), van verordening 2015/1589. De Commissie merkt op dat verzoekende partijen niet de begunstigen van de steunmaatregelen in kwestie zijn, dat hun hoedanigheid van obligatiehouder niet volstaat opdat zij kunnen worden aangemerkt als belanghebbenden, en dat niets erop wijst dat zij concurrenten van de begunstigde zouden kunnen zijn. Verzoekende partijen bestrijden de argumenten van de Commissie. Het Gerecht oordeelt dat verzoekende partijen wel rechtstreeks belanghebbenden zijn.

Gerecht: De exceptie van niet-ontvankelijkheid wordt afgewezen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 18 december 2020 en 7 januari 2021 (ECER 12.02.2021) – [zaak C-702/20 en C-17/21– DOBELES HES e.a.*](#)

Elektriciteit – Staatssteun - Toezichthouder - Hernieuwbare energiebronnen

Samenvatting onder: [Energiemarkt](#)

OVERIG

Commissie publiceert werkdocument over staatssteun voor cloudtoepassingen onder de Herstel en veerkrachtfaciliteit ([ECER](#))

Strafrecht

HvJ – ARREST – 25 februari 2021 – zaak C-658/19 – Commissie/Spanje – ECLI:EU:C:2021:138 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Niet-nakoming - Niet-omzetting richtlijn –EU-richtlijn in verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafonderzoeken - Financiële sancties - Dwangsom

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 8 oktober 2020 (ECER 26.2.21) - [C-505/20 - RR et JG*](#)

Bevriezing en confiscatie hulpmiddelen - Rechtsbescherming

Richtlijn 2014/42/EU. Verzet artikel 8 van de richtlijn zich tegen een nationale wet op grond waarvan de betrokkene, na de bevriezing van voorwerpen die als vermoedelijk hulpmiddel/opbrengst uit het strafbare feit in beslag zijn genomen, gedurende de gerechtelijke fase van de strafprocedure geen verzoek tot afgifte van deze voorwerpen kan indienen?

NOOT – bij HvJ 28 januari 2021, [zaak -649/19, IR](#)

HvJ EU: Bepaalde informatierechten in strafprocedures gelden niet voor personen die worden aangehouden ter uitvoering van een EAB ([Bijzonder strafrecht](#))

CONSULTATIE

Milieucriminaliteit – verbetering van de EU-regels voor milieubescherming via het strafrecht, Feedback mogelijk van 8 februari 2021 - 4 Mei 2021 ([EC](#))

OVERIG

- Recent Case Law of the CJEU on the European Arrest Warrant and its Impact on the EU Criminal Justice System ([Bijzonder strafrecht](#))
- Informatie-uitwisseling over eerdere strafrechtelijke veroordelingen binnen de EU moet worden verbeterd ([Bijzonder strafrecht](#))

EHRM factsheets

- [Domestic violence](#) (februari 2020)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#) (januari 2020)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)

Terrorisme en witwassen

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Mededeling Terrorismebestrijdingsagenda EU, [Kamerstuk 22112, nr. 3039](#)

EHRM

Guide on case-law relating to [Terrorism](#)

Toegang tot documenten

NOOT – bij HvJ 21 januari 2021, [zaak C-761/18 P, Leino-Sandberg tegen het Europees Parlement](#).

EU-Hof: Plaatsen van documenten van Europees Parlement op een blog is geen openbaarmaking in de zin van de Eurowob ([ECER](#))

Vennootschapsrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 18 augustus 2020 (ECER 05.02.2021) – [C-677/20 – IG Metal](#)

Werknemers – Medezeggenschap – Vakorganisaties – Europese vennootschap (SE) - Afzonderlijke verkiezingsprocedure

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

BREXIT

Vennootschapsrechtelijke gevolgen van het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie ([Dirkzwager](#))

Verkiezingen en kiesrecht

EHRM – ARREST – 2 februari 2021 – [Strobye en Rosenlind t. Denemarken - persbericht – arrest \(niveau 2\) 25802/18 - 27338/18 - ECLI:CE:ECHR:2021:0202JUD002580218](#)

Stemrecht – Uitsluiting stemrecht

Artikel 3, Eerste Protocol bij het EVRM. Artikel 14 van het EVRM. Klagers, twee Deense onderdanen, zijn hun rechtsbevoegdheid verloren (vgl. curatele/bewind), waardoor zij het recht om te stemmen eveneens hebben verloren. Klagers hebben zich hierover beklagd, waardoor een publiek debat in Denemarken is ontstaan, dat ervoor heeft gezorgd dat mensen, van wie de rechtsbevoegdheid is afgenomen, toch hun stemrecht behouden. Klagers kregen hun stemrecht terug in 2019.

Klagers stellen dat zij ten onrechte zijn uitgesloten van het stemrecht voor de Deense parlementaire verkiezingen van 2015, omdat hun uitsluitingen ongerechtvaardigd en arbitrair waren, waarbij zij eraan twijfelden of de Deense wetgeving voldeed aan de internationale verplichtingen.

Het hof overweegt dat geen schending van artikel 3, Eerste protocol bij het EVRM en artikel 14 van het EVRM heeft plaatsgevonden. Het stemrecht is essentieel voor een democratie, maar lidstaten komt een brede discretionaire bevoegdheid toe met betrekking tot de wijze waarop zij dat invullen. De Deense staat heeft bij klagers gebruik gemaakt van die discretionaire bevoegdheid op een manier die vergelijkbaar is met hoe andere lidstaten ermee omgaan. Het hof heeft derhalve niet

geconstateerd dat de Deense staat in de zaken van klagers heeft gehandeld in strijd met internationale verplichtingen.

EUROPESE COMMISSIE

Europese Commissie wil de rechten van EU-burgers beter beschermen ([Bijzonder strafrecht](#))

EHRM

Guide on case-law relating to the [Right to Free Elections](#) (Article 3 of Protocol 1)

OVERIG

AP publiceert handleiding voor privacy verkiezingscampagnes ([Privacyweb](#))

Vervoer en rijbewijs (B en S)

HvJ – CONCLUSIE A-G Saugmandsgaard Øe – 25 februari 2021 – zaak C-12/20 – DB Netz – Duitsland - ECLI:EU:C:2021:146 – [conclusie](#)

Europese spoorwegrimte – Procedure voor aanvragen infrastructuurcapaciteit - Instellen van één loket per goederencorridor

Verordening (EU) nr. 913/2010. Richtlijn 2012/34/EU. Het onderhavige verzoek vloeit voort uit een geding tussen de spoorweginfrastructuurbeheerder en de Duitse overheid, die wordt vertegenwoordigd door de Federale toezichthoudende instantie voor het elektriciteitsnet, gasnet, telecommunicatienet, postnetwerk en spoorwegnet. Deze federale toezichthoudende instantie heeft zich in haar hoedanigheid van nationale toezichthoudende instantie meer in het bijzonder verzet tegen een wijziging die DB Netz in haar netverklaring wilde aanbrengen. Door die wijziging zou de mogelijkheid komen te vervallen om bij een technische storing van het elektronische reserveringssysteem een aanvraagformulier te gebruiken voor het aanvragen van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket.

In die context wenst de verwijzende rechter te vernemen welke instantie bevoegd is om de procedure vast te stellen voor het aanvragen van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket. Daarnaast vraagt die rechter zich af of een nationale toezichthoudende instantie die de netverklaring van een spoorweginfrastructuurbeheerder controleert, een besluit ten gronde mag nemen zonder de andere betrokken nationale toezichthoudende instanties te raadplegen.

A-G: Verordening (EU) nr. 913/2010, gelezen in samenhang met artikel 27, leden 1 en 2, van richtlijn 2012/34/EU, moet aldus worden uitgelegd dat de procedure voor het aanvragen van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket als bedoeld in artikel 13, lid 1, van die verordening door de infrastructuurbeheerders moet worden vastgesteld in hun netverklaring.

De toezichthoudende instantie moet zich bij de controle van de netverklaring laten leiden door artikel 20 van verordening nr. 913/2010, en is verplicht om vóór de vaststelling van haar besluit dienaangaande de andere betrokken nationale toezichthoudende instanties te raadplegen teneinde hierover zoveel mogelijk tot een gemeenschappelijk standpunt te komen.

Het kader voor de toewijzing van infrastructuurcapaciteit op de goederencorridor, dat op grond van artikel 14, lid 1, van verordening nr. 913/2010, zoals gewijzigd bij verordening nr. 1316/2013, wordt vastgesteld door de raad van bestuur, is geen handeling van Unierecht en is niet verbindend voor de nationale toezichthoudende instantie.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 25 februari 2021 – zaak C-60/20 – Latvijas dzelzceļš – Letland - ECLI:EU:C:2021:147 – [conclusie](#)

Europese spoorwegrimte - Goederenvervoer per spoor – Toegang tot dienstvoorzieningen

Richtlijn 2012/34/EU. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2177. Het geding dat aan deze prejudiciële verwijzing ten grondslag ligt, wordt gevoerd tussen de onderneming VAS „Latvijas dzelzceļš” (LDz), die de openbare spoorweginfrastructuur van Letland beheert, en de onderneming AS „Baltijas Ekspressis”, die actief is op het gebied van goederenvervoer over het spoor.

Het geschil ontstond toen LDz een vroegtijdigebeëindigingsclausule trachtte toe te passen in een huurovereenkomst inzake een gebouw voor de opslag van spoorwegmaterieel, die LDz als eigenaar en Baltijas Ekspressis als huurder hadden ondertekend. Laatstgenoemde verzette zich ertegen dat LDz die clausule zou toepassen. De kwestie werd voorgelegd aan de nationale toezichthoudende instantie voor de spoorwegen, die een besluit in het voordeel van Baltijas Ekspressis nam. LDz kon het gebouw dus niet ontruimen. LDz heeft tegen dit besluit beroep ingesteld en daarin in wezen de uitlegging betwist van de nationale regels tot omzetting van richtlijn 2012/34/EU in Lets recht.

A-G: Artikel 13, lid 2, van richtlijn 2012/34/EU bevat verplichtingen voor de exploitanten van dienstvoorzieningen, en niet voor de eigenaren ervan indien zij het beheer van die voorzieningen niet op zich nemen.

Artikel 13, lid 6, van richtlijn 2012/34 kan uitsluitend worden toegepast wanneer de dienstvoorziening gedurende ten minste twee opeenvolgende jaren niet is gebruikt en er spoorwegondernemingen zijn die blijk hebben gegeven van belangstelling voor toegang tot de voorziening. De in deze bepaling bedoelde herbestemming impliceert een verandering van de bestemming van de voorziening, welke daardoor niet langer het verlenen van spoorwegdiensten is.

Artikel 56, lid 9, van richtlijn 2012/34 machtigt de toezichthoudende instantie om passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de eigenaar van een dienstvoorziening niet verhindert dat de spoorwegonderneming die de voorziening exploiteert, toegang heeft tot de voorziening en de aldaar verrichte diensten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 10 december 2020 (ECER 8.2.21) - [C-721/20 - DB Station and Service](#)

Gebruiksrechten spoor – Toetsing artikel 102 VWEU?

Richtlijn 2001/14/EG. Verweerster (DB Station & Service AG) is een dochteronderneming van de Deutsche Bahn AG en een spoorweginfrastructuuronderneming in de zin van §2(1) van de algemene spoorwegwet (AEG). Zij onderhoudt ongeveer 5.400 stations in Duitsland. Verzoekster exploiteert een spoorwegvervoers-onderneming en gebruikt verweersters stations voor het reizigersvervoer per spoor. Partijen twisten over de hoogte van de gebruiksrechten die daarvoor moeten worden betaald. Verweerster sluit raamovereenkomsten met de spoorwegvervoersondernemingen over het gebruik van stations. Vraag is o.a. of het verenigbaar is met de richtlijn dat de nationale civiele rechter per geval en los van het toezicht dat door de toezichthoudende instantie wordt uitgeoefend, de hoogte van de gevorderde gebruiksrechten toetst volgens de maatstaven van artikel 102 VWEU en/of het nationale kartelrecht?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 9 november 2020 (ECER 04.02.2021) – [zaak C-654/20 – VD](#)

Rijbewijs ingenomen – Bestuursrecht en strafrecht – Legaliteitsbeginsel

Artikel 6, derde lid, VEU Artikel 6, lid 3, 90 en 91, eerste lid, onder c VWEU. Richtlijn 2006/126/EG. Artikel 49 EU Handvest. Verweerder is rijbevoegd en heeft een rijbewijs. In 2018 is zijn rijbewijs ingenomen vanwege het niet-betalen van geldboetes die hem (als bestuursrechtelijke sancties) waren opgelegd. Het rijbewijs werd geschorst totdat hij de openstaande geldboetes had betaald. In 2018 is verweerder door politieagenten aangehouden toen hij in een personenauto zonder verlichting reed. Dit heeft geleid tot een beschikking waarin is vastgesteld dat hij een bestuursrechtelijke overtreding had begaan. In 2019 is een strafrechtelijke procedure tegen verweerder ingeleid vanwege het besturen van een auto tijdens een schorsing van zijn rijbewijs. In eerste aanleg is het

delict aangemerkt als strafbaar feit. In hoger beroep is het aangemerkt als bestuursrechtelijke overtreding.

De verwijzende rechter vraagt onder andere of het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen in de weg staat aan een nationale regeling die voor een en hetzelfde feit, te weten het besturen van een motorvoertuig tijdens een schorsing van het rijbewijs op grond van een bestuurlijke dwangmaatregel voorziet in zowel bestuursrechtelijke als strafrechtelijke aansprakelijkheid, zonder dat er criteria zijn die een objectieve afbakening van deze twee vormen van aansprakelijkheid mogelijk maken?

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Roemenië – 10 november 2020 (ECER 25.2.21) - C-13/21 - Pricoforest

Maximale rijtijden – Tachograaf – Uitzondering eigen bedrijvigheid

Verordening (EG) nr. 561/2006. Bij een controle, na verificatie en analyse van de gegevens die uit de tachograafkaart van de bestuurder waren gelezen, is vastgesteld dat de maximale dagelijkse rijtijd van 10 uur was overschreden met 5 uur en 56 minuten. Verzoekster is gestraft met een boete van 9 000 RON (of 4 500 RON als de overtreder binnen 15 dagen betaalt). Verzoekster heeft betoogd dat transport met voertuigen die bosbouwbedrijven gebruiken of huren zonder bestuurder voor het vervoer van goederen in het kader van hun eigen bedrijvigheid en tot een straal van 100 km van hun vestigingsplaats, uitgezonderd zijn van de Unierechtelijke en nationaalrechtelijke rust-en rijtijdenbepalingen. Verweerster preciseert dat de uitzondering van artikel 13, lid 1 onder b) van verordening 561/2006 uitsluitend slaat op vervoer binnen een straal van 100 km van de vestigingsplaats, en dat het voertuig voor controle staande is gehouden op 130 km van de vestigingsplaats.

Vraag is o.a. hoe het begrip "straal van 100 km" in artikel 13, lid 1, onder b) van de verordening moet worden uitgelegd.

CONSULTATIE

Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) – herziene richtsnoeren, Feedback mogelijk van 10 februari 2021 - 5 mei 2021([EC](#))

Verzekeringen

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 23 februari 2021 – zaak C-923/19 – Van Ameyde España – Spanje - ECLI:EU:C:2021:125 – [conclusie](#)

WA-verzekering voertuigen - Begrip ‚deelneming aan het verkeer van voertuigen‘ – Reikwijdte verzekeringsverplichting – Ongeval met trekker en oplegger met verschillende verzekeraars

Richtlijn 2009/103/EG. Moet materiële schade aan een oplegger die, op het moment van een verkeersongeval, werd gebruikt als deel van een geleed voertuig, waarbij het ongeval kennelijk de fout was van de bestuurder van de trekkervrachtwagen, worden gedekt door de verplichte verzekering van de trekkervrachtwagen of door die van de oplegger, in een situatie waarin de trekkervrachtwagen en de oplegger elk afzonderlijk en bij verschillende verzekeraars tegen wettelijke aansprakelijkheid zijn verzekerd?

A-G: Noch artikel 3, laatste alinea, van richtlijn 2009/103/EG, noch artikel 1, lid 1 of lid 2, van die richtlijn voorziet in voorschriften met betrekking tot de vraag of zaakschade toegebracht aan een oplegger terwijl deze wordt gebruikt als deel van een geleed voertuig met een trekkervrachtwagen, door het nationale recht moet worden behandeld als een incident dat moet worden gedekt door de verplichte wettelijke aansprakelijkheidsverzekering die voor die trekkervrachtwagen is afgesloten. Die kwestie moet, evenals alle andere kwesties waarop richtlijn 2009/103 niet specifiek van

toepassing is, worden geregeld in de nationale wetgeving en worden voorgelegd aan nationale rechters.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Verenigd Koninkrijk – 17 december 2020 (ECER 11.02.2021) – C-724/20 – Paget Approbois et Alpha Insurance

Schadeverzekering – Schade door hagel – Verzekeringsmakelaar - Insolventie verzekeraar – Solvabiliteit II

Richtlijn 2009/138/EG (Solvabiliteit II). Paget heeft in 2011 via de tussenkomst van een makelaar in verzekeringen een "industriële multi-risk" verzekering afgesloten. In 2012 heeft hij schade geleden door hagel. Paget heeft hier melding van gedaan bij de verzekeringmakelaar, maar heeft echter geen vergoeding uit hoofde van de verzekering ontvangen. De makelaar informeerde Paget dat zij verzekerd was via een Belgische verzekeringsmaatschappij, dat haar verzekeraars vanaf 2012 een Britse en een Roemeense maatschappij waren en dat zij vanaf 2013 geen verzekeraar meer had, omdat de Britse en Roemeense maatschappijen hun vergunning aan de Belgische maatschappij sindsdien hadden ingetrokken. Vervolgens heeft Paget de verzekeringmakelaar gedagvaard wegens aansprakelijkheid en tot schadevergoeding. De makelaar heeft op haar beurt de Deense Alpha Insurance (die door de makelaar is aangewezen als de werkelijke verzekeraar op de datum van de schade) in vrijwaring geroepen. Deze vennootschap is echter per 8 mei 2018 failliet verklaard.

De verwijzende rechter vraagt of het door de schuldeiser van een vergoedingsvordering uit hoofde van een schadeverzekering bij de rechter van een lidstaat aanhangig gemaakte rechtsgeding ter verkrijging van betaling van die schadevergoeding door een verzekeringsonderneming waartegen in een andere lidstaat een liquidatieprocedure is ingeleid, betrekking heeft op een goed of recht waarover die onderneming het beheer en de beschikking heeft verloren, in de zin van artikel 292 van richtlijn 2009/138/EG?

Vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en vrijheid om inlichtingen te ontvangen (s)

EHRM – ARREST – 2 februari 2021 - Dickinson t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 2) - 25200/11 - ECLI:CE:ECHR:2021:0202JUD002520011

Ongerechtvaardigde inperking van de vrijheid van meningsuiting van een kritisch kunstenaar - Schending artikel 10 EVRM

Artikel 10 EVRM. Klager is een Brits staatsburger die al 20 jaar in Turkije woont en doceert op twee universiteiten in Istanbul. Daarnaast is hij kunstenaar. Hij is veroordeeld voor het beledigen van president Erdoğan nadat hij Erdoğan's politieke steun voor de bezetting van Irak bekritiseerde in een van zijn in maart 2006 tentoongestelde kunstwerken. De tentoonstelling was onderdeel van een protest. Vlak voordat klager werd verhoord, op 12 september 2006, toonde hij het kunstwerk opnieuw publiekelijk. Ditmaal in de gangen van het gerechtsgebouw en daarbuiten voor de camera van journalisten. Hij werd opgepakt en moest drie dagen in detentie doorbrengen.

In maart 2010 werd klager veroordeeld tot het betalen van een boete van € 3043,00 voor het publiekelijk vertonen van zijn kunstwerk op 12 september 2006. Het nationale gerecht overwoog dat klager met zijn kunstwerk de president had vernederd en beledigd en daarmee zijn eer en goede naam had geschonden. De tenuitvoerlegging van de straf werd opgeschort tot december 2015.

Het Hof oordeelt dat de nationale autoriteiten onvoldoende de belangen heeft afgewogen van het recht van klager op vrijheid van meningsuiting en het recht van de tegenpartij op eerbiediging van zijn privéleven. Het Hof oordeelt dat de beperking van verzoekers recht op vrijheid van meningsuiting om de reputatie van betrokkene te beschermen niet proportioneel is geweest. Het hof concludeert tot schending van artikel 10 EVRM.

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – Ramazan Demir t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [68550/17](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD006855017](#)

Weigering om een gedetineerde toe te staan juridische internetsites (zoals die van het EHRM) te raadplegen is ongerechtvaardigd

Artikel 10 EVRM. Klager, een advocaat, werd verdacht van lidmaatschap van een terroristische organisatie en het verspreiden van propaganda ten gunste van een terroristische organisatie. Tijdens zijn voorlopige hechtenis wenste hij toegang tot de internetsites van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het Grondwettelijk Hof en het Staatsblad. Dit met het oog op de voorbereiding van zijn eigen verdediging en de verdediging in zaken van zijn cliënten.

Het Hof is van oordeel dat de beperking van de toegang van klager tot bovengenoemde sites een inmenging in zijn recht op informatie vormt. Onder de Turkse wet is reeds toegekend dat gevangenen met het oog op opleiding en rehabilitatie toegang hebben tot bepaalde sites met juridische informatie. De sites die de klager wilde bezoeken waren allen legaal en mogelijk relevant voor zijn ontwikkeling en rehabilitatie in de context van zijn beroep en interesses. De nationale rechter heeft onvoldoende onderbouwd waarom klager de toegang tot de internetsites moest worden ontzegd. Ten aanzien van gevangenen die een bepaald gevaar vormen of behoren tot een illegale organisatie kan de internettoegang worden beperkt. Door de nationale rechter is echter niet onderbouwd waarom de klager als een dergelijke gevangene moest worden beschouwd. Tevens is noch door de autoriteiten, noch door de regering uitgelegd waarom de betwiste maatregel, gelet op de legitieme doelstellingen om de orde en veiligheid in de gevangenis te handhaven en criminaliteit te voorkomen, in de onderhavige zaak nodig was. Aldus was inmenging in een democratische samenleving in kwestie niet nodig geweest.

EHRM – ARREST – 9 februari 2021 – Sagdic t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [9142/16](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0209JUD000914216](#)

Schending artikel 8 EVRM wegens beschuldigingen in de pers

Samenvatting onder: [Familieleven en familylife](#)

EHRM – ARREST – 16 februari 2021 – Gawlik t. Liechtenstein – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [23922/19](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0216JUD002392219](#)

Ontslag arts naar aanleiding van een door hem ingediende strafaanklacht jegens een andere arts op grond van onvoldoende geverifieerde informatie over euthanasie .

Artikel 10 EVRM. Klager was werkzaam als vervanger-hoofdgeneesheer van de afdeling interne geneeskunde in een ziekenhuis in Liechtenstein. Nadat hij ervan op de hoogte was geraakt dat vier patiënten van dr. H. waren overleden na toediening van morfine, concludeerde hij dat sprake was van euthanasie. Hij diende een aanklacht tegen dr. H in bij het Openbaar Ministerie, waarna een onderzoek werd gestart. Uiteindelijk leidden de strafrechtelijke procedures tegen zowel dr. H. als klager tot niets. Klager is in de tussentijd door het ziekenhuis ontslagen en een verzoek om schadevergoeding is door de hoogste rechterlijke instantie afgewezen.

Klager stelt dat zijn ontslag zonder voorafgaande kennisgeving, voor het indienen van een strafrechtelijke klacht jegens een collega, in strijd is met zijn recht op vrijheid van meningsuiting.

Het Hof is unaniem van oordeel dat artikel 10 EVRM niet is geschonden. Het Hof benadrukt daarbij dat klager de klachtprocedure van het ziekenhuis heeft omzeild door een strafrechtelijke aanklacht in te dienen. De zaak trok aanzienlijke media-aandacht. Het Hof vindt in het bijzonder dat, alhoewel de klager niet handelde met onjuiste motieven, hij nalatig is geweest door de informatie over het overlijden van de vier patiënten en de wijze waarop niet te verifiëren. Zijn ontslag was gerechtvaardigd gelet op de effecten die de aanklacht heeft gehad voor de reputatie van het ziekenhuis en andere personeelsleden. Het Hof concludeert dat de inbreuk op het recht op vrijheid van meningsuiting van de klager proportioneel is.

NOOT – bij EHRM 14 januari 2021, Société éditrice de Mediapart e.a. t. Frankrijk

L'affaire Bettencourt, enjeu d'intelligence juridique (Libertés chéries)

EHRM factsheets

- Hate speech (februari 2020)
- Protection of journalistic sources
- Protection of reputation

OVERIG

Regulating freedom of expression on online platforms? Poland's action to annul Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market Directive (European law blog)

Vrijheid van vereniging

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 22 februari 2021 - Larijsen (e.a.) t. Nederland - 56896/17 - 56910/17 - 56914/17 - 56917/17 - 57307/17 - subject matter of the case

Demonstratie bij ontruiming kraakpand – Toepasselijkheid artikel 11 EVRM?

Artikel 11 EVRM. Klagers zijn in 2011 gearresteerd bij een samenkomst van ongeveer 150 mensen die een straat hebben geblokkeerd tegenover een kraakpand in het centrum van Amsterdam, waarvan bekend was dat het die dag ontruimd zou worden door de politie.

Aan klagers is op grond van de APV een boete van 100 euro opgelegd. De Rechtbank oordeelde dat de samenkomst in de beginfase viel onder de Wet openbare manifestaties (WOM). Het gerechtshof kwam tot een ander oordeel. Klagers zouden als doel hebben gehad om de uitzetting van de krakers tegen te gaan en zouden bewust de confrontatie zijn aangegaan. De bijeenkomst viel daarom niet onder het toepassingsbereik van de WOM. De vastgestelde overtredingen zouden daarom zijn aan te merken als strafbare feiten.

De Hoge Raad heeft het cassatieberoep van klagers verworpen en heeft benadrukt dat artikel 11 EVRM geen bescherming biedt aan demonstranten die een gewelddadig oogmerk hebben.

Het EHRM stelt vragen aan partijen. Is de betrokken samenkomst aan te merken als een vreedzame demonstratie in de zin van artikel 11 EVRM? In het geval artikel 11 EVRM van toepassing is, was de beperking dan bij wet voorzien en noodzakelijk in een democratische samenleving?

Deel II – Algemeen

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

[Introduction to the European Convention on Human Rights](#)”, a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	ie	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege `Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
15 april 2021	OVERLEVERING EN UITLEVERING	Overlevering (EAB) en uitlevering, 12.30 - 17.00 uur Docent: Thom Dieben

Datum	Onderwerp	Titel
		De cursus is bedoeld voor (bijzondere) opsporingsambtenaren, officieren van justitie, advocaten en rechters die zich (verder) willen verdiepen in de Olw en de Uw en de toepassing daarvan in de praktijk. Onder meer de volgende onderwerpen passeren de revue: <ul style="list-style-type: none"> • Het bijzondere karakter van het EU recht; • Het beginsel van "wederzijdse erkenning"; • Inkomende en uitgaande EAB's en uitleveringsverzoeken; etc.
28 en 29 april 2021	ALGEMEEN	Actualiteiten jurisprudentie Hof van Justitie EU
6-7 mei 2021 (online en in Trier)	IE	Annual Conference on European Patent Law 2021
20 mei 2021	ASIEL & MIGRATIE	Webinar actualiteiten associatierecht EEG-Turkije
8 juni 2021 (online)	GRONDRECHTEN	ESIL Webinar on ECHR and International Law
21-25 juni 2021 (online)	IE	Summer Course on European Intellectual Property Law Zie IPKat blog voor speciale korting

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen:](#)
[CJEU Overview of judgments and pending cases:](#)

[NEMIS: newsletter on European migration issues:](#)

[NEAIS: newsletter on European asylum issues:](#)

NL zaken bij het HvJEU

Dit overzicht staat ook op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL rechter	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak
3-2	C-922/19	Stichting Waternet	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:1972		ECLI:EU:C:2021:91	
10-2	C-719/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3262	ECLI:EU:C:2021:104		
11-2	C-39/20	Jumbocarry Trading	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111	ECLI:EU:C:2021:120		
11-2	C-921/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451	ECLI:EU:C:2021:117		
24-2	C-673/19	M.	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3053		ECLI:EU:C:2021:127	

Prejudiciële verwijzingen

De prejudiciële verwijzingen zijn terug te vinden op de [website van ECER](#) met een samenvatting van de verwijzing. De prejudiciële verwijzingen zijn nu ook te raadplegen via [curia](#), de website van het HvJ.

datum	Instantie	ECLI-nummer	onderwerp	zaak nr.	naam	arrest conclusie einduitspraak
19.2.21	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2021:271	IE			
4.2.21	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2021:800	Asiel & Migratie			
29.1.21	Rb Den Haag, zittingsplaats Zwolle	ECLI:NL:RBDHA:2021:727	Asiel & Migratie			
26.1.21	RB. Den Haag, zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2021:466	Asiel & Migratie			
12.1.21	Rb Den Haag, zittingsplaats: Haarlem	ECLI:NL:RBDHA:2021:157	Asiel & Migratie	C-19/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

23.12.20	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2020:3034	Asiel & Migratie; vreemdelingenbe waring			NJB 2021/220
22.12.20	CBb	ECLI:NL:CBB:2020:1034	Landbouw	C-36/21	Sense Visuele Communicatie en Handel	
17.12.20	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2020:3216	Sociale zekerheid	C-713/20	Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank	
7.12.20	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:6229	Overlevering en uitlevering			
24.11.20	Rechtbank Den Haag, zittingspl. Amsterdam	ECLI:NL:RBDHA:2020:11785 (was: ECLI:NL:RBDHA:2020:11918)	Asiel & Migratie	C-624/20	Staatssecretaris van veiligheid en justitie	
20.11.20	Rechtbank Den Haag, Zittingspl. Amsterdam	ECLI:NL:RBDHA:2020:11785	Burgerschap			
19.10.20	Rechtbank Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:10488	Asiel&migratie	C-579/20	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
30.9.20	Rb. Noord- Holland	ECLI:NL:RBNHO:2020:8185	Luchtvaartclaim	C-512/20 (gevoegd met C-561/20)	Swiss international airlines	
10.9.20	Rb. Den Haag, zittingsplaa ts Utrecht	ECLI:NL:RBDHA:2020:9077	Asiel & Migratie	C-459/20	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
3.9.20	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:4328	overlevering	C-412/20 PPU	Openbaar Ministerie	
2.9.20	Rb. Midden NL	ECLI:NL:RBMNE:2020:3552	IPR	C-498/20 ECER	BMA Nederland	
31-7-20	Rb AMS	ECLI:NL:RBAMS:2020:3776	Overlevering rechtsstaat Polen	C-354/20 en C-412/20 - PPU Openbaar Ministerie_	Openbaar Ministerie	Arrest 17.12.2020 conclusie 12.11.2020
25-6-20	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2020:1312	SZ; Vo 883/2004	C-285/20	Raad van bestuur van het Uvw	
29-5-20 (publ. 8.6.20)	RB Midden NL	ECLI:NL:RBMNE:2020:2028	AVG	C-245/20		
29.5.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:954	Arbeidsrecht; overgang onderneming; insolventie			

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

20.5.20	Rb. Overijssel	ECLI:NL:RBOVE:2020:1805	Arbeidsrecht; vakantie	C-217/20	Staatssecretaris van Financiën	
17.4.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:753	Arbeidsrecht; overgang onderneming			
20.3.20	Rb. Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2020:2382	Tabak	C-160/20	Stichting Rookpreventie Jeugd e.a.	
6.3.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:391	IE - Gemeenschapsmerken	C-133/20	European Pallet Association	
4.3.20	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:1838	Visumcode			
24.1.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111	Douanerechten	C-39/20	Jumbocarry Trading	conclusie 11.2.2021
16.12.19	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451	Asiel & migratie	C-921/19	Staatssecretaris van justitie en veiligheid	conclusie 11.2.2021
13.12.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1972	consumentenrecht	C-922/19	Stichting Waternet	arrest 3.2.2021
8.11.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1730	Consumenten; levering drinkwater			
25.9.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:3262	Detentie; onrechtmatig verblijf	C-719/19	Staatssecretaris van justitie	conclusie 10.2.2021
20.9.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1400	IPR	C-709/19	Vereniging van Effectenbezitters	Arrest 17.12.2020
19.9.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:7062	Huurrecht Consumenten; oneerlijk beding	C-738/19	A.	Arrest 10.9.20 Geen conclusie
18.9.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:9966	Mededinging	C-819/19	Stichting cartel compensation	
4.9.19	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3053	Asiel en migratie; vreemdelingenbewaking	C-673/19	M.	arrest 24.2.2021 conclusie 20.10.20
22.8.19	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2019:2782	SZ; medische behandeling in andere lidstaat			
22.8.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6316	EAB; OvJ	C-627/19 PPU	Openbaar Ministerie	arrest 12.12.19 Conclusie 26.11.19

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6259	EAB; OvJ	C-625/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 13.2.20 Arrest 12.12.19 conclusie 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6882	EAB; OvJ	C-626/19 PPU Gevoegd met C-566/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 28.1.20 Arrest 12.12.2019 conclusie 26.11.19
12.6.19	Rb. Den Haag, Zittingspla ats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2019:5967	Asiel en migratie	C-441/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	arrest 14.1.21 conclusie 2.7.20
7.6.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:849	IE, elektronische handel	C-442/19	Stichting Brein	
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:168	Electriciteitsrichtlij n	C-360/19	Crown van Gelder	arrest 8.10.20 conclusie 4.6.20
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:152	Landbouw, randvoorwaarden	C-361/19	V.o.f. de Ruiter	arrest 27.1.21 conclusie 25.11.20
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:631	Douane, actieve veredeling	C-330/19	Exter	Einduitspraak 18.12.20 arrest 8.10.20
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:643	Btw tarief sekslustopwekken de middelen	C-331/19	Staatssecretaris van Financiën	Einduitspraak 17.12.20 arrest 1.10.20 conclusie 27.2.20

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

2.4.19	Hof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2019:630	Oneerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	arrest 27.1.21
5.3.19	Hof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2019:657	Oneerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	arrest 27.1.21
5.3.19	Rb Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:2097 ECLI:NL:RBDHA:2019:2095	Visumcode	C-225/19 C-226/19	Minister van buitenlandse zaken e.a.	arrest 24.11.20 conclusie 9.9.20
22.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:292	IPR	C-186/19	Supreme Site Services e.a.	Arrest 3.9.20 conclusie 2.4.2020
12.2.19	Hof	ECLI:NL:GHAMS:2019:1170 (publ. 6.5.19)	Tariefindeling	C-192/19	Rensen shipbuilding	Arrest 11.3.2020 Geen conclusie
8.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:152	Anti-dumping	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding	einduitspraak 9.10.20 arrest 9.7.2020 Conclusie 4.3.2020
30.1.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:260	Omgevingsvergunning; LPG tankstation	C-120/19	X	conclusie 28.1.21
21.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2361	IPR			
21.12.18	Rb.Limburg	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	milieu	C-826/18	Stichting varkens in Nood	arrest 14.1.21 conclusie 2.7.20
19.12.18	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2018:11244	EVOA, dierlijke bijproducten	C-21/19, C-22/19 en C-23/19	XN	Arrest 3.9.20 Conclusie 19.3.20
18.12.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:662	Visserijfonds	C-814/18	Ursa Major services	arrest 22.1.2020
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2309	btw	C-791/18	Stichting Schoonzicht	Einduitspraak 27.11.2020

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						Arrest 17.9.20 Conclusie 3.3.20
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2322 ECLI:NL:HR:2018:2174 (voornemen)	arbeid; detachering; diensten	C-815/18	Federatie vakvereniging NL	arrest 1.12.20 conclusie 30.4.20
29.11.18	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:8550	consumenten	C-750/18	A B	beschikking 8.2.19 doorgehaald
27.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Terugkeer-richtlijn	C-806/18	JZ	arrest 17.9.20 conclusie 23.4.20
6.11.18	Gerechtshof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2018:4063 (voornemen)	consumenten			
2.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Gemeenschapsmodelverordening	C-678/18	PG van de HR	arrest 21.11.19
20.9.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:2878	SZ- vrachtwagenchauffeurs	C-610/18	AFMB	Einduitspraak 19.11.2020 Arrest 16.7.20 Conclusie 26.11.19
18.9.18	Cbb	ECLI:NL:CBB:2018:500	biociden	C-592/18	Darie BV	Einduitspraak 17.11.20 arrest 19.12.19 conclusie 17.10.19
27.7.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:5389	overlevering	C-492/18 PPU	TC	arrest 12.2.19
17.7.18	Cbb	ECLI:NL:CBB:2018:341	landbouw; tarieven NVWA	C-477/18	Gosschalk	Einduitspraak 20.10.20 arrest 19.12.19

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						<u>Conclusie</u> 18.9.19
17.7.18	Cbb	<u>ECLI:NL:CBB:2018:340</u>	landbouw; tarieven NVWA	C-478/18	Gosschalk	<u>Einduitspraak</u> 20.10.20 <u>arrest</u> 19.12.19 <u>Conclusie</u> 18.9.19
3.7.18	Cbb	<u>ECLI:NL:CBB:2018:308</u>	Gewasbeschermingsmiddelen	C-445/18	Vaselife	<u>Einduitspraak</u> 10.11.20 <u>arrest</u> 14.11.19 <u>conclusie</u> 27.6.19
21.6.18	Hof Den Bosch	<u>ECLI:NL:GHSHE:2018:2685</u>	btw	C-420/18	IO	<u>Einduitspraak</u> 12.12.19 <u>arrest</u> 13.6.19 geen conclusie
12.6.18	CBB	<u>ECLI:NL:CBB:2018:283</u>	gasverordening	C-399/18	Vereniging Gasopslag Nederland	<u>beschikking</u> 18.1.19 doorgehaald
6.6.18	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2018:1737</u>	Schengengrenscore	C-380/18	E.P.	<u>Einduitspraak</u> 2.9.2020 <u>arrest</u> 12.12.19 <u>conclusie</u> 11.7.19
6.6.18	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2018:1738</u> <u>ECLI:NL:RVS:2018:1739</u> <u>persbericht</u>	Schengengrenscore	C-381/18 en C-382/18	G.S. en V.G.	<u>Einduitspraak 1739</u> 2.9.20 <u>arrest</u> 12.12.19 <u>Conclusie</u> 11.7.19
5.6.18	Cbb	<u>ECLI:NL:CBB:2018:260</u>	subsidie visserij	C-386/18	Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep Texel	<u>einduitspraak</u> 20.10.20 <u>arrest</u> 19.12.19 <u>conclusie</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						26.6.19
9.5.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1503	Schengencode	C-341/18	J. e.a.	<u>Einduitspraak</u> 25.11.2020 <u>arrest</u> 5.2.20 <u>conclusie</u> 17.10.19
1.5.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:2835	Overlevering en uitlevering	C-314/18	SF	<u>Arrest</u> 11.3.20 <u>conclusie</u> 16.5.19
20.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling	C-288/18	X	<u>Einduitspraak</u> 19.7.19 <u>arrest</u> 11.4.19
19.4.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1307	asiel & migratie	C-269/18 PPU	C, e.a.	<u>beschikking</u> 5.7.18
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1120	SZ	C-257/18	Güler	
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1121	SZ	C-258/18	Solak	
6.4.18	Rb. Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	douane, antidumping	C-251/18	Trace	<u>Arrest</u> 19.9.19 <u>conclusie</u> 9.4.19
6.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:522	douane, invoerrechten	C-249/18	CEVA Freight	<u>Einduitspraak</u> 8.11.19 <u>Arrest</u> 10.7.19 <u>conclusie</u> 26.3.19
28.3.18	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2018:3455	IE; e-books	C-263/18	Nederlands Uitgeversverbond et Groep Algemene Uitgevers	<u>Arrest</u> 19.12.19 <u>Conclusie</u> 10.9.19
23.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:265	Cif-invoerprijs	C-160/18	X	<u>Einduitspraak</u> 10.7.20 <u>Arrest</u> 11.3.20 <u>conclusie</u> 13.6.19

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

21.2.18	Rb. Noord-NL	ECLI:NL:RBNNE:2018:598	Luchtvaartclaim	C-163/18	Aegean airlines	<u>Arrest</u> 10.7.19 <u>conclusie</u> 28.3.19
6.2.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:10	landbouw, slacht	C-98/18	Boer en zonen	<u>Einduitspraak</u> 12.5.20 <u>arrest</u> 2.5.19
2.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:126 ECLI:NL:HR:2018:127	SZ, vo.148/71	C-95/18 en C-96/18	van den Berg & Giesen e.a.	<u>PG advies einduitspraak</u> <u>Arrest</u> 14.11.19 <u>conclusie</u> 19.9.19
1.2.18	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2018:1193	strafrecht	C-97/18	ET	<u>arrest</u> 10.1.19 geen conclusie
31.1.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:347	Migratie; privacy en persoonsgegevens	C-70/18	A.	<u>Einduitspraak</u> 29.4.20 <u>Arrest</u> 3.10.19 <u>Conclusie</u> 2.5.19
1.12.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:4338	SZ	C-677/17	Çoban	<u>Einduitspraak</u> 19.12.19 <u>arrest</u> 15.5.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
30.11.17	Rb Den Haag, zittingsplaats Utrecht	ECLI:NL:RBDHA:2017:14187 ECLI:NL:RBMNL:2017:5960 (e-archief)	Visumcode	C-680/17	Vethanayagam e.a.	<u>Einduitspraak</u> 14.1.2020 <u>Arrest</u> 29.7.19 <u>conclusie</u> 28.3.19
14.11.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:13124	asiel;	C-635/17	E.	<u>arrest</u> 13.3.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
10.11.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2820	antidumping	C-644/17	Eurobolt	<u>Einduitspraak</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						29.11.19 <u>Arrest</u> 3.7.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
27.10.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2681	SZ; zeevarende	C-631/17	Inspecteur van de belastingdienst	<u>Einduitspraak</u> 19.7.19 <u>arrest</u> 8.5.19 <u>conclusie</u> 10.1.19
12.10.17	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2017:4323	fiscaal; dividend	C-598/17	A-Fonds	Beantwoording prejudiciële vragen van Hof Den Bosch ECLI:NL:HR:2020:115 24.1.2020 Prejudiciële vragen aan de HR, 12 juli 2019 ECLI:NL:GHSHE:2019:2385 <u>arrest</u> 2.5.19 <u>conclusie</u> 19.12.18
4.10.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2669	asiel; nieuw motief	C-586/17	D. en I	<u>Einduitspraak</u> <u>3.7.19</u> <u>Beschikking</u> 15.11.18 ingetrokken
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7037	overlevering/uitlevering	C-571/17 PPU	Ardic	<u>arrest</u> 22.12.17 <u>conclusie</u> 19.12.17
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7038	overlevering/uitlevering	C-573/17 PPU	Poplawski	<u>Einduitspraak</u> 19.9.19 <u>arrest</u> 24.6.19 <u>conclusie</u> 27.11.18
	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2571	asiel; internat. bescherming	Gevoegde zaken	H. ea.	<u>arrest</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

27.9.17		ECLI:NL:RVS:2017:2572		C-582/17 C-583/17		2.4.19 <u>conclusie</u> 28.11.18
22.9.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:2815	milieu; strafrecht; eveo	C-624/17	Tronex	<u>arrest</u> 4.7.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
22.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2431	btw; webcam	C-568/17	Geelen	<u>Einduitspraak</u> 19.7.19 <u>arrest</u> 8.5.19 <u>conclusie</u> 12.2.19
20.9.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2492	Asiel en migratie; verblijfsrecht door fraude	C-557/17	Y.Z.	<u>Einduitspraak</u> 16.7.19 <u>arrest</u> 14.3.19 <u>conclusie</u> 4.10.18
8.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2269	Insolventie; EEX	C-535/17	NK	<u>Einduitspraak</u> 3.7.2020 ECLI:NL:PHR:2020:214 6.3.20 <u>arrest</u> 6.2.2019 <u>conclusie</u> 18.10.2018
4.8.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:2914	SZ; vo 883/2004; schaatsers	C-477/17	Balandin	<u>arrest</u> 24.1.2019
4.8.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2119	Gezinsherenigings richtlijn; inburgerings-examen	C-484/17	K.	<u>Einduitspraak</u> 26.4.19 <u>arrest</u> 7.11.18 geen conclusie
4.7.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:1935	Geneesmiddelenrichtlijn	C-423/17	Warner-Lambert Company	<u>arrest</u> 14.2.19 <u>conclusie</u> 4.10.18
21.6.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1609	Gezins-	C-380/17	K en B	<u>Einduitspraak</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

			hereniging; termijn			27.12.18 <u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 27.6.18
15.6.17	Rb Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem	<u>HAA 15/2526</u> (e-archief)	tariefindeling	C-372/17	Vision Europe research	<u>arrest</u> 13.9.2018 geen conclusie
8.6.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:4362</u>	Karkassen	C-347/17	A ea.	<u>Einduitspraak</u> 27.8.20 <u>Arrest</u> 12.9.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
24.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1370</u>	kentekenbewijzen	C-326/17	RDW	<u>arrest</u> 24.1.19 <u>conclusie</u> 20.9.18
23.5.17	Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2017:6697</u>	IE	C-310/17	Levola	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3348</u>	EAB; overlevering	C-270/17 PPU	Tupikas	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3355</u>	EAB; overlevering	C-271/17 PPU	Zdziaszek	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17
17.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1259</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:1260</u>	Milieu; habitatrichtlijn	<u>C-293/17</u> <u>C-294/17</u>	Coöperatie ME en Vereniging Leefmilieu; Werkgroep behoud de Peelen	<u>Einduitspraak</u> 29.5.19 <u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
12.5.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:849</u>	SZ	C-272/17	Zyla	<u>Einduitspraak</u> 12.4.2019

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						<u>arrest</u> 23.1.2019 <u>conclusie</u> 11.7.18
11.5.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:3625</u>	diensten; Postrichtlijn	C-256/17	Sandd	<u>beschikking</u> 2.7.18 <u>conclusie</u> 20.6.18
10.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1252</u>	asiel & migratie	C-257/17	C en A	<u>Einduitspraak</u> 26.4.19 <u>arrest</u> 7.11.2018 <u>conclusie</u> 27.6.18
20.4.17	Rb. Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:4032</u>	asiel	C-213/17	X	<u>arrest</u> 5.7.18 <u>conclusie</u> 13.6.18
19.4.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1098</u>	nationaliteit	C-221/17	Tjebbes ea.	<u>Einduitspraak</u> 12.2.20 <u>Arrest</u> 12.3.19 <u>conclusie</u> 12.7.18
29.3.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:858</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:869</u>	asiel	C-175/17 C-180/17	X	<u>Einduitspraak</u> 26.9.18 <u>ECLI:NL:RVS:2019:457</u> - <u>ECLI:NL:RVS:2019:505</u> <u>Persbericht RvS</u> 24.1.18 26.9.2018 <u>arrest</u> (C-175/17) <u>arrest</u> (C-180/17)
3.3.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:346</u> (ingetrokken) <u>ECLI:NL:HR:2017:342</u> (deels ingetrokken)	dividendbelasting	C-156/17 C-157/17	Köln-Aktienfonds Deka	<u>Arrest</u> 30.1.20 <u>Conclusie</u> 5.9.19 <u>Beschikking</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						12.12.18 C-157/17 ingetrokken
26.1.17	Rb Haag Den	ECLI:NL:RBDHA:2017:872	Asiel	C-48/17	X	arrest 13.11.18 conclusie 22.3.18
23.1.17	Rb Haag Den	ECLI:NL:RBDHA:2017:873	Asiel	C-47/17	X	Einduitspraak 7.5.19 arrest 13.11.18 conclusie 22.3.18
20.12.16	CBb	ECLI:NL:CBB:2016:440	Landbouw	C-667/16	Nooren	Einduitspraak CBb 5.3.19 arrest 6.6.18 conclusie 21.2.18
9.12.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:2834	IE	C-644/16	Synthon	Beschikking 23.1.18 doorgehaald
26.10.16	Rb Haag Den	ECLI:NL:RBDHA:2016:12824	Asiel & migratie	C-550/16	A en S	arrest 14.4.2018 conclusie 26.10.17
26.10.16	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2016:4101	SZ	C-551/16	Klein Schiphorst	arrest 21.3.18 conclusie 2arrest9.11.17
30.9.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:2195	invoerrechten kippenvlees	C-522/16	X	einduitspraak 29.6.2018 arrest 19.10.17 Geen conclusie
2.9.16	Rb. A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5710	EAB	C-477/16 PPU	Kovalkovas	arrest 10.11.16 conclusie 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5206	EAB	C-452/16 PPU	Poltorak	arrest

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2016:5207</u>	EAB	<u>C-453/16</u> <u>PPU</u>	Özçelik	<u>arrest</u> 10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16
12.8.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1866</u>	btw	<u>C-463/16</u>	Stadion Amsterdam	<u>arrest</u> 18.1.18 Geen conclusie
8.7.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1351</u>	vennootschapsbelasting	<u>C-398/16</u>	X BV	<u>einduitspraak</u> 19.10.2018 <u>arrest</u> 22.2.2018 <u>conclusie</u> <u>24.10.17</u>
8.7.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1350</u>	vennootschapsbelasting	<u>C-399/16</u>	X NV	<u>einduitspraak</u> 19.10.2018 <u>arrest</u> 22.2.2018 <u>conclusie</u> 24.10.17
4.7.16	Cbb	<u>ECLI:NL:CBB:2016:258</u>	landbouw	<u>C-383/16</u>	Vion livestock	Einduitspraak <u>ECLI:NL:CBB:2018:647</u> <u>ECLI:NL:CBB:2018:648</u> <u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u> 29.6.17
9.6.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:RBDHA:2016:6389</u>	asiel & migratie	<u>C-331/16</u> en <u>C-366/16</u>	K. ea.	<u>arrest</u> 2.5.18 <u>conclusie</u> 14.12.17
18.5.16	Rb Noord-Nederland	<u>ECLI:NL:RBNNE:2016:4032</u>	luchtvaartclaim	<u>C-302/16</u>	Krijgsman	<u>arrest</u> 11.5.17 Geen conclusie
18.5.16	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2016:1351</u>	Habitatrichtlijn	<u>C-281/16</u>	Vereniging Hoeksche waards Landschap	<u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u>

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

						15.6.2017
19.4.16	Hof Arnhem- Leeuwarde n	ECLI:NL:GHARL:2016:3097	landbouw	C-227/16	Arts	<u>arrest</u> 9.11.2017 <u>geen conclusie</u>
29.3.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:515	asiel & migratie	C-225/16	Ouhrami	<u>arrest</u> 26.7.17 <u>conclusie</u> 18.5.17
9.3.16	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2016:2350	IE	C-163/16	Louboutin	<u>Einduitspraak</u> 6.2.19 <u>arrest</u> 12.6.18 <u>conclusie</u> 22.6.17
24.2.16	Rb Midden- NL	ECLI:NL:RBMNE:2016:954	arbeid	C-126/16	FNV Smallsteps	<u>arrest</u> 22.6.2017 <u>conclusie</u> 29.3.17
29.1.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:133	douane	C-59/16	The Shirtmakers	<u>Einduitspraak Hoge Raad</u> 15.9.2017 <u>arrest</u> 11.5.17 <u>geen conclusie</u>

NL zaken bij het EHRM

Jaarverslag 2020

- [Jaarverslag 2020 EHRM](#)
- Strasbourg Court Publishes the 2020 Annual Report ([ECHRblog](#))

Links en documenten van het EHRM over NL zaken

- [Website COE Impact of the ECHR \(Nederland\)](#)
- [Country factsheet Netherlands \(december 2020\)](#)
- [Press country profile Netherlands \(juli 2020\)](#)
- [Internationale Mensenrechtenprocedures 2018](#)

Cijfers

Begin 2019 waren er in totaal 237 zaken tegen NL aanhangig bij het Hof.

Actuele stand van zaken

Onderstaand een overzicht van NL gecommuniceerde zaken, ontvankelijkheidsbeslissingen en arresten van het EHRM. Het overzicht is nog niet compleet. Daar wordt de komende tijd nog aan gewerkt.

Arresten Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)								
Naam	Datum	Uitkomst	Body	Level	Zaaknr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Stichting Landgoed Steenberg e.a.	16.2.21	No violation	Court	2	19732/17	6 EVRM	Bestuursrecht	
Hasselbaink	9.2.21	Violation	Court	2	73329/16	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Zohlandt	9.2.21	Violation	Court	2	69491/16	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Maassen	9.2.21	Violation	Court	2	10982/15	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Keskin	19.1.21	Violation	Chamber	2	2205/16	6 EVRM	Strafrecht	
Pormes	28.7.20	No violation	Chamber	2	25402/14	8 EVRM	Asiel en migratie	RvS 13.11.2013
S.A.	02.06.20	No violation	Chamber	3	49773/15	3 EVRM 13 EVRM	Asiel en migratie	
Azerkane	02.06.20	No violation	Chamber	3	3138/16	8 EVRM	Asiel en migratie	
A.S.N.	25.2.20	No violation	Chamber	3	68377/17	3 EVRM	Asiel en migratie	
Van de Kolk	28.05.19	Violation	Committee	3	23192/15	6 EVRM	Strafrecht – Geen juridische	Hoge Raad 18.11.2014

							bijstand politieverhoor	(niet- ontvankelijk)
Corallo	09.10.18*	Violation	Committee	3	<u>29593/17</u>	3 EVRM	Uitlevering en overlevering – Belastingfraude – Sint Maarten – Detentie	Hof Den Haag Hoge Raad 21.3.2017 (niet ontvankelijk)
Cabral	28.08.18	Violation	Chamber	3	<u>37617/10</u>	6 EVRM	Strafrecht – Getuigenverhoor	Hoge Raad 5.1.2010
X.	10.07.18	No violation	Chamber	3	<u>14319/17</u>	3 EVRM	Uitzetting naar Marokko	Hoge Raad 9.5.2017
Baydar	24.04.18	No violation	Chamber	2	<u>55385/14</u>	6 EVRM	Mensensmokkel - Weigering HR prejudiciële vragen te stellen aan HvJEU	Hoge Raad 21.3.2017

Beslissingen Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)						
Naam	Datum	Beslissing	Zaaknr.	Artikel(en)	Onderwerp	NL rechter
F.O. e.a. t. Italië en NL	15.10.20	Strike-out	<u>48125/19</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	
Chaloub en Camara	15.10.20	Strike-out	<u>7338/16</u>	3 EVRM 8 EVRM	Asiel & migratie	
R.B. en N.R.	3.9.20	Strike-out	<u>45067/18</u>	2 EVRM	Geweld politie	
Z.N.	28.5.20	Strike-out	<u>71676/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	
Z.H.	30.1.20	Strike-out	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-
El Khalloufi	26.11.19	Inadmissible	<u>37164/17</u>	6 EVRM	Blaastest; recht op advocaat	Rb Amsterdam; Gerechtshof Amsterdam; Hoge Raad (28.3.17)
Omar Mohamud	14.11.19	Strike-out	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-
Magassouba	24.10.19	Strike-out	<u>37153/17</u>	3 en 8 EVRM	Asiel & migratie	-
Ahmed Sheek	12.9.19	Strike-out	<u>80450/13</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-
T.E.	3.9.19	Inadmissible	<u>43462/16</u>	4 EVRM	Asiel & migratie	Rechtbank Den Haag Raad van State
A.A. e.a. Nevé	29.8.19 25.6.19	Strike-out Inadmissible	<u>28190/18</u> <u>59133/16</u>	3 EVRM 6 EVRM	Asiel; Libië Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Amsterdam 27.9.16
Badullah	25.6.19	Inadmissible	<u>54892/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Rotterdam 21.3.2016
N.K.	6.6.19	Strike-out	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-
Said	12.3.19	Inadmissible	<u>34299/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 18.04.2013
Heerawi	12.3.19	Inadmissible	<u>36558/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen	Raad van State 22.10.2014

					Koppelingsbeginsel	
Aghmadi en Yaghubi	12.3.19	Inadmissible	<u>70475/14</u> <u>70530/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
Dorani en Khawati	12.3.19	Inadmissible	<u>71815/14</u> <u>71827/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
A.J.	17.1.19	Strike-out	<u>82077/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Irak	-
A.R.B.	17.1.19	Strike-out	<u>8108/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan	-
Yeshtla	15.1.19	Inadmissible	<u>37115/11</u>	8 EVRM 14 EVRM	Huurtoeslag en immigratie	Raad van State 28.11.2009
Vidgen	8.1.19	Inadmissible	<u>68328/17</u>	6 EVRM	Strafrecht	Hoge Raad 06.06.2006
A.I.	20.11.18	Inadmissible	<u>36196/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch, 28.2.2014
A.S.	20.11.18	Inadmissible	<u>20102/13</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 11.3.2013
W.M.	20.11.18	Inadmissible	<u>12708/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 2.9.2015
Herrie	20.11.18	Inadmissible	<u>44116/12</u>	6 EVRM	Strafrecht - Werknemer AIVD geeft info door	Rb Den Haag Hof Den Haag Hoge Raad
Zaloilo	15.11.18	Strike-out	<u>23179/12</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	
M.A.	16.10.18	Strike-out	<u>42572/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Myanmar	Raad van State 25.02.2015
Cüzdan	25.9.18	Strike-out	<u>6315/08</u> en <u>9597/12</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel & migratie	-
Cernea	25.9.18	Strike-out	<u>62318/16</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Voicu	25.9.18	Strike-out	<u>34414/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Kake en Camara	4.9.18	Strike-out	<u>63913/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Barry	4.9.18	Strike-out	<u>66238/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
P.N.	10.7.18	Strike-out	<u>10944/13</u>	3 EVRM 8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Uitzetting Rwanda	-
Orbulescu	10.7.18	Strike-out	<u>1704/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Europees aanhoudingsbevel Roemenië – Detentie, duur	-
Breijer	3.7.18	Inadmissible	<u>41596/13</u>	6 EVRM	Strafrecht – Onmogelijkheid getuige a charge horen	Hoge Raad 29.01.2013

Touré	3.7.18	Strike-out	<u>14778/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
A.G. en M.M.	26.6.18	Inadmissible	<u>43092/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Iran/Afghanistan	-
Zaloilo	12.6.18	Inadmissible	<u>60035/12</u>	5 EVRM 6 EVRM	Strafrecht – Immigratiedetentie, rechtmatigheid - Horen getuigen a décharge	-
Ahdour	5.6.18	Strike-out	<u>45140/10</u>	8 EVRM 14 EVRM	-	-
Soumah	5.6.18	Strike-out	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Cerci	10.4.18	Strike-out	<u>25392/14</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Criminele vreemdeling, inreisverbod	-
Said Good	23.1.18	Inadmissible	<u>50613/12</u>	3 EVRM 5 EVRM	Asiel – Opvangfaciliteiten asielzoeker	-
Haddaouchi	16.1.18	Inadmissible	<u>4965/10</u>	2 Protocol 4	Omgevingsrecht – Huisvestingsvergunning	-

Aanhangige gecommuniceerde zaken					
Naam	Datum	Nr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Larijsen e.a.	22.2.21	<u>56896/17</u> e.a.	11 EVRM	Vrijheid van vereniging	
Azzaqui	12.2.21	<u>8757/20</u>	3 EVRM 8 EVRM	Asiel & Migratie	
Kamaliza	17.12.20	<u>39513/20</u>	8 EVRM	Asiel & Migratie	
Mahamud	2.12.20	<u>64534/19</u>	8 EVRM	Asiel & Migratie	
Asaad	16.10.20	<u>31007/20</u>	3 EVRM	Asiel & Migratie	
Italmoda Mariano Previti e.a.	13.10.20	<u>16395/18</u>	7 EVRM	Btw – Fraude – geen straf zonder wet	
W.R.	6.10.20	<u>989/18</u>	6 EVRM	Eerlijk proces; afwezigheid advocaat bij politieverhoor en onderzoek	
Jneid	29.9.20	<u>57264/18</u>	10 EVRM; 2 Vierde Protocol	Vrijheid van verplaatsing; meningsuiting, godsdienst; terrorisbestrijding ; gebiedsverbod	
A.M.A.	3.9.20	<u>23048/19</u>	3 EVRM	Asiel & Migratie	
Van Slooten	31.8.20	<u>45644/18</u>	8 EVRM	Familie recht; ouderlijke macht	
Hoeste	27.8.20	<u>71507/16</u>	6 EVRM	Recht op eerlijk proces; advocaat bij politieverhoor	
Snijders	16.7.20	<u>56440/15</u>	6 EVRM	Recht op eerlijk proces	
John	19.5.20	<u>7320/20</u>	3 EVRM	Detentie	-
Kuyt	15.4.20	<u>19365/19</u>	6 EVRM	Procesrecht	
V.A. and Others v the Netherlands and Italy	16.1.20	<u>48062/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

F.O and Others v. the Netherlands and Italy Strike out 15.10.20 48125/19	16.1.20	48125/19	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
M.T.	11.10.19	46595/19	3 EVRM	Asiel	
Koomen	17.9.19	298/15	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	10.7.14 Hof Amsterdam
R.B. en N.R. Strike out 3.9.20 45067/18	2.9.19	45067/18	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven - Psychiatrie	4.4.18 Hof Amsterdam
M.Ö.	30.8.19	45036/18	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	15.3.18 Hof Den Haag
Eikenaar	30.8.19	52053/18	2, 3 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	9.5.18 Hof Den Haag
Z.J.	12.7.19	45582/18	3 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
M.J.	12.7.19	49259/18	3 EVRM 13 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
Y.F.C. e.a.	25.6.19	21325/19	3 EVRM 5 EVRM 4 Prot. 4	Vreemdelingendetentie op Curacao – Uitzetting Venezuela	
Muse Shire e.a.	15.5.19	9922/18	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Omar Muhamud	9.4.19	42922/18	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Nelissen	5.3.19	585/19	6 EVRM	Strafrecht – Redelijke termijn	Hoge Raad 28.8.18 Rb Limburg 27.7.15
T.M. en S.Y.M	18.2.19	33515/16	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Pakistan	-
Ships Waste Oil Collector B.V.	14.12.18	2799/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Burando Holding B.V. v	14.12.18	3124/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Port Invest B.V.	14.12.18	3205/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Janssen de Jong Groep B.V. e.a.	13.12.18	2800/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb
N.K. strike-out 6.6.19	26.10.18	58572/14	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Soedan	-
X	15.10.18	72631/17	6 EVRM	Strafrecht – Diefstal – Afwijzing aanhoudingsverzoek	Hoge Raad 9.5.2017
Dijkhuizen	3.9.18	61591/16	6 EVRM	Strafrecht – Detentie in Peru – uitlevering – deelname aan proces via video	-
A.A. Strike-out	31.8.18	28190/18	3 EVRM	Asiel – Uitzetting familie naar Libië	Raad van State 4.1.2018

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

29.8.19					
Azerkane Arrest; no violation 2.6.18	30.05.2018	3138/16	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	-
G. e.a.	16.01.2018	530/18	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh	-
Soumah e.a. Strike-out 5.6.18	15.12.2017	61452/15	3 EVRM	Asiel - Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
de Legé	24.11.2017	58342/15	6 EVRM	Belastingrecht – Fraude inkomstenbelasting – Bewijsvergaring, zelfincriminatie	Hoge Raad 29.05.2015
Stichting Landgoed Steenbergen e.a. Arrest 16.2.21	22.11.2017	19732/17	6 EVRM	Bestuursrecht – Toegang tot de rechter – Bekendmaking besluit online, onvoldoende kenbaar	-
A.S.N. en T.K.M. Arrest 25.2.2020	22.11.2017	68377/17	2 EVRM 3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh familie	-
Canword	20.10.2017	21464/15	3 EVRM	Strafrecht – Levenslang – Herbeoordeling/Pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Lake	20.10.2017	2445/17	3 EVRM	Strafzaak – Levenslang - Herbeoordeling/pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Zohlandt Arrest 9.2.2021	29.08.2017	69491/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Ontbreken rechtvaardigingsgrond vrijheidsbeneming	Gerechtshof Den Haag 18.08.2016
Hasselbank Arrest 9.2.2021	29.08.2017	73329/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Gerechtshof Den Haag 01.09.2016
Badullah Inadmissible 25.6.19	24.05.2017	54892/16	6 EVRM	Strafzaak – Vermoeden van onschuld - Voorarrest	Rechtbank Rotterdam 31.03.2016
Nevé Inadmissible 25.6.19	19.05.2017	59133/16	6 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Vermoeden van onschuld	Rechtbank Amsterdam 09/12/2014
M.B.	08.03.2017	71008/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Rechtbank Rotterdam 19.11.2016
T.E. Inadmissible 3.9.19	28.07.2016	43462/16	4 EVRM 8 EVRM	Asiel – Mensenhandel – familieleven	-
Keskin arrest: 19.1.2021	28.06.2016	2205/16	6 EVRM	Strafzaak – Klacht motiveringsplicht (80a RO) – Oproep getuigen	Hoge Raad 08.09.2015

Rechtspraak Europa, 2021, nummer 3 (maart)

Pormes Arrest; No violation 28.7.20	13.11.2014	<u>25402/14</u> <u>Arrest</u> <u>EHRM</u> <u>28.7.2020</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	Raad van State 13.11.13
--	------------	---	--------	---	----------------------------

Verzoeken Protocol no. 16 EVRM

An advisory opinion may only be requested in the context of a case pending before the domestic courts. The acceptance or refusal to examine the request is at the Court's discretion. A panel of five judges decides whether to accept the request, giving reasons for any refusal.

Advisory opinions, given by the Grand Chamber, give reasons and are not binding. Opinions are published and communicated to the requesting court or tribunal and to the relevant High Contracting Party. Judges are entitled to deliver a separate opinion. The panel and the Grand Chamber include *ex officio* the judge elected in respect of the High Contracting Party to which the requesting court or tribunal pertains.

The aim of Protocol No. 16 is to enhance interaction between the Court and national authorities and thereby reinforce the implementation of Convention rights and freedoms by requesting courts in their adjudication of pending cases.

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	Advisory opinion
19.11.2020	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	Artikelen 2, 3 en 6 EVRM.	<u>persbericht</u> (4.12.2020)
5.11.2020	Litouwen	Afzettingsprocedure parlementslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	<u>Persbericht</u> : zaak wordt behandeld 28.1.21 <u>persbericht</u> (11.12.2020)
2.8.2019	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	29.5.2020 <u>Advisory opinion</u> <u>persbericht</u>
12.10.2018	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	10.4.2019 <u>Advisory opinion</u> <u>Persbericht</u> 26.6.2014 Menneson t. Frankrijk